

DA

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION

GENERALSEKRETARIATET FOR RÅDET

2009

Årsrapport fra Unionens højtstående
repræsentant for udenrigsanliggender
og sikkerhedspolitik til Europa-Parlamentet
om de vigtigste aspekter og de
principielle valg inden for FUSP

FUSP

RAPPORTER

Photo : © European Union, 2010

JUNI 2010

2009

Årsrapport fra Unionens højtstående
repræsentant for udenrigsanliggender og
sikkerhedspolitik til Europa-Parlamentet
om de vigtigste aspekter og de principielle
valg inden for FUSP

FUSP

På internettet fås mange andre oplysninger om Den Europæiske Union via Europaserveren (<http://europa.eu>).

Bibliografiske data findes bagest i denne publikation.

ISBN 978-92-824-2745-3

ISSN 1831-8991

doi : 10.2860/28851

© Den Europæiske Union, 2010

Printed in Belgium

INDLEDNING

DEL I: ET TILBAGEBLIK PÅ 2009.....	7
A. HÅNDTERING AF TRUSLER OG GLOBALE UDFORDRINGER	7
1. Spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler	7
2. Konventionelle våben.....	8
3. Terrorisme.....	9
4. Energisikkerhed.....	10
5. Klimaændringer og sikkerhed	11
B. REGIONALE KONFLIKTER OG SKRØBELIGE SITUATIONER.....	13
1. Mellemøsten	13
2. Asien	14
3. Afrika.....	15
4. Latinamerika	16
C. OPBYGNING AF STABILITET I OG UDEN FOR EUROPA	17
1. Det europæiske perspektiv som det faste holdepunkt for stabilitet.....	17
2. Udvidet samarbejde med naboer.....	20
3. Tackling af kriser og langvarige konflikter i nabolandene.....	21
D. BIDRAG TIL EN MERE EFFEKTIV MULTILATERAL ORDEN.....	24
1. Aktivitet inden for multilaterale rammer.....	24
2. Styrkelse af regionalt ejerskab	26
E. FREMME AF DEMOKRATI, MENNESKERETTIGHEDER OG RETSSTATSPRINCIPPET.....	29
1. Menneskerettigheder og integrering af kønsaspektet.....	30
2. Menneskerettighederne i FUSP	30
3. Menneskerettighederne i FSFP	32
4. Bekæmpelse af straffrihed.....	33
F. OPRETTELSE AF PARTNERSKABER VERDEN OVER	35
Konsolidering af forbindelserne med strategiske partnere.....	35
USA	35
Den Russiske Føderation.....	35
Kina	36
Indien	37
Mexico.....	38
Brasilien	38
Japan	39
Canada.....	39
Sydafrika	39

G. MERE EFFEKTIVITET, KOMPETENCE OG SAMMENHÆNG.....	40
1. Konfliktforebyggelse	40
2. Konsolidering af FSFP.....	40
3. Diversificering af FSFP.....	44
4. Øget sammenhæng og effektivitet.....	47
DEL II - FREMTIDSUDSIGTER FOR 2010.....	48
BILAG I: Retsakter på FUSP-området	55
BILAG II: Møder i Europa-Parlamentet, som repræsentanter for Rådet har deltaget i på FUSP/ESFP-området i 2009	68
BILAG III: FUSP-budget 2009 - forpligtelsesbevillinger.....	77

FORORD

Årsrapporten for 2009 gennemgår de vigtigste aspekter og de grundlæggende valg inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) under det tjekkiske og det svenske formandskab. Anden del af rapporten fokuserer på de fremtidige udfordringer for 2010.

De internationale forhold i 2009 var domineret af det internationale samfunds reaktion på den økonomiske og finansielle krise. Energisikkerheden fortsatte med at understøtte mange af de geostrategiske udfordringer, som Den Europæiske Union stod over for. De regionale konflikter i Mellemøsten, Yemen, Afghanistan/Pakistan, Somalia og i det europæiske naboskab rangerede også højt på EU's udenrigspolitiske dagsorden. EU fortsatte med at udbygge det europæiske perspektiv som et fast holdepunkt for stabilitet gennem udvidet samarbejde med naboerne inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik. Dette fik konkret form med lanceringen af det østlige partnerskab og det videre arbejde med Middelhavsunionen. Året endte med en afdæmpet reaktion på de multilaterale bestræbelser vedrørende klimaforandringerne.

For så vidt angår aktiviteterne inden for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP)¹ havde EU fortsat tre militære operationer og ni civile missioner udsendt rundt om på kloden i det bredere internationale samfunds interesse. EULEX Kosovo, EU's hidtil største retsstatsmission, oprettet ved Rådets fælles aktion 2008/124/FUSP², nåede op på sin fulde operative kapacitet med ca. 1 700 internationale politibetjente, dommere, anklagere og toldembedsmænd og ca. 1 000 lokalt ansatte i hele Kosovo.

Med Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december markerede den sidste måned af 2009 en ny begyndelse på den måde, EU varetager sine forbindelser udadtil på. Ved at samle politik- og gennemførelsesinstrumenterne under en og samme højtstående repræsentant har Europa øget sin kapacitet til at arbejde hen imod sine udenrigspolitiske mål.

Europa-Parlamentet (EP) blev i 2009 regelmæssigt hørt og underrettet om FUSP-aktiviteterne af formandskabet og den højtstående repræsentant og på arbejdsplan af højtstående embedsmænd fra Rådets generalsekretariat³.

Under den nye institutionelle struktur vil EP fortsætte med at spille sin fulde rolle i forbindelse med EU's optræden udadtil. I overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 36 vil den højtstående repræsentant, der nu erstatter formandskabet som hovedaktør inden for FUSP/FSFP, regelmæssigt høre EP om de vigtigste aspekter og de principielle valg i forbindelse med FUSP og FSFP og underrette det om udviklingen i de pågældende politikker. Den højtstående repræsentant vil desuden påse, at der tages behørigt hensyn til EP's synspunkter. To gange om året vil EP drøfte de fremskridt, der er gjort med iværksættelsen af FUSP, herunder FSFP.

---

¹ Den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik (ESFP) inden Lissabontraktatens ikrafttræden.

² EUT L 42 af 16.2.2008, s. 92.

³ Jf. listen i bilag I over de møder i EP, som repræsentanter for Rådet har deltaget i på FUSP/ESFP-området i 2009.

EP vil også fortsat blive hørt regelmæssigt om FUSP-aktiviteternes budgetmæssige virkninger, herunder finansieringen af de fælles udgifter til civile FSFP-operationer og EU's særlige repræsentanter.

Denne rapport forelægges EP i overensstemmelse med afsnit G, punkt 43, i den interinstitutionelle aftale af 17. maj 2006 om budgetdisciplin og forsvarlig økonomisk forvaltning. Rapporten omhandler kun aktiviteter inden for FUSP. Hvor det er relevant og nødvendigt for at give en samlet oversigt over aktiviteterne, henvises der til aktioner, der falder uden for afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). Rapporten supplerer afsnittet om forbindelserne udadtil i den årsrapport om EU's fremskridt, der forelægges EP i henhold til artikel 4 i TEU⁴.

---

⁴ Nicetraktatens artikel 4.

DEL I: ET TILBAGEBLIK PÅ 2009

A. HÅNTERING AF TRUSLER OG GLOBALE UDFORDRINGER⁵

År 2009 bekræftede, at de udfordringer, EU står over for, har en global dimension, og at de er indbyrdes forbundne og komplekse. Bekæmpelsen af spredning af våben og terrorisme stod stadig højt på EU's dagsorden, samtidig med at opmærksomheden i stadig større grad blev rettet mod de sikkerhedsrisici, som klimaforandringerne og energiforsyningen fører med sig.

1. Spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler⁶

I 2009 fortsatte EU sine bestræbelser i multilaterale fora på grundlag af EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben (WMD) fra 2003 og de nye EU-aktionslinjer for bekæmpelsen af spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. EU støttede fortsat, at de relevante internationale traktater og andre instrumenter får universel udbredelse, og at de gennemføres fuldt ud. Irans nukleare ambitioner udgør stadig en alvorlig sikkerhedstrussel, og EU spillede fortsat en vigtig rolle ved behandlingen af dette spørgsmål. Håndvåben og lette våben, andre konventionelle våben og våbenembargoer stod fortsat højt på EU's dagsorden.

Irans reaktion på de fornyede bestræbelser, som GS/HR har udfoldet sammen med Kina, Frankrig, Tyskland, Den Russiske Føderation, Det Forenede Kongerige og USA for at få landet til at indgå i meningsfulde forhandlinger, var upassende. Inden for rammerne af den tosporede tilgang er drøftelserne om mulige sanktioner derfor blevet genoptaget.

Ud over på EU-niveau at formalisere embargoer og restriktioner i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolutioner har EU også vedtaget en udvidet liste over produkter med dobbelt anvendelse, der kræver tilladelse for at kunne eksporteres til Iran. Det er fortsat EU's overordnede ambition at opbygge langsigtede forbindelser med Iran baseret på tillid og samarbejde.

I overensstemmelse med retningslinjerne for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik i Østasien fortsatte EU med at bidrage til at opretholde fred og stabilitet på Den Koreanske Halvø og lagde kraftig vægt på fremskridt med hensyn til regional stabilitet og ikke-spredning, især atomafrustning. EU tilkendegav gentagne gange sin stærke støtte til sekspartsdrøftelserne og tilskyndede til en forsoning mellem de to Koreaer. Det genovervejede sin fælles holdning om Nordkorea og gennemførte å en kontant måde FN's Sikkerhedsråds resolution 1874, hvori Nordkoreas atomprøvesprængning i maj 2009 fordømmes, og landet pålægges nye sanktioner.

Ligesom i 2008 blev der også drøftet ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben som led i de aftalemæssige forbindelser med tredjelande. I 2009 blev der opnået indledende enighed om klausuler om masseødelæggelsesvåben med Kina, Sydkorea, flere mellemamerikanske stater og Libyen, og der blev gjort store fremskridt i forhandlingerne med Rusland, Vietnam, Thailand, Singapore og Filippinerne.

---

⁵ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om de vigtigste aspekter og de grundlæggende valg inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) i 2007 forelagt Europa-Parlamentet i medfør af afsnit G, punkt 43, i den interinstitutionelle aftale af 17. maj 2006 (2008/2241 (INI)) den 19. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0074).

⁶ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om ikke-spredning af kernevåben og fremtiden for traktaten om ikke-spredning af kernevåben (NPT) (2008/2324(INI)) den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0333).

EU fortsatte også med at yde politisk og finansiel støtte til organisationer, der beskæftiger sig med ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben. Som eksempel kan nævnes en ny rådsafgørelse fra juli 2009, der byggede videre på de vellykkede erfaringer med samarbejdet mellem EU og Organisationen for Forbud mod Kemiske Våben (OPCW). EU fortsatte med at støtte universel anvendelse af konventionen om forbud mod kemiske våben. Der blev ydet yderligere støtte til Den Internationale Atomenergiorganisation (IAEA) i Wien. EU er fortsat en vigtig donor til Den Nukleare Sikkerhedsfond. Der blev indledt drøftelser om en fornyelse af projekter til støtte for IAEA.

For så vidt angår truslen fra biologiske våben iværksatte EU to fælles aktioner, til støtte for hhv. konventionen om biologiske våben og Verdenssundhedsorganisationens indsats inden for biosikkerhed. I forlængelse af EU's strategi fra 2003 mod spredning af masseødelæggelsesvåben, de nye aktionslinjer og kravene i UNSCR 1540 vedtog EU den 5. maj 2009 en styrket forordning om kontrol med udførsel, overførsel, mæglervirksomhed og transit i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse, der trådte i kraft den 27. august 2009.

Som titlen antyder, er det ikke kun eksportkontrol, der kontrolleres på EU-plan efter den nye forordning, men også overførsel, mæglervirksomhed og transit i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse.

EU indledte også gennemførelsen af en rådsafgørelse til støtte for Haagadfærdskodeksen (HCOC), som er det eneste internationale instrument, der omhandler missiler, det vigtigste fremføringsmiddel til masseødelæggelsesvåben. Det er EU's mål at styrke Haagadfærdskodeksen og opnå, at den anvendes universelt. Outreachaktiviteter over for stater, der ikke har undertegnet den, er derfor vigtige.

2. Konventionelle våben

Håndvåben og lette våben (SALW)

EU fortsatte i 2009 med at fremme spørgsmålet om håndvåben og lette våben (SALW) i alle multilaterale fora og i sin politiske dialog med tredjelande inden for rammerne af EU's SALW-strategi.

I 2009 fortsatte udviklingen af EU's initiativ til bekæmpelse af ulovlig våbenhandel med fly, og der blev indledt overvejelser om, hvordan tredjelande også kan inddrages. EU fortsatte desuden med at gennemføre sit projekt om SALW og destruktion af overskudsammunition i Ukraine og forberedte en ny rådsafgørelse om lagerforvaltning, indsamling, registrering og rapportering af våbenoverførsel og overskudsdestruktion på Vestbalkan. Der blev også indledt forberedelser til en ny rådsafgørelse for at støtte gennemførelsen af FN's handlingsprogram om SALW med henblik på revisionskonferencen i 2012.

Ud over de igangværende projekter inden for SALW til støtte for det mellemamerikanske program for kontrol med håndvåben og lette våben (CASAC) eller for regionale organer i Afrika, f.eks. Det Økonomiske Fællesskab af Vestafrikanske Stater, Det Økonomiske Fællesskab af Centralafrikanske Stater eller Det Østafrikanske Fællesskab, iværksatte EU desuden et projekt gennem stabilitetsinstrumentet for at støtte bekæmpelsen af ulovlig ophobning af og handel med skydevåben i Afrika via det regionale center for håndvåben og lette våben (RECSA).

Efter vedtagelsen i 2008 af rådskonklusioner om emnet begyndte EU at integrere SALW-spørgsmål i sine forbindelser med tredjelande, bl.a. ved at indsætte en SALW-klausul i de relevante aftaler med tredjelande. I 2009 blev der opnået indledende enighed om klausuler om SALW med Sydkorea, flere mellemamerikanske stater og Libyen, og der blev gjort store fremskridt i forhandlingerne med Rusland, Vietnam, Thailand, Singapore og Filippinerne. Der blev også arbejdet på forberedelserne til at etablere en specifik SALW-dialog mellem EU og Kina. EU støttede desuden Den Afrikanske Union i udarbejdelsen af en AU-strategi om SALW, der muligvis kan vedtages i 2010.

Eksportkontrol

For så vidt angår eksporten af konventionelle våben fortsatte medlemsstaterne med at tilstræbe konvergens mellem deres politikker for eksportkontrol og viste vilje til at hindre eksport af militærteknologi og -udstyr, som kan anvendes til uønskede formål såsom intern undertrykkelse eller international aggression eller bidrage til regional ustabilitet. Andre begivenheder såsom de koordinerede outreachaktiviteter og ajourføringen i februar 2009 af EU's fælles liste over militært udstyr styrkede yderligere gennemførelsen af den fælles holdning 2008/944/FUSP som den mest omfattende internationale ordning for kontrol med våbeneksport.

På verdensplan fortsætter EU med at støtte indgåelsen af en traktat om våbenhandel (ATT). EU's medlemsstater deltog aktivt i to møder i den åbne arbejdsgruppe vedrørende ATT i 2009 og stemte for FN's Generalforsamlings nye resolution, der fastlægger rammerne for forhandlingerne af en ATT på FN-konferencen i 2012. I 2009 vedtog og gennemførte Rådet også en rådsafgørelse om fremme af ATT-processen, som består af seks regionale seminarer med mere end 120 indbudte lande.

3. Terrorisme

I 2009 behandlede EU terrortruslerne inden for rammerne af FN og sine forbindelser med tredjelande efter princippet om, at effektive foranstaltninger til terrorbekæmpelse og beskyttelse af menneskerettighederne, de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstaten er komplementære mål, der styrker hinanden gensidigt.

Samarbejdet med USA om terrorbekæmpelse tog til i 2009, både i form og indhold, gennem den politiske dialog mellem EU og USA på højeste plan og den tekniske dialog i arbejdsgrupper. EU så med tilfredshed på præsident Obamas ønske om at lukke Guantánamo og besluttede at give et positivt svar ud fra den formodning, at de underliggende politiske spørgsmål vil blive behandlet som led i en overordnet politisk gennemgang. Den 4. juni fastsatte EU's justits- og indenrigsministre en "ophjælpende ramme", herunder en ordning for informationsudveksling, så de medlemsstater, der er rede til at modtage fanger fra Guantánamo, kan gøre det, samtidig med at deres EU- og Schengen-partnere holdes orienteret.

Den 15. juni 2009 afgav EU og USA en fælles erklæring om de transatlantiske rammer for samarbejdet om terrorbekæmpelse baseret på de fælles værdier, retsstatsprincippet, folkeretten og menneskerettighederne.

Den politiske dialog om kapacitetsopbygning med tredjelande er blevet udvidet. Inden for rammerne af COTER-trojkamøder blev der ført drøftelser med USA, Rusland, Canada, Australien, Pakistan, Yemen mv. Stabilitetsinstrumentet er det vigtigste finansielle instrument til at støtte tredjelandes bestræbelser på at forebygge og bekæmpe terrorisme.

Sydasien, særlig Pakistan og Afghanistan, Sahel, Yemen og Somalia rangerer fortsat højt på EU's dagsorden for terrorbekæmpelse.

Et af de prioriterede områder i EU's terrorbekæmpelsespolitik er forebyggelse og herunder bekæmpelse af radikalisering og rekruttering, ikke bare i, men også uden for EU.

Menneskerettighedsaspekterne af kampen mod terrorisme blev taget op under forskellige dialoger og samråd om menneskerettigheder i 2009, og EU benyttede lejligheden til over for sine samtalepartnere at understrege, at retstatsprincippet skal gøres til et grundprincip i terrorbekæmpelsesstrategierne.

4. Energisikkerhed⁷

Vores potentielle og reelle sårbarhed over for forsyning med energi blev udstillet med al tydelighed i begyndelsen af 2009 under gasstriden mellem Rusland og Ukraine. Inden for rammerne af FUSP blev energisikkerhedsaspekterne yderligere konsolideret i EU's bilaterale forbindelser med partnere og gennem regionale strategier.

I Ruslands tilfælde er vores energiforbindelser kendetegnet ved en høj grad af gensidig afhængighed: Rusland er EU's største eksterne energileverandør, og EU er den største forbruger af russiske kulbrinter. Ændringerne i Ruslands energiforbindelser med nabolandene har dog siden januar 2007 ført til en række bilaterale tvister. Gasstriden mellem Rusland og Ukraine i januar 2009 havde særlig alvorlige konsekvenser for EU's borgere og virksomheder og fik EU til at udarbejde de nødvendige foranstaltninger til at forbedre sin energisikkerhed (forslag behandles i øjeblikket af medlemsstaterne og Europa-Parlamentet). Kriserne understregede behovet for gennemsigtige og forudsigelige energiforbindelser. EU's og Ruslands advarselsmekanisme på energiområdet, som blev undertegnet den 16. november 2009, bør bidrage til at mindske risikoen for forsyningsafbrydelser.

Ruslands melding om udtræden af energichartertraktaten (ECT) i juli 2009 (med virkning fra og med oktober 2009) var beklagelig. EU har i sine forbindelser med Rusland konsekvent understreget, at det er vigtigt at have en fælles international retlig ramme for investeringsbeskyttelse, transit og handel i forbindelse med energiprodukter. EU er besluttet på at få ECT's principper nedfældet i den nye aftale mellem EU og Rusland, der i øjeblikket er ved at blive forhandlet på plads.

---

⁷ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om energisikkerhed (Nabucco og Desertec) den 17. september 2009 (P7_TA-PROV(2009)0027).

I april 2009 blev der undertegnet en fælles erklæring om energi med Belarus, og i december 2009 blev der opnået politisk enighed om at lade Republiken Moldova og Ukraine blive medlemmer af Energifællesskabet. Sammen med de internationale finansielle institutioner tilbød EU i 2009 støtte til moderniseringen af Ukraines gastransitnet, reformen af Ukraines gassektor og køb af gas. Der blev drøftet energispørgsmål med de østlige partnere på det østlige partnerskabs platform for energiforsyningssikkerhed.

De bilaterale energidrøftelser fortsatte med Algeriet og Libyen, mens i december 2008 blev undertegnet et aftalememorandum om energi med Egypten, og der i 2009 blev ført vellykkede forhandlinger om et aftalememorandum om energi med Irak (undertegnet i januar 2010). I Middelhavsområdet blev første fase af samarbejdet mellem Euro-medenergiregulatorerne (Medreg), der omfatter syv arabiske lande, Israel, Den Palæstinensiske Myndighed og Tyrkiet, afsluttet; opfølgningen under anden fase indledes i 2010. Det trilaterale energisamarbejde mellem EU, Israel og Den Palæstinensiske Myndighed blev genoptaget i 2008, men gik i stå på grund af Gazakrisen. Målet er stadig at oprette et fælles energikontor og at tilskynde til projekter af fælles interesse, f.eks. det fælles israelsk-palæstinensiske initiativ "solenergi for fred". En EU-finansieret undersøgelse om støtte til "solenergi for fred"-projektet blev færdiggjort i 2009.

Styrkelsen af energitransportforbindelser er et prioriteret område i EU-strategien for Centralasien. Topmødet i Prag i maj 2009 om den sydlige korridor og den mellemstatslige aftale om Nabucco blev vigtige byggesten i udviklingen af en direkte rute fra de centralasiatiske lande til EU, som er af fælles interesse for begge parter. Et konceptdokument vedrørende samarbejde om energispørgsmål med Usbekistan er under udarbejdelse.

5. Klimaændringer og sikkerhed

GS/HR og Europa-Kommissionen forelagde i marts 2008 Det Europæiske Råd en rapport⁸, der beskrev, hvordan klimaændringer kan fungere som en trusselsmultiplikator ved at tilspidse eksisterende spændinger i skrøbelige stater eller stater i opløsning på grund af mere ekstreme vejrforhold, formindskede nedbørsmængder og afgrødeudbytter samt stigende vandstand i havene. I 2009 var der en intensivering i gennemførelsen af anbefalingerne i nævnte dokument og anbefalingerne om opfølgningen⁹ fra SG/HR i december 2008.

Efter Rådets konklusioner fra december 2008 fik Udenrigsrådet i december 2009 forelagt en omfattende "*fælles fremskridtsrapport*"¹⁰ og de opfølgende anbefalinger vedrørende klimaændringer og international sikkerhed, som satte fokus på det arbejde, der de seneste år er blevet gjort inden for klimaforandringer og international sikkerhed. Der er blevet gennemført fire casestudier (regionale scenarier) om klimaforandringer og international sikkerhed i Sydvestasien, Sydøstasien, Centralamerika og østater i Det Indiske Ocean og Stillehavet. Casestudierne behandler de mulige konsekvenser for sikkerheden i de forskellige områder mere indgående og bør danne grundlag for vores overvejelser om udviklingen af tilpasningen til klimaforandringerne og afhjælpningen af klimarisici i de pågældende regioner.

---

⁸ Jf. klimaændringer og den internationale sikkerhed (rådsdok. 7249/08).

⁹ Jf. klimaændringer og sikkerhed: den højtstående repræsentants anbefalinger vedrørende opfølgningen af den højtstående repræsentants og Kommissionens rapport om klimaændringer og den internationale sikkerhed (rådsdok. 16994/1/08 REV1).

¹⁰ Fælles fremskridtsrapport og opfølgende anbefalinger vedrørende klimaændringer og international sikkerhed til Rådet (rådsdok. 16645/09).

Udenrigsrådet støttede rapporten og anbefalingerne i den og oplyste, at klimaændringerne og deres konsekvenser for den internationale sikkerhed indgår i EU's bredere dagsorden vedrørende klimaforandringer og er afgørende for EU's bestræbelser. Der er gjort store fremskridt med at forbedre EU's kapaciteter til tidlig varsling, analyse og reaktion på klimabetingede følger for den internationale sikkerhed ved at integrere spørgsmålet i arbejdet i forskellige afdelinger i Rådets generalsekretariat sideløbende med omfattende koordinering på tværs af tjenestegrene i Kommissionen.

Spørgsmålet blev en integrerende del af dagsordenen for den politiske dialog med tredjelande, bl.a. USA, Rusland, Indien, Japan og Kina. Der fandt også uformelle konsultationer sted med internationale og regionale organisationer, bl.a. FN, OSCE, NATO og ASEAN Regional Forum for at støtte etableringen af en debat om klimaforandringer forud for klimaforhandlingerne i København.

Ført an af EU vedtog FN's Generalforsamling i juni 2009 enstemmigt en resolution¹¹, hvori der blev givet udtryk for dyb bekymring over de mulige sikkerhedsmæssige konsekvenser af klimaændringerne, og FN's generalsekretær blev anmodet om at forelægge en rapport¹² om emnet på FN's 64. Generalforsamling. EU bidrog til rapporten, der blev forelagt i september 2009, og som indledte en debat i og mellem FN's relevante organer.

---

¹¹ FN's Generalforsamlings resolution A/63/281.

¹² Rapport fra FN's generalsekretær om klimaændringer og deres mulige sikkerhedsmæssige konsekvenser A/64/350.

B. REGIONALE KONFLIKTER OG SKRØBELIGE SITUATIONER

De igangværende og nye regionale konflikter samt den ustabilitet, som skrøbelige stater fører med sig, er fortsat en alvorlig trussel mod sikkerheden for EU og EU-borgerne. Der er mange forskellige årsager, som kræver et mangesidigt svar fra EU sammen med andre globale aktører og multilaterale og/eller regionale organisationer. Desuden gør skrøbelige og konfliktramte lande de langsomste fremskridt med at nå årtusindudviklingsmålene (MDG-målene).

1. Mellemøsten^{13 14}

De to vigtigste begivenheder i den israelsk-palæstinensiske konflikt i 2009 var Gazakonflikten, der brød ud sidst i 2008, og som varede indtil den 18. januar 2009, da Israel og Hamas ensidigt erklærede våbenhvile; og de fortsatte bestræbelser fra den nye amerikanske Obamaadministrations side på igen at få gang i forhandlingerne mellem de to parter gennem George Mitchell, USA's særlige udsendte.

EU fortsatte med at støtte palæstinensisk statsopbygning, bl.a. gennem sine FSFP-missioner (jf. nedenfor). Disse bestræbelser gav efter alt at dømme positive resultater, og Vestbredden oplevede økonomisk vækst, bl.a. takket være Israels skridt til at lempe begrænsningerne i bevægeligheden.

Der er dog stadig grund til alvorlig bekymring, særlig over de fortsatte bosættelsesaktiviteter, situationen i Østjerusalem og ordningen for adgang til og fra Gaza. Der er også stadig bekymringer i forbindelse med den fastlåste situation i forsoningen mellem de palæstinensiske parter.

Initiativerne til at normalisere forbindelserne mellem Libanon og Syrien i 2009 kan bidrage til at forbedre den regionale situation. På lang sigt kan EU tilbyde bistand og sagkundskab til at fastlægge grænsen mellem disse to stater og mere specifikt demarkation, trækning og sikring af grænsen. EU har øget støttet til Libanon, Syrien og Jordan for at hjælpe deres regeringer med at klare byrden i form af et stort antal flygtninge fra Irak.

EU afsluttede sit arbejde på associeringsaftalen med Syrien og foreslog at gå videre med undertegnelsen med Syrien i oktober 2009. Syrien har endnu ikke accepteret med den begrundelse, at det har brug for mere tid til at undersøge aftalens mulige konsekvenser. Det håbes, at aftalen kan undertegnes i 2010.

Som reaktion på den tiltagende ustabilitet i Yemen i 2009 og i anerkendelse af EU's og Golfregionens sikkerhedsinteresser vedtog Rådet en omfattende EU-strategi for Yemen, der dækkede politisk dialog, udviklingsbistand, bedre koordinering mellem donorer, kapacitetsopbygning, humanitær bistand, statsopbygning og øget samarbejde om og bistand til terrorbekæmpelse. Denne strategi vil blive udviklet yderligere og gennemført sammen med Yemen og vigtige internationale aktører i 2010.

---

¹³ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om situationen i Gazastriben den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0025).

¹⁴ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om humanitær hjælp til Gazastriben den 18. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0057).

EU og Irak afsluttede forhandlingerne om en partnerskabs- og samarbejdsaftale i november 2009. Når aftalen er undertegnet og indgået, vil det være den første juridisk bindende aftale mellem EU og Irak.

2. Asien

2009 var et vanskeligt år for Afghanistan og Pakistan. I årets løb har EU intensiveret sit engagement ved at nå til enighed om en plan til styrkelse af EU's indsats i Afghanistan og Pakistan i Rådet (AGEX) i oktober og tage skridt til dens gennemførelse. EU's handlingsplan sigter mod at forny tilsagnet om at stabilisere regionen, da situationen i Pakistan og Afghanistan er indbyrdes forbundet på mange måder. EU slår med sit fornyede tilsagn til lyd for afghansk samarbejde og ejerskab. I denne forbindelse vil regionale partnere skulle spille en vigtig rolle, da stabilitet i regionen er afgørende for Afghanistans og Pakistans fremgang.

Handlingsplanen skal styrke EU's nye strategiske forbindelser med Pakistan, bl.a. gennem et andet ad hoc-topmøde i første halvår 2010.

EU udsendte en valgobservationsmission (EOM) til præsidentvalget og valget til provinsrådene i august 2009 og vil overveje, hvordan det kan støtte reformen af valgprocessen i Afghanistan og udsende endnu en EOM med henblik på det forestående parlamentsvalg i efteråret 2010.

For at lette den civile koordinering har EU efter Lissabontraktatens ikrafttræden og siden april 2010 kun én enkelt repræsentation i Afghanistan på grund af integrationen af Europa-Kommissionens delegation i EUSR's kontor i Afghanistan.

EU fastholdt sin flerstrengede strategi over for Burma/Myanmar, dvs. at de gældende restriktive foranstaltninger blev opretholdt og skærpet efter dommen over Daw Aung San Suu Kyi i august 2009, samtidig med at der fortsat blev ydet humanitær bistand, jf. den fælles holdning fra 2006, og dialogen og kontakterne med myndighederne i ASEM og med ASEAN og andre nabolande blev videreført, og FN's indsats blev støttet.

Rådet er bekendt med de potentielle risici for ustabilitet, som efter EU's opfattelse kan opstå, hvis situationen ikke forbedres, og klar over, at EU's stemme og anmodninger bør nå landets regering klart og tydeligt, og det besluttede derfor i december 2009 at styrke sin dialog med de militære myndigheder med henblik på at fremme det overordnede mål: at indlede overgangen til et stabilt demokrati og retsstatsforhold på grundlag af en inklusiv dialog mellem myndighederne og oppositionen og de etniske grupper samt løsladelse af alle politiske fanger med henblik på at holde frie og retfærdige valg i 2010.

EU vil fortsætte med at arbejde tæt sammen med FN og ligesindede allierede som f.eks. USA, Japan, Australien, ASEAN-stater mv.

3. Afrika¹⁵

På Afrikas Horn^{16 17} har EU været en vigtig aktør i det internationale samfund i nær koordination med andre internationale partnere. EU var i Bruxelles medvært for en donorkonference om bistand til sikkerhedssektoren i Somalia og støttede aktivt Djiboutiaftalen, der baner vej for en politisk og fredelig løsning i regionen. EU besluttede i 2009 at intensivere sine kontakter med Somalia som led i en samlet tilgang¹⁸ og vedtog en politik for Afrikas Horn efterfulgt af Rådets konklusioner om Afrikas Horn¹⁹. EU bekræftede på ny sit tilsagn ved at udvide mandatet for FSFP-operationen EU NAVFOR Atalanta i forreste linje af bekæmpelsen af piratvirksomhed på internationalt plan og ved at skabe en hidtil uset koordinering i regionen og beslutte at oprette en militær FSFP-mission, der skal bidrage til at uddanne somaliske sikkerhedsstyrker²⁰. EU støtter intensivering af tiltagene inden for rammerne af Kontaktgruppen vedrørende Søroveri ud for Somalias kyst (CGPCS).

Sidstnævnte mission er første gang, FSFP er blevet brugt til at sørge for en direkte grundlæggende militærudannelse, der støtter og styrker et eksisterende uddannelsesprogram sammen med andre internationale partnere. Den medvirker til bekæmpelsen af piratvirksomhed og Kommissionens bredere udviklingsprogrammer og er en mere fuldstændig tilgang til krisestyringsaktiviteter.

EU fortsatte med at overvåge de fire fredsprocesser i De Store Søers Område. Dette blev lettet betydeligt, eftersom der i 2009 blev gjort store fremskridt i forbindelserne mellem Den Demokratiske Republik Congo og Rwanda. Fredsprocessen i den østlige del af Den Demokratiske Republik Congo er en kompleks politisk og militær udfordring. Trods positive resultater er processen stadig i gang, særlig med hensyn til neutraliseringen af de rwandiske FDLR-oprørere og integrationen af de tidligere congolesiske oprørere i Den Demokratiske Republik Congos væbnede styrker.

Der blev også konstateret fremskridt i fredsprocessen i Burundi. Oprørsbevægelsen FNL nedlagde våbnene, demobiliserede sig og omdannede sig til et politisk parti. Forberedelserne til valgcyklussen i 2010 (præsident-, parlaments- og lokalvalg) blev indledt. Derudover er LRA's kriminelle aktiviteter fortsat en alvorlig undergravende faktor i regionen (Den Demokratiske Republik Congo, Den Centralafrikanske Republik og Sydsudan). Den østlige del af Den Demokratiske Republik Congo er fortsat en af de værste humanitære kriser i verden, selv om der er lovende udsigter til en stabilisering.

I Sahelregionen er der stadig sikkerheds- og udviklingsrelaterede problemer, bl.a. med narkotika, ulovlig migration, Al-Qaeda-celler (AQMI), våbenhandel og væbnet opstand, kombineret med udviklingsspørgsmål som f.eks. underudvikling, ungdomsarbejdsløshed (mulige kandidater til oprørere eller AQMI) og løbende udviklingsbestræbelser, der hæmmes af den skrøbelige sikkerhedssituation. Der er et EU-initiativ under udarbejdelse for at støtte regionen, særlig Mauretanien, Mali og, når det er muligt, Niger. Formålet med EU-initiativet er at udvikle en overordnet tilgang med fokus på udvikling, sikkerhed, god regeringsførelse, respekt for menneskerettighederne og retsstatsprincippet gennem passende EU-instrumenter og EU-medlemsstaternes bilaterale bistandsprogrammer. Samarbejdet med Algeriet, Marokko og Libyen samt regionale og kontinentale organisationer er afgørende for at videreføre disse bestræbelser.

---

¹⁵ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om et år efter Lissabon: Udviklingen i partnerskabet mellem Afrika og EU den 24. marts 2009 (P6_TA-PROV(2009)0151).

¹⁶ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om situationen på Afrikas Horn den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0026).

¹⁷ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om en politisk løsning på problemet med piratvirksomhed ud for Somalias kyst den 26. november 2009 (P7_TA-PROV(2009)0099).

¹⁸ Rådets konklusioner fra juli.

¹⁹ Rådets konklusioner fra december.

²⁰ Udenrigsrådets konklusioner fra januar.

Den politiske og sikkerhedsmæssige situation i Guinea-Bissau oplevede en pludselig forværring i 2009 med mordet på militære og politiske ledere, bl.a. præsidenten. Ikke desto mindre gik valgprocessen videre, og primo september tiltrådte en ny præsident med et femårigt mandat. Siden hen har landet haft en vis grad af politisk stabilitet. EU bekræftede i 2009 sit tilsagn ved at forlænge mandatet for FSFP-missionen, EU SSR Guinea-Bissau, frem til maj 2010.

I Guinea kulminerede den fastlåste situation som følge af juntaens bestræbelser på at fastholde magten i den blodige undertrykkelse af et fredeligt oppositionsmøde, hvilket resulterede i mere end 150 omkomne samt voldtægter og savnede personer. Efter det mislykkede attentatforsøg på juntaens overhoved har en ny midlertidig præsident truffet foranstaltninger til at få overgangen tilbage på rette kurs under kraftigt pres fra det internationale samfund. EU har brugt forskellige instrumenter, som det råder over, til at lægge pres på juntaen, herunder sanktioner over for de ansvarlige for drabene.

I Mauretanien banede fredelige valg vej for en tilbagevenden til normale forfatningsmæssige tilstande.

I Sudan var det konflikten i Darfur og den langsomme fremgang med at få gennemført den samlede fredsaftale, der dominerede dagsordenen. Som en reaktion på, at ICC har rejst tiltale mod præsident Al Bashir, har Sudan udvist en række internationale ngo'er, hvilket har forværret den humanitære situation. EU's udviklingssamarbejde blev vanskeliggjort, fordi Sudan ikke har ratificeret den reviderede Cotonouaftale. Det anspændte forhold mellem Tchad og Sudan er blevet forbedret, og det har bidraget til den lille fremgang i Darfurfredsforhandlingerne i Doha. AU-initiativerne vandt momentum med højniveaupanelet for Sudan under ledelse af tidligere præsident Mbeki, støttet af EU.

I marts 2009 skete der en ulovlig omstyrtelse af Madagaskars valgte præsident. AU suspenderede straks landet og nedsatte en international kontaktgruppe (FN, FN's Sikkerhedsråds permanente medlemmer, EU, SADC og andre) med henblik på at finde en fredelig løsning. En af konsekvenserne var, at AU indførte sanktioner over for den fungerende præsident og en række af hans tilhængere.

4. Latinamerika

Efter kuppet den 28. juni i Honduras fordømte EU afsættelsen af præsident Manuel Zelaya og støttede alle initiativer og bestræbelser på at genoprette demokrati i landet. EU-ambassadører blev kaldt hjem. EU's valgobservationsmission til valget den 29. november blev aflyst, da den kunne være blevet tolket som en form for anerkendelse af de facto-regeringen. I stedet blev der udsendt et teknisk hold valgeksperter. Efter dette valg og som følge af de bestræbelser, den nye præsident, Porfirio Lobo, har udfoldet for at gennemføre bestemmelserne i San José/Tegucigalpa-aftalen, som har ført til undertegnelse af en national forsoningsaftale og en øget forsoningsindsats, besluttede EU at normalisere forbindelserne med Honduras, herunder også samarbejdsaktiviteterne (på nær dem, der har med militære anliggender at gøre) og genoptagelsen af forhandlingerne om associeringsaftalen med Centralamerika.

C. OPBYGNING AF STABILITET I OG UDEN FOR EUROPA

1. Det europæiske perspektiv som det faste holdepunkt for stabilitet

Rådet bekræftede på ny (december 2009)²¹, at en sammenhængende gennemførelse af den nye konsensus om udvidelsen (december 2006)²² baseret på konsolidering af forpligtelser, en retfærdig og streng konditionalitet, bedre kommunikation og EU's kapacitet til at integrere nye medlemmer, stadig udgør grundlaget for EU's indsats, herunder inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, i alle faser af udvidelsesprocessen.

Forhandlingerne med Tyrkiet har nået en mere krævende fase, hvor det kræves, at Tyrkiet øger sin indsats for at opfylde de fastsatte betingelser. Yderligere bestræbelser på at sikre, at Tyrkiet fuldt ud lever op til Københavnskriterierne, er nødvendige på en række områder, særlig inden for de grundlæggende frihedsrettigheder. Forhandlingsprocessen er den bedste løftestang og en katalysator til at opnå fremskridt i den retning. Tyrkiet er en betydningsfuld regional aktør, bl.a. i forbindelse med sikkerheden i Mellemøsten og det sydlige Kaukasus, og landet spiller en vigtig rolle for energiforsyningen og for fremme af dialog mellem forskellige civilisationer. På den baggrund hilste Rådet de væsentlige diplomatiske bestræbelser på at normalisere forbindelserne med Armenien velkommen. Rådet hilste i sine konklusioner fra december 2009 indledningen af den styrkede dialog om migration velkommen og opfordrede til, at der hurtigt tages konkrete skridt. Rådet gentog, at Tyrkiet utvetydigt skal forpligte sig til at etablere gode forbindelser med nabolandene og finde en fredelig løsning på tvister i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, herunder om nødvendigt ved hjælp af Den Internationale Domstol. Desuden understregede EU igen alle EU-medlemsstaternes suveræne rettigheder, der bl.a. omfatter indgåelse af bilaterale aftaler i overensstemmelse med gældende EU-ret og folkeretten, herunder FN's havretskonvention.

Rådet noterede sig også med dyb beklagelse, at Tyrkiets forpligtelse til fuld, ikke-diskriminatorisk gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen trods gentagne opfordringer ikke er blevet opfyldt, og at der ikke er gjort fremskridt hen imod normalisering af forbindelserne med Republikken Cypern. Hvis der ikke sker fremskridt, vil EU fastholde sine foranstaltninger fra 2006, der vil have vedvarende effekt på de samlede fremskridt i forhandlingerne. I overensstemmelse med konklusionerne af 11. december 2006 vil EU fortsat nøje følge og undersøge, hvilke fremskridt der gøres med de spørgsmål, der er omfattet af erklæringen af 21. september 2005 fra Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater. Der forventes nu fremskridt uden yderligere forsinkelse.

Det forventes også, at Tyrkiet aktivt støtter de igangværende forhandlinger med henblik på en retfærdig, samlet og holdbar løsning på det cypriotiske problem inden for rammerne af FN, i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds relevante resolutioner og under overholdelse af de principper, som EU bygger på. Tyrkiets konkrete tilsagn om og bidrag til en sådan samlet løsning er meget vigtige.

I løbet af det seneste år har Kroatien gjort væsentlige fremskridt i tiltrædelsesforhandlingerne, som nu er inde i den afsluttende fase. Arbejdsgruppen med henblik på Udarbejdelse af Kroatiens Tiltrædelsestraktat optog desuden sit arbejde i december 2009.

---

²¹ Jf. Rådets konklusioner af 8. december 2009 (dok. 17169/1/09 REV 1).

²² Jf. konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 14. og 15. december 2006 (dok. 16879/1/06 REV 1).

Rådet så også med tilfredshed på undertegnelsen den 4. november 2009 i Stockholm af voldgiftsaftalen om grænsespørgsmålet med Slovenien og det kroatiske parlament, Sabors, ratifikation heraf den 20. november 2009. Rådet opfordrede Kroatien til at bygge videre på denne fremgang i bestræbelserne på at finde en løsning på alle udestående bilaterale spørgsmål, navnlig grænsetvister, idet der tages hensyn til betydningen af gode naboskabsforbindelser.

Stabiliserings- og associeringsprocessen (SAP) udgør den overordnede politiske ramme for forbindelserne og forhandlingerne med landene på Vestbalkan²³, hele vejen frem til deres senere tiltrædelse af EU. Rådet bekræftede i 2009, at det fuldt ud støtter det europæiske perspektiv for hele regionen, som fortsat er afgørende for dens stabilitet, forsoning og fremtid.

EU gentog, at regionalt samarbejde og gode naboskabsforbindelser er af stor betydning i processen hen mod EU. Selv om der er gjort fremskridt i retning af EU i løbet af 2009, er en række udfordringer stadig ens for alle landene; de skal fortsætte og fremskynde konsolideringen af retsstatsprincippet, herunder sikring af ytringsfriheden, bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet samt sikre retsvæsenets effektivitet og uafhængighed og forbedre den administrative kapacitet.

Arbejdet med partnerne på Vestbalkan fortsatte i 2009. Albanien (28. april 2009) og Serbien (22. december 2009) indgav ansøgninger om EU-medlemskab, efter at Montenegro havde indgivet sin ansøgning i december 2008. Rådet besluttede at anmode Kommissionen om at udarbejde en udtalelse om Montenegros (23. april 2009) og Albanien (16. november 2009) ansøgning. Stabiliserings- og associeringsaftalen mellem EU og Albanien trådte i kraft den 1. april 2009. Stabiliserings- og associeringsrådet med Albanien holdt sit første møde den 18. maj 2009. Interimsaftalen mellem EU og Bosnien-Hercegovina og mellem EU og Montenegro fortsatte med at blive gennemført gnidningsfrit i afventen af afslutningen af alle procedurerne for ikrafttrædelsen af stabiliserings- og associeringsaftalen. For så vidt angår Bosnien-Hercegovina²⁴ understregede Rådet i juni 2009, at de politiske ledere skal engagere sig konstruktivt i den politiske proces og afstå fra nationalistisk retorik. I december gav det på ny udtryk for sine bekymringer over den politiske udvikling og opfordrede Bosnien-Hercegovina til at fremskynde de vigtige reformer. Rådet mindede således også om, at der, hvis der skal gøres fremskridt, er brug for nogle fælles visioner om landets og dets leders fælles fremtid, og at der er politisk vilje til at opfylde de europæiske integrationskrav. Rådet understregede også, at Bosnien-Hercegovina skal iværksætte en indledende række forfatningsmæssige ændringer, skabe en funktionel stat og afpasse sine forfatningsmæssige rammer til den europæiske menneskerettighedskonvention.

I december 2009 var Krigsforbrydertribunalet vedrørende det Tidligere Jugoslavien (ICTY) tilfreds med Serbiens samarbejde med tribunalet. Rådet besluttede da den 8. december at begynde at anvende interimsaftalen mellem EU og Serbien, som trådte endeligt i kraft den 1. februar 2010.

EU's repræsentanter spillede vigtige roller i de internationale koordineringsmekanismer på det vestlige Balkan. Javier Solana, EU's højtstående FUSP-repræsentant, besøgte Bosnien-Hercegovina sammen med USA's vicepræsident i maj 2009 og bekræftede, at EU og USA sammen er fast besluttet på at arbejde for landets stabilitet, støttede dets bestræbelser hen imod euro-atlantisk integration og indtrængende opfordrede landets ledere til at iværksætte de nødvendige reformer. I oktober og november 2009 var EU-formandskabet og USA sammen involveret i bestræbelser på at bane vejen for en aftale om vigtige reformer, der endte med to møder på højt plan i Camp Butmir nær Sarajevo og blev ledsaget af en række drøftelser og møder på teknisk plan.

---

²³ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om konsolidering af stabilitet og velstand på det vestlige Balkan (2008/2200(INI) den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0331).

²⁴ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om situationen i Bosnien-Hercegovina den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0332).

Den dobbelthattede højtstående repræsentant/EUSR er det vigtigste knudepunkt for koordineringen af det internationale samfunds engagement. Sammen med EU's delegation bekræftede den højtstående repræsentant/EUSR på ny Bosnien-Hercegovinas europæiske perspektiv. EU deltog også aktivt i møderne i Fredsimpliceringsrådet (PIC). PIC's Styringskomité fortsatte med løbende at gøre status over opfyldelsen af de "fem mål og to betingelser", der er fastsat for lukningen af den høje repræsentants kontor (OHR). I juni 2009 bekræftede Rådet på ny sit engagement i målet om, at OHR afløses af en forstærket EU-tilstedeværelse, så snart de fem mål og to betingelser er opfyldt. Da Bosnien-Hercegovina ikke har gjort fremskridt, har det hidtil ikke været muligt at træffe nogen afgørelse herom.

Der blev holdt parlamentsvalg i Montenegro (29. marts 2009) og Albanien (28. juni 2009). Valget i begge lande var i overensstemmelse med næsten alle internationale standarder, men der er stadig visse mangler, og ODIHR's henstilling skal følges op. Parlamentsvalget i Albanien viste ikke fuldt ud Albanien's potentiale til at opfylde de højeste standarder for demokratiske valg. I december 2009 opfordrede Rådet (almindelige anliggender) endvidere alle politiske partier i Albanien til at føre en konstruktiv politisk dialog, herunder i parlamentet.

I Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien var koalitionsregeringen, der blev nedsat i 2008, stadig aktiv og stabil, også når der tages hensyn til Ohridrammeaftalen. Der blev holdt præsident- og kommunalvalg med to runder i marts og april 2009. Valget blev af OSCE/ODIHR vurderet til at være i overensstemmelse med de fleste internationale standarder. Kommissionen vurderede i sin udvidelsesstrategi og sin statusrapport om landet, at det har arbejdet grundigt med de vigtigste reformprioriteter og i tilstrækkelig grad opfylder de politiske Københavnskriterier. På den baggrund anbefalede Kommissionen at indlede tiltrædelsesforhandlinger.

Rådet noterede sig henstillingen og anerkendte landets fremskridt i sine konklusioner fra december 2009 og meddelte, at det vil vende tilbage til spørgsmålet i løbet af næste formandskabsperiode.

Kommissionen foreslog i oktober foranstaltninger til fremme af Kosovos politiske og socioøkonomiske udvikling. I december noterede Rådet sig de pågældende forslag og opfordrede Kommissionen til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at støtte Kosovos fremskridt mod EU i overensstemmelse med det europæiske perspektiv for regionen og lagde vægt på foranstaltninger i forbindelse med handels- og visumspørgsmål, med forbehold for medlemsstaternes holdning til statusproblematikken. Rådet opfordrede endvidere Kommissionen til at åbne op for, at Kosovo kan deltage i Unionens programmer, og til at styrke EU's SAP-dialog med Kosovo.

EU's særlige repræsentant i Kosovo fortsatte i 2009 med lokalt at demonstrere EU's fortsatte engagement over for Kosovos stabilisering og socioøkonomiske udvikling. Han fortsatte også med at arbejde som international civil repræsentant, som udnævnt af den internationale styringsgruppe. Han påtog sig rollen som knudepunkt for koordineringen af det internationale samfunds engagement i Kosovo. I 2009 omfattede EUSR's interesseområder støtte i den politiske proces og bidrag til regionalt samarbejde og stabilitet. EU opretholder derfor en stærk tilstedeværelse og vil fremme respekt for menneskerettighederne, beskyttelse af mindretal samt beskyttelse af kulturarven og den religiøse arv. Vedrørende sidstnævnte kan EU's engagement ses ved udnævnelsen af ambassadør Moschopoulos som formidler for beskyttelsen af den serbisk-ortodokse kirkes religiøse arv og kulturarven i Kosovo.

Den 30. november besluttede Rådet med virkning fra den 19. december at ophæve visumpligten for borgere fra Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro og Serbien efter, at disse lande opfyldte alle de benchmarks, EU har fastsat for en visumliberalisering.

I december opfordrede Rådet Kommissionen til at fremlægge lignende forslag vedrørende Albanien og Bosnien-Hercegovina, så snart den vurderer, at det enkelte land opfylder de benchmarks, der er fastlagt i Kommissionens køreplaner.

2. Udvidet samarbejde med naboer²⁵

Den europæiske naboskabspolitik (ENP) udgør fortsat en stærk ramme for forbindelserne med partnerne i naboområderne. EU indledte eller fortsatte drøftelser om en styrkelse og videreudvikling af de bilaterale forbindelser med flere sydlige ENP-partnerlande. Efter vedtagelsen af det fælles dokument om et tættere forhold blev der i 2009 arbejdet videre på en ny handlingsplan EU-Marokko, hvilket vidner om Marokkos vilje til at uddybe sine forbindelser med EU og alle dets institutioner. Andre Middelhavslande (Egypten, Jordan og Tunesien) har anmodet om en opgradering af deres forbindelser med EU. Arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen EU-Israel fortsatte, selv om drøftelserne om en opgradering af de bilaterale forbindelser og om en ny handlingsplan blev hæmmet af Gazakrisen. Den gældende handlingsplan blev forlænget indtil juni 2010.

Efter at forhandlingerne om en rammeaftale mellem EU og Libyen blev indledt i november 2008, har der været afholdt fem forhandlingsrunder. Der blev gjort store fremskridt på en række områder.

For så vidt angår det østlige nærområde blev der gjort store fremskridt i forhandlingerne med Ukraine om en ny associeringsaftale, bl.a. som en integrerende del af oprettelsen af et vidtgående og bredt frihandelsområde, og EU er stadig overbevist om, at de kan afsluttes i de kommende måneder, forudsat at Ukraine har den fornødne politiske vilje til at fremskynde forhandlingerne og løse de udestående spørgsmål. Der blev indledt forhandlinger med Republiken Moldova om en ny associeringsaftale i januar 2010. Opgraderingen af de aftalemæssige forbindelser med Armenien, Aserbajdsjan og Georgien vil ske på grundlag af princippet om inklusivitet, differentiering og konditionalitet. Der blev i 2009 indledt drøftelser i Rådet om udkast til forhandlingsdirektiver for disse lande. Som reaktion på en række positive tiltag inden for demokrati og grundlæggende frihedsrettigheder søgte EU gradvis at få et samarbejde i gang med Belarus og vil fortsat fremme reformbestrebelse. En række besøg på højt niveau fra og i Belarus bidrog til at styrke de politiske drøftelser.

Det multilaterale samarbejde blev styrket yderligere i 2009 med lanceringen af det østlige partnerskab på topmødet i Prag den 7. maj. Det vigtigste mål med det østlige partnerskab er at skabe de nødvendige betingelser for at fremskynde politisk associering og fremme den økonomiske integration mellem Den Europæiske Union og interesserede partnerlande (Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Republiken Moldova og Ukraine). I løbet af sidste år blev østpartnerskabets multilaterale dimension undersøgt aktivt: to møderunder af fire tematiske platforme blev indkaldt og deres arbejdsprogrammer blev vedtaget, forskellige arbejdspaneler blev nedsat og flagskibsinitiativer blev sat i gang. Det første møde i civilsamfundsforummet for østpartnerskabet blev afholdt i november og blev fulgt op af østpartnerskabsministermødet i december.

---

²⁵ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om revision af det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (2008/2236(INI)) den 19. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0078).

Det østlige partnerskab styres af principperne om differentiering og konditionalitet. Komplementariteten med regionale initiativer mellem EU og relevante partnerlande, navnlig Sortehavssynergien, vil blive sikret.

Begejstringen over iværksættelsen af Middelhavsunionen²⁶ i juli 2008 blev desværre ikke fulgt op med handling i 2009. Gazakonflikten betød, at Middelhavsunionens aktiviteter var fastlåst det meste af 2009. Møderne blev gradvist genoptaget i løbet af sommeren, og der blev holdt ministermøder om kvinders rolle i samfundet, økofin, bæredygtig udvikling og handel i andet halvår. To ministermøder (udenrigsanliggender og miljø) blev dog udsat, og året endte, uden at vedtægterne for det sekretariat, der skal oprettes i Barcelona, var blevet vedtaget. Sekretariatets vedtægter blev endeligt vedtaget i marts 2010. I januar 2010 blev Ahmad Massadeh fra Jordan udnævnt til generalsekretær for Middelhavsunionens Fællessekretariat.

3. Tackling af kriser og langvarige konflikter i nabolandene

De uløste konflikter i det sydlige Kaukasus - Abkhasien, Sydossetien og Nagorno Karabakh - fortsatte med at være en grundlæggende hindring for stabilisering, politisk reform og økonomisk udvikling af regionen.

Så længe konflikterne ikke er løst, vil Georgien, Armenien og Aserbajdsjan være ude af stand til at arbejde fuldt ud for at konsolidere demokratiet, god regeringsførelse, den økonomiske reform og udvikling, retsstatsprincippet og respekten for menneskerettighederne. Georgien er længst fremme med at nedbringe korruption og fremme retsstatsprincippet, men alle tre lande oplever stadig problemer med at skabe en overgang til et vibrerende pluralistisk demokrati. Medens der har været forskellige niveauer af fremskridt på visse områder, vækker den utilstrækkelige pluralisme og mediefrihed, den generelt utilstrækkelige håndhævelse af retsstatsprincipperne og den manglende politiske dialog stadig bekymring.

Siden krigen i august 2008 er situationen i Georgien blevet mere stabil, men den er stadig skrøbelig og uforudsigelig. Ruslands manglende overholdelse af aftalerne af 12. august og 8. september 2008 fortsatte med at hindre bestræbelserne på at finde en løsning på konflikten.

EU har siden våbenhvileaftalen fra august 2008 spillet en vigtig sikkerhedsmæssig rolle i regionen gennem udsendelsen af EU's FSFP-observatørmission i Georgien (EUMM Georgia)^{27 28}, udpegelsen af en EUSR for krisen i Georgien²⁹, den aktive rolle ved indledningen og fortsættelsen af forhandlingerne mellem parterne i Genève under EU's medformandskab³⁰ og iværksættelsen af en omfattende pakke for bistand efter krisen³¹. EU støttede også idéen om en international undersøgelse af konflikten i Georgien³².

---

²⁶ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om Barcelonaprocesen: Middelhavsunionen (2008/2231(INI)) den 19. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0077).

²⁷ Rådet har besluttet at forlænge mandatet for EU's observatørmission i Georgien med yderligere 12 måneder frem til den 14. september 2010. Jf. Rådets konklusioner om EUMM Georgia af 27. juli 2009 (dok. 12354/09) og fælles aktion 2009/572/FUSP af 27. juli 2009 (EUT L 197 af 29.7.2009, s. 110).

²⁸ En officiel delegation fra Europa-Parlamentet besøgte EUMM Georgia den 24.-27. februar.

²⁹ Jf. fælles aktion 2009/131/FUSP af 16. februar 2009 (EUT L 46 af 17.2.2009, s. 47-49) og fælles aktion 2009/571/FUSP af 27. juli 2009 (EUT L 197 af 29.7.2009, s. 109).

³⁰ Det første møde i de interne drøftelser i Genève fandt sted den 15. oktober 2008; der er indtil videre gennemført ni runder. Det niende møde fandt sted den 28. januar 2010.

³¹ Der blev iværksat et omfattende program for bistand efter krigen efter donorkonferencen for Georgien (22. oktober 2008).

³² Jf. Rådets konklusioner af 15. september 2008 (rådsdok. 13030/08), Rådets afgørelse 2008/901/FUSP af 2. december 2008 (EUT L 323 af 3.12.2008, s. 66) og Rådets afgørelse 2009/570/FUSP af 27. juli 2009 (EUT L 197 af 29.7.2009, s. 108).

Selv om EU var stærkt fortalende for at forlænge OSCE-missionens tilstedeværelse i Georgien, herunder dens tidligere observatørrolle i Sydossetien, og at videreføre FN's observatørmission i Georgien (UNOMIG) i Abkhasien, førte russiske vetoer til lukningen af begge operationer, og elementer i den internationale sikkerhedsstruktur for Georgien blev dermed fjernet. EUMM var således den eneste internationale observatør og ydede et væsentligt bidrag til sikkerheden og normaliseringen i landet. Rådet forlængede missionens mandat med endnu et år indtil den 14. september 2010.

EU's engagement med løsrivelsesområderne bygger på to søjler: ikke-anerkendelse af disse enheder, men samtidig en vilje til at samarbejde på en række områder, bl.a. tillidsskabelse langs de administrative grænser, mellemfolkelige kontakter og økonomisk genopbygning.

Genèveprocessen er stadig kompleks. Mod den anspændte politiske baggrund var den blotte fortsættelse af Genève-drøftelserne i sig selv et vigtigt fremskridt, da det var det eneste forum, hvor alle konfliktens parter var repræsenteret og var nødt til at forholde sig til hinanden. Efter mere end et års Genève-drøftelser og ni runder var de konkrete resultater dog stadig meget begrænsede. For så vidt angår Nagorno Karabakh fortsætter EU med at støtte forhandlingerne i OSCE's Minskgruppe. EU har bekendtgjort, at det ikke vil etablere nogen formel eller uformel forbindelse mellem normaliseringen af forholdet mellem Tyrkiet og Armenien og Nagorno Karabakh. EU har støttet Schweiz' mæglingsarbejde siden begyndelsen af processen hen imod en normalisering af forholdet mellem Tyrkiet og Armenien. Selv om EU ikke er med i OSCE's Minskgruppe, fortsatte det med at yde politisk støtte til løsningen af konflikten og meddelte de berørte parter, at EU var rede til at øge sit engagement for at støtte en bilæggelse af konflikten gennem aktiviteter i landet. Nagorno Karabakh-fredsprocessen er det seneste år gået ind i en ny fase med styrkede forhandlinger understøttet af seks møder mellem Armeniens og Aserbajdsjans præsidenter, men udsigterne til fred var stadig uklare ved udgangen af 2009.

Begivenhederne efter valget i Republikken Moldova viste, at der er behov for at sikre, at en styrkelse af forbindelserne med Moldova ledsages af en mere intensiv dialog om menneskerettigheder og demokrati.

EU reagerede bl.a. på den politiske krise ved at intensivere EU's særlige repræsentants kontakter med alle parter og ved at stille omfattende valgekspertise til rådighed for at hjælpe med at skabe gunstige vilkår for det nye parlamentsvalg i juli 2009.

EU's grænsebistandsmission i Moldova og Ukraine (EUBAM) fortsatte med at støtte udviklingen af Moldovas og Ukraines toldvæsen og grænsevagtstjenesters faglige kapaciteter og samarbejdet mellem forskellige myndigheder. I december 2009 blev der efter konstruktive bilaterale drøftelser opnået et vigtigt fremskridt med indledningen af demarkation af det centrale (transdnestrisk) segment af statsgrænsen mellem Moldova og Ukraine. EU BAM Moldova/Ukraine blevet forlænget i november 2009 ved aftale mellem Europa-Kommissionen, Ukraine og Republikken Moldova.

For så vidt angår det transdnestrisk spørgsmål øgede EU sit engagement efter forhandlingsformatet 5+2 og sin tilstedeværelse i landet sidste år gennem EUSR og gennemførelsen af to store pakker med tillidsskabende projekter. Sidst på året blev EU efter anmodning fra de to stridende parter enig om at hjælpe med at finde en løsning på de udestående spørgsmål, der hindrer genoptagelsen af jernbanetrafikken gennem den transdnestrisk region.

For så vidt angår Belarus³³ genovervejede Rådet i marts 2009 suspensionen af visumspærrelisten, som blev besluttet i oktober 2008 efter løsladelsen af de sidste internationalt anerkendte politiske fanger. Selv om det noterede sig visse positive skridt fra Belarus' side, konkluderede det, at forholdene ikke var modne til at ophæve visumforbuddet, som blev forlænget med endnu et år. For at give en vis opmuntring blev suspensionen forlænget indtil december 2009. Belarus blev også opfordret til at deltage i det østlige partnerskab og har været en aktiv deltager. Den første runde i menneskerettighedsdialogen mellem Belarus og EU fandt sted i 2009. Siden marts er der imidlertid stort set ikke sket nogen yderligere positive fremskridt med hensyn til demokratiseringen³⁴.

Der har endog været en række tilbageskridt, bl.a. i visse straffesager, der kan betragtes som politisk begrundede, og overgreb i forbindelse med demonstrationer.

Moderate oppositionsledere og menneskerettighedsaktivister mener dog, at atmosfæren som helhed er blevet bedre³⁵, og har opfordret EU til at fastholde en engagementspolitik. Rådet tog hensyn hertil i november 2009 og genovervejede sin politik over for Belarus ved at forlænge visumforbuddet med endnu et år (december 2010), idet suspensionen blev forlænget med en tilsvarende periode. Kommissionen blev opfordret til at gå videre med forberedelserne til udarbejdelse af forhandlingsdirektiver om visumlempelsesaftaler og tilbagetagelsesaftaler, der vil blive vedtaget, når forholdene tillader det.

---

³³ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om en EU-strategi over for Belarus den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0027).

Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om den halvårige evaluering af dialogen mellem EU og Belarus den 2. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0212).

³⁴ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om Belarus den 17. december 2009 (P7_TA-PROV(2009)0117).

³⁵ Myndighederne tog forsigtige skridt i retning af en liberalisering, herunder distribution af nogle få uafhængige aviser gennem de officielle medier og registrering af bevægelsen "For Frihed", der er stiftet af oppositionslederen Aleksandr Milinkevich.

D. BIDRAG TIL EN MERE EFFEKTIV MULTILATERAL ORDEN

1. Aktivitet inden for multilaterale rammer

Globale udfordringer kræver globale løsninger. Etableringen af en mere effektiv multilateral global orden, således som der blev opfordret til i ESS, er derfor et hovedmål for EU på sikkerhedsområdet. Nært samarbejde med FN, NATO, OSCE og Europarådet og engagement i andre mekanismer for internationalt samarbejde er det bedste middel til at nå dette mål.

De Forenede Nationer

FN er med sit universelle mandat og sin legitimitet den naturlige ramme til at søge globale løsninger. Styrkelsen af FN er fortsat et nøgleelement i EU's optræden udadtil. FN's ramme spiller en vigtig rolle på områder som f.eks. fredsbetarelse, menneskerettigheder og udvikling. EU lagde i sine prioriteter med henblik på FN's 64. Generalforsamling³⁶ særlig vægt på at tackle den globale økonomiske og finansielle krise, de negative virkninger af klimaforandringerne og behovet for at garantere energi- og fødevarer sikkerheden. EU fokuserede på menneskerettighedssituationen i en lang række lande, bl.a. via resolutioner om menneskerettighedssituationen i Burma/Myanmar og Nordkorea på FN's 64. Generalforsamling og via adskillige erklæringer og interaktive dialoger med FN's særlige rapportører inden for rammerne af FN's Menneskerettighedsråd.

EU har i 2009 stadig prioriteret gennemførelsen af princippet om beskyttelsesansvar højt i FN. EU og dets medlemsstater iværksatte meget intensive og målrettede outreachbestræbelser for at overbevise en bredere kreds af FN-medlemmer om, at det er nødvendigt at tage konkrete skridt til at gennemføre konceptet. Ikke mindst som et resultat af EU's engagement viste debatten om beskyttelsesansvar i Generalforsamlingen i juli, at der er en høj grad af enighed om konceptet. Generalforsamlingen gav i sin resolution om dette emne udtryk for, at den vil *fortsætte sine overvejelser om beskyttelsesansvar*.

Debatten og resolutionen var med til at præcisere, hvad der forstås ved konceptet, og sætte det på FN's dagsorden. EU har også indledt interne overvejelser om, hvordan beskyttelsesansvar kan indarbejdes i EU's politikker.

Inden for krisestyring fortsatte EU sit tætte samarbejde med FN. Gennemførelsen af den fælles erklæring om krisestyringssamarbejde fra 2007 har tydeligvis ført til mere intensive kontakter. Højtstående FN-embedsmænd har været hyppige gæster i Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komitéen, og EU's repræsentanter, bl.a. EU's særlige repræsentanter, havde mange møder med de relevante FN-organer³⁷.

EU og FN samarbejdede i 2009 nært i operationsområder, hvor begge parter var engageret, bl.a. i Kosovo, Afghanistan, Den Demokratiske Republik Congo, Guinea Bissau, Somalia og Georgien. For så vidt angår Somalia samordnede EU nøje sine bestræbelser på at bidrage til sikkerhed og udvikling med FN.

---

³⁶ Jf. dok. 10809/09. Europa-Parlamentet fremsatte i sin beslutning af 24. marts 2009 (P6_TA(2009)0150 - 2009/2000(INI)) nogle henstillinger til Rådet om EU's prioriteringer med henblik på FN's 64. Generalforsamling.

³⁷ Nærmere oplysninger findes i de to statusrapporter om henstillingerne om gennemførelse af den fælles erklæring om samarbejde mellem FN og EU inden for krisestyring for denne periode (dok. 11451/09 og 17541/09).

I Tchad og Den Centralafrikanske Republik blev overførslen af operativt ansvar fra EUFOR Tchad/RCA til FN-operationen MINURCAT gennemført med succes, og ca. 2 000 tropper fra EU-medlemsstater blev en del af FN's kontingent. Erfaringerne fra overgangen fra EUFOR Tchad/CAR til MINURCAT samt fra planlægningen af EULEX Kosovo efter omlægningen af UNMIK vil give nyttige input til at konsolidere EU's og FN's samarbejde om krisestyring. FN's generalsekretær noterede i sin rapport af 20. september 2009 om FN's midlertidige administrative mission i Kosovo, at andre aktører som OSCE og EULEX spiller en stadig større rolle, der supplerer UNMIK's rolle, inden for rammerne af FN's Sikkerhedsråds resolution 1244 (1999). EU fortsatte med at arbejde på at gøre Menneskerettighedsrådet og FN's Generalforsamlings 3. Komité mere effektive. EU ledede eller støttede som sædvanligt resolutioner og initiativer med henblik på at forsvare og udvide de internationale standarder trods forsøg fra forskellig side på at begrænse eller modificere dem. Med henblik herpå fortsatte EU det langsigtede outreacharbejde for at overbevise skeptikerne og bygge konsensus.

NATO³⁸

Samarbejdet mellem EU og NATO i forbindelse med Berlin plus-ordningerne for FSFP-operationen EUFOR Althea i Bosnien-Hercegovina fungerede fortsat gnidningsløst og effektivt i 2009. Der blev også udvekslet oplysninger inden for rammerne af EU-NATO-Kapacitetsgruppen. Som nævnt i de tidligere rapporter vil alle EU-medlemsstaternes deltagelse lette udvekslingen af oplysninger inden for militære kapaciteter yderligere.

EU færdiggjorde i december 2009 et sæt konkrete forslag om en styrkelse af forbindelserne mellem EU og NATO i en ånd af samarbejde med NATO, som den højtstående repræsentant fremsendte til NATO's generalsekretær og understregede behovet for solide ordninger for at lette samarbejdet på området, når FSFP- og NATO-krisestyringsoperationer/missioner opererer i samme område, som det er tilfældet i Kosovo og Afghanistan.

OSCE

EU støttede i 2009 OSCE's bestræbelser inden for forskellige regionale spørgsmål som f.eks. Kosovo, Sydkaukasus og de langtrukne konflikter. EU lagde særlig vægt på konfliktforebyggelse og konfliktløsning, bl.a. gennem det arbejde, der udføres af højkommissæren for nationale mindretal, og det tillids- og demokratiskabende arbejde, der udføres af OSCE's feltmissioner.

EU har i OSCE været konstruktivt og afgørende engageret i dialogen om fremtiden for den europæiske sikkerhed, der dominerede OSCE's dagsorden i 2009. EU medvirkede aktivt til at bistå det græske formandskab med den vellykkede indledning af Korfuprocessen på det første uformelle ministermøde i OSCE nogensinde og anerkendte dermed dens potentiale til at genoprette tilliden mellem de deltagende stater; det skete i håb om at styrke og revitalisere OSCE.

På ministermødet i Athen (1.-2. december 2009) lykkedes det at få vedtaget en erklæring og en beslutning om Korfuprocessen i tråd med EU's målsætninger med et stærkt tilsagn om at fremme en omfattende sikkerhedsdialog i OSCE-regi og en omfattende dagsorden og passende veldefinerede ordninger med henblik på at opnå fremskridt under det kasakhiske formandskab i 2010 og i tiden herefter.

EU fortsatte med at støtte OSCE's bestræbelser på at øge sikkerheden gennem alle sine tre dimensioner (den politisk-militære, den økonomiske, den miljømæssige og den menneskelige dimension). Samarbejdet med OSCE blev videreudviklet inden for grænseforvaltning og sikkerhed samt narkotikakontrol.

---

³⁸ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om NATO's rolle i EU's sikkerhedsstruktur (2008/2197(INI)) den 19. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0076).

Inden for den økonomiske og miljømæssige dimension var EU aktivt involveret i forhandlinger om at sikre OSCE et undersøgelsesmandat til at undersøge mulighederne for at øge dens rolle i dialogen om energisikkerhed.

I forbindelse med den menneskelige dimension fortsatte EU med at fremhæve betydningen af at bevare OSCE-institutionernes uafhængighed, navnlig ODIHR. EU talte konsekvent imod og opfordrede indtrængende til foranstaltninger til imødegåelse af de negative udviklingstendenser i forbindelse med mediefrihed i OSCE-området samt overgreb på journalister og menneskerettighedsforkæmpere.

Europarådet

EU videreførte sit samarbejde med Europarådet i overensstemmelse med aftalememorandummet mellem de to organisationer, særlig inden for ENP-området og Vestbalkan. De fleste af EU's og Europarådets fælles programmer og Europarådets aktiviteter, der støttes af EU, omhandlede samarbejde om demokrati og menneskerettighedsspørgsmål, bl.a. valgbistand og mediespørgsmål. EU havde også et godt samarbejde med Europarådets Venedigkommission om forfatnings- og lovgivningsmæssige spørgsmål. EU støttede fuldt ud bestræbelserne på at styrke Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols effektivitet.

Lissabontraktatens ikrafttræden har banet vej for forberedelser til EU's tiltrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention³⁹.

2. Styrkelse af regionalt ejerskab

I ESS-gennemførelsesrapporten fra 2008 blev det understreget, at "varige konfliktløsninger kræver, at alle de regionale aktører bindes sammen på grundlag af en fælles interesse i fred". De regionale organisationer har en væsentlig rolle at spille i denne henseende, ligesom de regionale magter har det. Ved at handle eller forblive passive kan de enten optræde som faktorer for fred og stabilitet eller faktorer for spænding og uro. EU tillægger det derfor særlig betydning at skabe en kultur, der fremmer regionalt ejerskab, ved hjælp af forbindelserne med de regionale organisationer og ved at fremme samarbejdet inden for og mellem de regionale områder.

Regionale organisationer og regionalt samarbejde

I det vestlige Balkan fortsatte Det Regionale Samarbejdsråd (RCC), der opererer under den sydøsteuropæiske samarbejdsproces' (SEECP's) paraply med sekretariat i Sarajevo og forbindelseskantor i Bruxelles, med at styrke samarbejdet i regionen om en række centrale spørgsmål. RCC's sekretariat tog i 2009 bl.a. fat på at udarbejde en regional forskningsstrategi, styrkede den sociale dialog i regionen og begyndte at oprette et net af brandstationer. RCC's sekretariat deltager også i de arbejdsgrupper, der er nedsat inden for rammerne af IPA's flerlandeprogrammer, og som fastsætter prioriteter for regionale projekter.

RCC slog på sit årlige møde i juni 2009 til lyd for, at der lægges større vægt på at løse de udestående spørgsmål mellem landene på Vestbalkan.

Rådet fremhævede princippet om inklusivitet og lokalt ejerskab og mindede om, at en konstruktiv tilgang til regionalt samarbejde, herunder handel, fortsat er afgørende for at sikre, at alle hele regionen, herunder Kosovo og Serbien, deltager fuldt ud i alle relevante fora.

---

³⁹ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om restriktive foranstaltninger efter Lissabontraktatens ikrafttræden den 16. december 2009 (P7_TA-PROV(2009)0111).

Den fortsatte gennemførelse af EU's strategi vedrørende Centralasien gjorde det muligt at styrke samarbejdet mellem EU og landene i Centralasien, herunder den politiske dialog og det tekniske samarbejde. I 2009 blev der holdt et regionalt og fem bilaterale ministertrojkamøder i Dushanbe og et åbent ministermøde mellem EU og Centralasien i Bruxelles i september, hvor der blev drøftet sikkerhedsspørgsmål med fokus på fælles trusler og udfordringer, f.eks. terrorisme, menneskehandel, narkotikahandel og energisikkerhed. Andre politiske kontakter på højt niveau blev desuden intensiveret. Der fandt en lang række kontakter sted mellem EUSR for Centralasien og landene i regionen og med tredjeparter vedrørende situationen i regionen.

Stabiliteten på det afrikanske kontinent var en høj prioritet for EU i 2009. Den Afrikanske Union (AU) og afrikanske regionale organisationer var stadig de vigtigste partnere, især inden for rammerne af det strategiske samarbejde mellem EU og Afrika og handlingsplanerne for 2008-2010, som der blev foretaget en midtvejsrevision af i oktober 2009. Samarbejdet i kølvandet på den globale økonomiske og finansielle krise og i forbindelse med de fælles bestræbelser på at forberede FN's klimakonference i København blev prioriteret højt.

På ministerdialogmøder og på mødet mellem EU's Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité (PSC) og AU's Freds- og Sikkerhedsråd (oktober 2009) justerede begge parter deres svar på forfatningsstridige regeringsændringer i Afrika yderligere, særlig for Mauretaniens, Guineas og Madagaskars vedkommende. Samordningen mellem AU, FN, EU og de involverede regionale organisationer (ECOWAS og SADC) blev forbedret.

EU's delegation ved AU i Addis Abeba med den dobbelthattede EUSR og delegationschef bidrog til gennemførelsen af EU's dagsorden for Afrika. Der blev gjort yderligere fremskridt med hensyn til EU's støtte til AU's Amisomoperation i Somalia, både politisk og finansielt. Der blev holdt en fælles donorkonference i Bruxelles for AU, FN og EU til støtte for den føderale overgangsregering i Somalia.

AU øgede sin indsats for at stabilisere den interne situation i Sudan, bl.a. ved at slutte op om Mbekipanelets rapport om fred, retfærdighed og forsoning i Darfur og Sudan.

I den forbindelse rejste AU på møder på politisk plan med EU det relaterede spørgsmål om at anmode om en resolution fra FN's Sikkerhedsråd om en midlertidig udsættelse af strafforfølgningen af den tiltalte præsident Al Bashir, jf. artikel 16 i Romstatutten for ICC. Tilsvarende rejste AU ved flere lejligheder individuelle medlemsstaters udøvelse af universel jurisdiktion. En rapport fra uafhængige afrikanske og europæiske retsekspertter bidrog til at præcisere spørgsmålet.

Den fælles EU-Afrika-strategi udgjorde stadig den vigtigste transkontinentale politiske ramme i 2009 og gjorde det muligt for begge parter at uddybe deres politiske og tekniske samarbejde yderligere, tage fat på de fælles trusler og de globale udfordringer i fællesskab og udnytte de nye muligheder gennem en bedre samordning på den internationale scene.

EU og AU arbejdede sammen om gennemførelsen af alle den fælles strategis otte tematiske partnerskaber og på at gøre fremskridt inden for vigtige områder som fred og sikkerhed, demokratisk regeringsførelse og menneskerettigheder, handel og regional integration, årtusindudviklingsmålene, energi, klimaforandringer, migration/ mobilitet/ beskæftigelse og videnskab/ ikt og rumpolitik.

For så vidt angår partnerskabet om fred og sikkerhed blev der gjort tilfredsstillende fremskridt i støtten til ibrugtagning af den afrikanske freds- og sikkerhedsarkitektur (APSA), selv om der var visse forsinkelser som følge af de afrikanske partners forskellige kapaciteter og integrationsdagsordener. Kursusforløbet for den afrikanske beredskabsstyrke, Amani Africa, forventes afsluttet sidst i 2010. Der blev draget foreløbige konklusioner af en fælles AU-EU-undersøgelse om afrikanske uddannelsescentre inden for fredsstøttende operationer; undersøgelsen forventes at være færdig i 2010. Samarbejdet mellem AU's krisehåndteringsstruktur og EU's Situationscenter blev også videreudviklet. Der bør tilstræbes en bedre forbindelse mellem disse forskellige APSA-moduler.

En bæredygtig finansiering af afrikanskledede fredsbevarende operationer blev drøftet inden for rammerne af Pro-dipanelet. Spørgsmålet om, hvordan det nødvendige udstyr tilvejebringes, var fortsat vigtigt, særlig med hensyn til udvælgelseskriterierne for EU-finansieringsinstrumenter som fredsfaciliteten for Afrika. Der blev gjort fremskridt i drøftelserne herom med FN.

EU holdt i 2009 to runder i menneskerettighedsdialogen med Den Afrikanske Union og arrangerede et seminar om civilsamfundet (april 2009), som bidrog til processen. Dialogerne fokuserede på EU-AU-samarbejdet om menneskerettighedsspørgsmål som f.eks. fastsættelsen af standarder og regionale menneskerettighedsinstrumenter, men fungerede også som et forum til at drøfte de menneskerettighedssituationer, der vækker bekymring.

EU videreførte sin politiske dialog med ASEAN på ministerniveau (27.-28. maj 2009 i Phnom Penh), som bekræftede den strategiske betydning af EU-ASEAN-samarbejdet og -forbindelserne. Der blev afgivet politiske erklæringer i forbindelse med ministermødet, hvor ASEAN gav udtrykkeligt samtykke til EU's ansøgning om at tiltræde ASEAN's traktat om venskab og samarbejde og forpligtede sig til at fremskynde tiltrædelsesprocessen. EU undertegnede desuden den første partnerskabs- og samarbejdsaftale med Indonesien nogensinde. EU gjorde også væsentlige fremskridt i forhandlingerne om partnerskabs- og samarbejdsaftalerne med andre ASEAN-lande, bl.a. Vietnam, Filippinerne og Thailand. EU bekræftede, at det strategiske mål er en frihandelsaftale (FTA) mellem regioner, besluttede at videreføre bilaterale FTA'er med de relevante ASEAN-lande og blev enig om at indlede forhandlinger med Singapore som det første ASEAN-land.

ASEM's udenrigsministermøde i Hanoi (25.-26. maj 2009) gav anledning til en åben dialog mellem de europæiske og asiatiske partnere om en række spørgsmål af fælles betydning og interesse, bl.a. ASEM's udvidelse med Rusland og Australien. Ministrene hilste ansøgningerne fra Australien og Rusland velkommen og gav højere tjenestemænd bemyndigelse til at fastlægge de nærmere enkeltheder, så de to lande formelt kan tiltræde ASEM på det 8. topmøde i 2010. Et vigtigt resultat var den fælles erklæring, hvori alle ministrene fordømte Nordkoreas underjordiske atomprøvesprængning den 25. maj. Udenrigsministermødet blev også udgangspunktet for forberedelserne af det 8. ASEM-topmøde i Bruxelles (den 4.-5. oktober 2010).

Vanskelighederne i forbindelse med indgåelsen af en frihandelsaftale med Golsamarbejdsrådet (GCC) fortsatte. De politiske udmeldinger fra GCC's side var stadig blandede, mens EU's vilje til at indgå aftalen blev gjort klart ved flere lejligheder.

De politiske forbindelser med Latinamerika blev styrket yderligere i 2009. I september vedtog Kommissionen en meddelelse om Latinamerika, en politisk ramme for forbindelserne mellem EU og regionen.

Ministermødet mellem EU og Riogruppen (13. maj 2009 i Prag) var et skridt videre i konsolideringen af dette biregionale strategiske partnerskab. Topmødet fokuserede primært på "Vedvarende energikilder: En bæredygtig tilgang til energisikkerhed og klimæændringer" og "Genopretning af finansiell stabilitet og vækst i verdensøkonomien"⁴⁰.

Der blev gjort yderligere fremskridt i forhandlingerne med Centralamerika og visse Andeslande (Colombia/Peru) i 2009. Forhandlingerne om associeringsaftalen mellem EU og Centralamerika skred godt fremad, indtil de blev suspenderet som følge af kuppet i Honduras i juni 2009. Disse forhandlinger blev genoptaget i slutningen af 2009. Forhandlingerne om en flerpartshandelsaftale (med Colombia og Peru) nærmede sig deres afslutning ved udgangen af 2009 og blev afsluttet den 1. marts 2010. For så vidt angår forhandlingerne om en associeringsaftale med Mercosur bekræftede vigtige latinamerikanske ledere sidst i 2009, at de er rede til at genoptage forhandlingerne (suspenderet siden 2004).

---

⁴⁰ (dok. 9881/09).

E. FREMME AF DEMOKRATI, MENNESKERETTIGHEDER OG RETSSTATSPRINCIPPET⁴¹⁾⁴²⁾⁴³⁾⁴⁴

Konsolideringen af demokratiet⁴⁵ og retsstaten og respekt for menneskerettighederne indtager en fremtrædende plads blandt FUSP-målene⁴⁶. I november 2009 blev EU's udenrigs- og udviklingsministre enige om et sæt rådskonklusioner om demokratistøtte i EU's eksterne forbindelser⁴⁷. De tager sigte på at fastlægge rammer for anvendelsen af de eksisterende instrumenter på en mere sammenhængende og effektiv måde, særlig inden for udenrigs- og udviklingspolitikken. Konklusionerne opstiller en handlingsdagsorden, som forener de vigtige værdier og principper, der ligger til grund for EU's fremgangsmåde. De omfatter bl.a. en anerkendelse af, at demokrati ikke kan påtvinges udefra; en landespecifik tilgang; ægte partnerskab og dialog for at sikre tredjelændene ejerskabet og sørge for, at der ikke opstilles nye betingelser for EU's udviklingsbistand. Rådet bekræftede også på ny i november 2009, at det er Den Europæiske Union magtpåliggende at fremme og beskytte religions- og trosfrihed⁴⁸. Med disse rådskonklusioner blev de relevante rådsorganer opfordret til at evaluere EU's nuværende initiativer og til at udarbejde forslag til, hvordan man kan fremme religions- og trosfrihed i bilaterale forbindelser og i en multilateral kontekst.

⁴¹ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om årsberetningen om menneskerettighederne i verden og EU's menneskerettighedspolitik (2008/2336(INI)) den 7. maj 2009 (P6_TA-PROV(2009)0385).

⁴² Europa-Parlamentet vedtog en beslutning af 14. januar 2009 om udvikling af FN's Menneskerettighedsråd, herunder EU's rolle (2008/2201 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0021).

⁴³ Efter (artikel 122) hasteproceduren i forbindelse med krænkelse af menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet vedtog Europa-Parlamentet beslutninger om følgende situationer:

Iran: Shirin Ebadi's situation den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0029)

- statskuppet i Guinea den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0030)

- pressefrihed i Kenya den 15. januar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0031)

- Sri Lanka den 5. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0054)

- situationen for de burmesiske flygtninge i Thailand den 5. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0055)

- Brasiliens afvisning af kravet om udlevering af Cesare Battisti den 5. februar 2009 (P6_TA-PROV(2009)0056)

- Guinea-Bissau den 12. marts 2009 (P6_TA-PROV(2009)0143)

- udvisning af ngo'er fra Darfur den 12. marts 2009 (P6_TA-PROV(2009)0145)

- Filippinerne den 12. marts 2009 (P6_TA-PROV(2009)0144)

- støtte til Den Særlige Domstol for Sierra Leone den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0310)

- den humanitære situation for beboerne i Camp Ashraf den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0311)

- kvindernes rettigheder i Afghanistan den 24. april 2009 (P6_TA-PROV(2009)0309)

- Iran: Sagen om Roxana Saberi den 7. maj 2009 (P6_TA-PROV(2009)0391)

- Madagaskar den 7. maj 2009 (P6_TA-PROV(2009)0392)

- sagen vedrørende Manuel Rosales i Venezuela den 7. maj 2009 (P6_TA-PROV(2009)0393)

Kasakhstan: sagen om Evgeniy Zhovtis den 17. september 2009 (P7_TA-PROV(2009)0023)

- Syrien: sagen om Muhannad al-Hassani den 17. september 2009 (P7_TA-PROV(2009)0024)

- drab på menneskerettighedsforkæmpere i Rusland den 17. september 2009 (P7_TA-PROV(2009)0022)

- Guinea den 22. oktober 2009 (P7_TA-PROV(2009)0059)

- Iran den 22. oktober 2009 (P7_TA-PROV(2009)0060)

- Sri Lanka den 22. oktober 2009 (P7_TA-PROV(2009)0061)

- Nicaragua den 26. november 2009 (P7_TA-PROV(2009)0103)

- Laos og Vietnam den 26. november 2009 (P7_TA-PROV(2009)0104)

- Kina: mindretallets rettigheder og anvendelse af dødsstraf den 26. november 2009 (P7_TA-PROV(2009)0105)

- voldshandlingerne i Den Demokratiske Republik Congo den 17. december 2009

(P7_TA-PROV(2009)0118)

- Uganda: forslag til anti-homoseksuel lovgivning den 17. december 2009

(P7_TA-PROV(2009)0119)

- ytringsfrihed i Aserbajdsjan den 17. december 2009 (P7_TA-PROV(2009)0120).

⁴⁴ Beretning om menneskerettighederne i verden - en beretning om EU's tiltag mellem juli 2008 og december 2009.

⁴⁵ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om demokratiopbygning i EU's eksterne forbindelser den 22. oktober 2009 (P7_TA-PROV(2009)0056).

⁴⁶ Rådets konklusioner om menneskerettigheder og demokratisering i tredjelande af 8. december 2009.

⁴⁷ Rådets konklusioner om demokratistøtte i EU's eksterne forbindelser - Hen imod øget sammenhæng og effektivitet (dok. 16081/09).

⁴⁸ Rådets konklusioner om religions- og trosfrihed af november 2009.

Religions- og trosfrihed hænger uløseligt sammen med andre grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ytringsfrihed. Under drøftelser i sådanne fora som Menneskerettighedsrådet har EU understreget, at ytringsfrihed er en del af det afgørende fundament for et demokratisk samfund, da denne ret sikrer personlig udfoldelse og et pluralistisk, tolerant samfund med adgang til en mængde idéer og filosofier. EU har givet udtryk for sin overbevisning om, at stater bør sikre, at enhver indskrænkning i ytringsfriheden kun sker i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, og artikel 20 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder.

1. Menneskerettigheder og integrering af kønsaspektet⁴⁹

Beskyttelse og fremme af menneskerettighederne styrede mange FUSP-aktiviteter i 2009, idet der blev iværksat flere nye konsultationer og dialoger om menneskerettigheder, og menneskerettighedsspørgsmål fortsat fik tildelt en solid plads i de forskellige rammer inden for EU's forbindelser med tredjelande; der blev vedtaget nye retningslinjer⁵⁰, og dagsordenen for menneskerettigheder og ligestilling blev konkret fremmet i FSFP-sammenhæng. Det blev understreget i Rådets konklusioner fra december 2009, at det er nødvendigt at træffe yderligere praktiske foranstaltninger til at styrke menneskerettigheds- og kønsperspektiverne i FSFP. Tilrettelæggelsen af et første møde mellem rådgivere i kønsspørgsmål og kontaktpunkter den 9.-10. november 2010 i Bruxelles er et velkomment skridt i den retning.

2. Menneskerettighederne i FUSP

EU koncentrerede sig i 2009 om gennemførelsen af sin politik vedrørende kvinders rettigheder, jf. den samlede strategi for EU's gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 og 1820 om kvinder, fred og sikkerhed og EU's retningslinjer vedrørende vold mod kvinder og bekæmpelse af alle former for diskrimination mod dem (de to dokumenter blev vedtaget af Rådet den 8. december 2008).

EU iværksatte også et betydeligt outreacharbejde for at fremme UNSCR 1325 og Sikkerhedsrådets øvrige resolutioner om kvinder, fred og sikkerhed. Det optog UNSCR 1325 på dagsordenen for sine konsultationer om menneskerettigheder med USA og Canada og valgte kvinder, fred og sikkerhed som nøgleemne for samarbejdet med Den Afrikanske Union. Det afholdt to arrangementer om UNSCR 1325 i New York, bl.a. en rundbordsdiskussion i februar, hvor flere deltagere fra EU, AU, FN og ngo'er drøftede, hvordan regionale ordninger kan supplere indsatsen på FN-plan og nationalt plan, og et arrangement på ministerplan i september for at drøfte, hvad der skal gøres forud for 10-årsdagen for UNSCR 1325, og de områder, hvor den endnu ikke er blevet gennemført.

En række konkrete sager var genstand for EU-tiltag, nogle af dem efter retningslinjerne om menneskerettighedsforkæmpere, dvs. Mexico (menneskerettighedsforkæmper), Afghanistan (skrivelse til regeringen angående ny sharia-lovgivning), Rusland (kvindelige menneskerettighedsforkæmpere), Sudan (retssag mod en kvinde med påstande om usømmelighed, fordi hun bar lange bukser), Saudi-Arabien (børneægteskaber), Zambia (retssag mod en avisredaktør for at dokumentere kvinders manglende adgang til sundhedspleje for mødre) og Iran (menneskerettighedsforkæmper). Kønsdimensionen fortsatte med at blive integreret og behandlet i EU's krisestyringsinstrumenter, og der blev ydet særlig støtte til at tackle konkrete situationer, der berører kvinder, f.eks. ofre for menneskehandel i Syrien.

---

⁴⁹ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om ligestillingsaspektet i EU's eksterne forbindelser og fredsopbygning/nationsopbygning (2008/2198(INI)) den 7. maj 2009 (P6_TA-PROV(2009)0372).

⁵⁰ Rådet vedtog en ajourført version af EU's retningslinjer for fremme af overholdelsen af den humanitære folkeret (dok. 16841/09).

Den 18. december afgav formandskabet en erklæring for at markere 30-årsdagen for vedtagelsen af konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder.

Tortur stod fortsat højt oppe på dagsordenen i menneskerettighedsdialogerne og -konsultationerne med tredjelande. Der blev foretaget flere demarcher i individuelle sager. Der blev lagt særlig vægt på forebyggelse af tortur og EU's støtte til universelle forebyggelsesmekanismer – FN's Underkomité til Forebyggelse af Tortur samt eventuel inddragelse i oprettelsen af regionale og nationale mekanismer – og nationale forebyggelsesmekanismer, der er oprettet i overensstemmelse med den valgfrie protokol til konventionen mod tortur.

EU fokuserede i 2009 også på gennemførelsen af sin politik for børns rettigheder, jf. EU's retningslinjer om børns rettigheder og EU's retningslinjer om børn i væbnede konflikter.

Efter EU's retningslinjer om børns rettigheder blev det første fokusområde om bekæmpelse af vold mod børn i 2009 forlænget med endnu to år. Der blev i nært samarbejde med UNICEF og civilsamfundet udvalgt ti pilotlande til gennemførelse af retningslinjerne. Specifikke gennemførelsesstrategier, der skal imødekomme pilotlandenes særlige behov, blev indgået og iværksat til gennemførelse i andet halvår 2009.

I 2009 drejede det årlige EU-ngo-forum sig desuden om spørgsmålet om børns rettigheder samt udsigterne til og indsatsen for at bekæmpe vold mod børn. Børns rettigheder var desuden regelmæssigt på dagsordenen for politiske dialoger i 2009, særlig dialoger og konsultationer om menneskerettighederne med tredjelande, f.eks. med Jordan, Israel og centralasiatiske republikker.

EU har været aktivt involveret i fremme af børns rettigheder i forskellige FN-fora. EU har søgt at samarbejde stadig mere tæt med FN vedrørende børn i væbnede konflikter. EU bifaldt og støttede også FN's Sikkerhedsråds nye resolution 1882 (2009), som sikrer børn, der er ramt af væbnede konflikter, mere beskyttelse.

I lyset af de voksende bekymringer, således som Europa-Parlamentet har givet udtryk for, over den frie udøvelse af visse frihedsrettigheder i Vietnam og Cambodja, styrkede EU sine forbindelser til at rejse menneskerettigheds-spørgsmål over for en række lande i regionen gennem et større antal erklæringer og demarcher og en endnu tættere overvågning af situationen. I 2009 gav Rådet sin tilslutning til, at der blev indledt en menneskerettighedsdialog med Indonesien.

EU er fortsat bekymret over menneskerettighedssituationen i Rusland. EU fik i forbindelse med to runder i menneskerettighedskonsultationerne mellem EU og Rusland i 2009 lejlighed til mere detaljeret at gøre opmærksom på sine betænkeligheder vedrørende forskellige aspekter af menneskerettighedssituationen i Rusland, herunder individuelle menneskerettighedssager⁵¹. EU har også givet udtryk for bekymring i forbindelse med mordene på journalister og menneskerettighedsforkæmpere i Den Russiske Føderation, bl.a. via erklæringer og demarcher.

---

⁵¹ Den 16. december 2009 tildelte Europa-Parlamentet den russiske borgerretsorganisation Memorial og dens tre repræsentanter Oleg Orlov, Sergei Kovalev and Lyudmila Alexeyeva samt alle andre menneskerettighedsforkæmpere i Rusland Sakharovprisen for tankefrihed for 2009. Efter tilbageholdelsen den 31. december 2009 af menneskerettighedsaktivister i Moskva, herunder Lyudmila Alexeyeva, opfordrede formanden for Europa-Parlamentet Jerzy Buzek til, at hun omgående blev løsladt.

EU er fortsat bekymret over menneskerettighedssituationen i Centralasien. EU har i tråd med sin strategi for Centralasien etableret menneskerettighedsdialoger med samtlige lande i regionen. Der er indtil videre blevet afholdt to runder, og menneskerettighedsspørgsmålene bliver ligeledes rejst på alle møder på højt niveau med alle fem berørte lande.

For så vidt angår Usbekistan besluttede Rådet den 26.-27. oktober 2009 efter en revurdering af situationen ikke at forlænge våbenembargoen for at tilskynde de usbekiske myndigheder til at tage yderligere konkrete skridt til at styrke retsstaten og forbedre menneskerettighedssituationen i landet. Udenrigsrådet vil inden for et år drøfte og vurdere de usbekiske myndigheders fremskridt og effektiviteten af samarbejdet mellem EU og Usbekistan.

Problemer på menneskerettighedsområdet blev også regelmæssigt taget op med en række partnere i Middelhavsområdet og Mellemøsten, navnlig Algeriet, Egypten, Israel, Marokko, Syrien og Tunesien. De iranske myndigheders voldelige overgreb mod demonstranterne og oppositionen efter præsidentvalget i Iran den 12. juni affødte kraftige reaktioner fra Rådet og Det Europæiske Råd i 2009, hvor EU opfordrede den iranske regering til at løse de interne politiske vanskeligheder med fredelige midler og overholde sine internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet.

EU fortsatte med at rejse problemer på menneskerettighedsområdet over for Kina. Der blev holdt to møder i menneskerettighedsdialogen. Der blev foretaget en intern evaluering af dialogen, og henstillingerne vil blive gennemført i 2010. EU afgav en række offentlige erklæringer, hvori det fordømte krænkelse af menneskerettighederne i Kina, f.eks. fængslingen af Liu Xiaobo og udelukkelsen af EU-observatører fra retssagen, henrettelsen af briter Akmal Shaikh og henrettelserne af enkeltpersoner i Tibet og i Xinjiang.

EU lykønskede ASEAN med oprettelsen af den nye mellemstatslige kommission for menneskerettigheder (AICHR), som er et afgørende skridt i udviklingen af ASEAN som en organisation, der forsvare de universelle menneskerettigheder. EU opfordrede ASEAN til at gennemføre AICHR's mandat og tilrettelægge kommissionens fremtidige aktiviteter i overensstemmelse med Parisprincipperne med henblik på at beskytte menneskerettighederne for alle personer i ASEAN. EU så frem til et fortsat partnerskab med ASEAN omkring arbejdet med menneskerettighedsspørgsmål og er parat til at tilbyde bistand og udveksle erfaringer på dette område, herunder med henblik på den fremtidige udvikling af AICHR.

I 2009 besluttede EU og Argentina, Brasilien, Chile og Mexico at handle i tæt samordning på menneskerettighedsområdet, navnlig i de internationale menneskerettighedsfora, og de indledte indgående konsultationer om disse spørgsmål. Endvidere indledte EU menneskerettighedsdialoger med Argentina, Brasilien og Colombia og styrkede sin dialog med Chile. Den første menneskerettighedsdialog med Mexico finder sted i 2010.

3. Menneskerettighederne i FSFP

Bestræbelserne på i højere grad at integrere den humanitære folkeret⁵² og systematisere og medtage aspekterne menneskerettigheder, kønsspørgsmål og børn i væbnede konflikter i alle faser af FSFP-missioner og -operationer fortsatte, og der blev udnævnt en række menneskerettighedseksperter i missioner og operationer, ligesom der blev inddraget flere menneskerettighedsaspekter i planlægningen af og mandatet for visse FSFP-missioner og -operationer.

---

⁵² Rådet bekræftede i sine konklusioner (december 2009) sit tilsagn om at sikre gennemførelsen EU's retningslinjer vedrørende humanitær folkeret og betydningen af fortsat at forbedre integrationen af den humanitære folkeret i Den Europæiske Unions optræden udadtil (dok. 16842/09).

Vigtigheden af at integrere kønsspørgsmål blev fortsat understreget, bl.a. ved gennemførelsen af UNSCR 1325 og UNSCR 1820, UNSCR 1888 og 1889 samt EU's relevante politikdokumenter⁵³, særlig med henblik på at gøre mere konkrete fremskridt i marken, jf. Europa-Parlamentets beslutning om ligestillingsaspektet i EU's eksterne forbindelser og fredsofbygning/nationsopbygning. I november 2009 godkendte Rådet dokumentet om gennemførelse af UNSCR 1325 og UNSCR 1820 i forbindelse med uddannelse med henblik på FSFP-missioner og -operationer og med henstillinger om vejen frem. Dokumentet opregner de planlagte tiltag til at forbedre sammenhængen og kvaliteten i uddannelse inden deployering og i uddannelse generelt for personale, der skal udsendes som led i FSFP-missioner og -operationer.

4. Bekæmpelse af straffrihed

Bekæmpelse af straffrihed er en af hjørnesteenene i EU's strategi for opbygning og bevarelse af varig fred, international retfærdighed og retsstaten. Derfor forblev EU's støtte til Den Internationale Straffedomstol (ICC) stærk og solid⁵⁴ og blev integreret i EU's eksterne politikker, både inden for rammerne af FUSP og FSFP. Ngo'erne var fortsat en værdifuld allieret i disse bestræbelser.

Erstatning for internationale forbrydelser og alvorlige overtrædelser af menneskerettighederne er et vigtigt aspekt af forbindelserne med vores partnere. International strafferetspleje, der navnlig forvaltes af ICC og de internationale tribunaler til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien, Rwanda og Sierra Leone, spiller en vigtig rolle for bevarelsen af fred og styrkelsen af international og lokal sikkerhed. Opmuntret af Europa-Parlamentet er EU stadig fast besluttet på at fremme universalitet som en del af dets stærke tilsagn over for domstolen, og dette sker gennem diplomatiske demarcher, seminarer, indføjelser af klausuler i EU-aftaler med tredjelande og støtte til civilsamfundet.

Det er således afgørende for forsoningen på Vestbalkan, at der bliver taget hånd om tidligere overtrædelser af menneskerettighederne og fuldt ud samarbejdes med Det Internationale Tribunal til Pådømmelse af Krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien (ICTY)⁵⁵. Som en del af den stående forpligtelse til at stille personer, der er tiltalt for krigsforbrydelser, for retten støtter EU til fulde de fortsatte bestræbelser på at udpege, afbryde og lukke deres støttenet, særlig bestræbelserne på at få gang i retssagen mod Radovan Karadzic og anholde Ratko Mladic og Goran Hadžić i overensstemmelse med Europa-Parlamentets beslutning om mandatet til Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien (2008/2290(INI)).

Den civile FSFP-mission EULEX Kosovo har nået sin fulde operative kapacitet og begyndte at efterforske, retsforfølge og prøve krigsforbrydelser, organiseret kriminalitet og korruptionssager.

Der blev også ydet særlig støtte for at understøtte overførslen af knowhow fra ICTY til de nationale retssystemer i landene i det tidligere Jugoslavien, så de kan behandle krigsforbrydelser.

---

⁵³ Samlet strategi for EU's gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 og 1820 om kvinder, fred og sikkerhed, 15671/1/08 REV 1, og gennemførelse af UNSCR 1325 suppleret med UNSCR 1820 som led i ESDP, 15782/3/08 REV 3.

⁵⁴ EU fortsatte med at støtte ICC gennem Rådets konklusioner (Sudan, Kenya og De Store Søer) og formandskabets erklæringer.

⁵⁵ Europa-Parlamentet vedtog en beslutning om mandatet til Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende det Tidligere Jugoslavien (2008/2290(INI)) den 12. marts 2009 (P6_TA-PROV(2009)0136).

Den civile FSFP-mission EUPOL RD Congo blev i 2009 styrket med en tværfaglig gruppe, der er specialiseret i at bekæmpe seksuelle overgreb, med henblik på at tage fat på den generelle straffrihed i Den Demokratiske Republik Congo. Der bør overvejes yderligere EU-deltagelse, særlig med den nylige vedtagelse af UNSCR 1888 og FN's aktuelle planer om at oprette "blandede afdelinger" som en midlertidig retsmekanisme.

Af andre vigtige begivenheder i 2009 kan f.eks. nævnes ICC's indledning af den første retssag mod Tomas Lubanga (januar) og udstedelsen af den første arrestordre mod et siddende statsoverhoved, Omar Al Bashir fra Sudan (marts). Disse to begivenheder udløste kraftige reaktioner fra AU og den arabiske verden. For at værne om Romstatutten svarede EU med forsigtige og hurtige skridt. EU opfordrede også til et fornyet engagement fra USA's side.

EU er desuden stadig en stærk fortalere for en FN-undersøgelse af drabet på det tidligere libanesiske parlamentsmedlem, Rafic Hariri, og andre samt af det tribunal, der er blevet oprettet til formålet.

Retssagen mod Hissene Habré er også et vigtigt spørgsmål i dialogen mellem Senegal, Den Afrikanske Union og EU, som vil udgøre en præcedens med hensyn til at værne om ansvarliggørelsen og kontrollere straffrihedskulturen i de afrikanske lande. Der blev ydet teknisk støtte for at hjælpe de senegalesiske myndigheder med forberedelsen af processen.

Et andet nationalt instrument i bekæmpelsen af straffrihed er udøvelsen af universel jurisdiktion. På det 11. ministertrojkamøde med AU i november 2008 blev det anerkendt, at dette spørgsmål har negative konsekvenser for forbindelserne mellem EU og AU. Der blev efterfølgende nedsat en ekspertgruppe for at afklare, hvad der på hhv. afrikansk side og EU-side forstås ved princippet om universel jurisdiktion, som støttes inden for rammerne af stabilitetsinstrumentet. Gruppens rapport blev forelagt for trojkaen i april 2009.

F. OPRETTELSE AF PARTNERSKABER VERDEN OVER

1. Konsolidering af forbindelserne med strategiske partnere

Det fremgik af ESS-gennemførelsesrapporten, at "globaliseringen fremskynder ændringer i magtforhold". Dette kan tydeliggøre forskelle mellem værdiopfattelser, men kan også ses som en mulighed for at etablere eller konsolidere partnerskaber med nøgleaktørerne på den globale scene på grundlag af fælles interesser og i overensstemmelse med vores værdier. Ud over at gøre det multilaterale system mere effektivt er det nødvendigt, at gamle og nye magter får en reel interesse i at bevare det.

USA⁵⁶

De transatlantiske forbindelser er fortsat en hjørnesteen for FUSP. I årets løb fortsatte EU og USA med at konsultere hinanden nøje om regionale spørgsmål. Der blev sat fornyet fokus på Iran, fredsprocessen i Mellemøsten, Afghanistan, Pakistan og det vestlige Balkan, navnlig Bosnien-Hercegovina. Der var et snævert samarbejde om terrorbekæmpelse, hvor drøftelserne også omfattede det fortsat udestående spørgsmål om den militære interneringslejr ved Guantánamo⁵⁷ og den finansielle krise, herunder G8 og G20.

Det uformelle topmøde i Prag mellem EU og USA (den 5. april 2009) gav lejlighed til en første politisk kontakt mellem EU's ledere og USA's nye præsident. På det uformelle topmøde mellem EU og USA (i november 2009 i Washington) blev der drøftet komplekse globale spørgsmål, som EU og USA står over for, herunder økonomiske og finansielle spørgsmål, klimaforandringer, internetsikkerhed, udviklingspolitik og udenrigspolitiske udfordringer. Et væsentligt resultat var oprettelsen af Energirådet EU-USA, der skal tackle spørgsmål som f.eks. den globale energiforsyningsikkerhed, nye teknologier og forskning. Blandt de øvrige resultater var en erklæring om udviklingsdialog og -samarbejde, der lægger grunden til et yderligere samarbejde om visse aspekter af udviklingspolitikken.

I en erklæring om ikke-spredning og nedrustning blev der fastlagt vigtige fælles mål på dette område. Samtidig blev de sociale og økonomiske fordele ved visumfri rejse i et sikkert miljø mellem de to partnere anerkendt. Begge parter bekræftede, at de er forpligtet på at samarbejde om at fuldende visumfri rejsetrafik mellem USA og EU-medlemsstaterne snarest muligt og øge sikkerheden for passagererne.

Den Russiske Føderation⁵⁸

Efter forværringen af konflikten i Georgien i august 2008 og den efterfølgende gaskrise i januar 2009 genoptog EU sit engagement med Rusland med baggrund i fremme af EU's interesser og værdier. Som strategisk partner på den globale scene er det i EU's interesse, at Rusland integreres yderligere i det regelbaserede internationale system, og at vi arbejder sammen om globale spørgsmål såsom klimaændringer, terrorisme, organiseret kriminalitet og energisikkerhed. EU og Rusland har en fælles interesse i at arbejde tættere sammen for effektivt at tackle mange af de internationale spørgsmål, der står øverst på EU's FUSP-dagsorden, f.eks. Iran, Mellemøsten, Afghanistan og de langtrukne konflikter i det fælles nabo område. EU har for at komme videre med denne dagsorden valgt en tilgang med principfast engagement: vi skal søge efter muligheder for at udvikle vores forbindelser med Rusland, hvor det er muligt, men stå fast på vores principper, hvor det er nødvendigt.

⁵⁶ Europa-Parlamentet vedtog den 26. marts 2009 en beslutning om situationen for transatlantiske forbindelser efter det amerikanske valg (2008/2199(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0193).

Europa-Parlamentet vedtog den 22. oktober 2009 en beslutning om forberedelse af mødet i Det Transatlantiske Økonomiske Råd og topmødet EU/USA (2. og 3. november 2009) (P7_TA-PROV(2009)0058).

⁵⁷ Europa-Parlamentet vedtog den 4. februar 2009 en beslutning om hjemsendelse og genbosættelse af indsatte fra tilbageholdelsesfaciliteten i Guantánamo (P6_TA-PROV(2009)0045).

⁵⁸ Europa-Parlamentet vedtog den 12. november 2009 en beslutning om topmødet mellem EU og Rusland den 18. november 2009 i Stockholm (P7_TA-PROV(2009)0064).

Dialogen mellem EU og Rusland om internationale spørgsmål - både i bilateral sammenhæng og i internationale fora - er bred og intensiv, og den er i de senere år blevet stadigt mere åben. Der blev i 2009 afholdt hele 35 formelle politiske dialogmøder.

Forhandlingerne om en ny aftale mellem EU og Rusland fortsatte, og der blev afholdt fem forhandlingsrunder i 2009. Som aftalt i en fælles erklæring fra EU og Rusland fra topmødet mellem EU og Rusland i juni 2008 er målet at indgå en strategisk aftale, der kommer til at udgøre en samlet ramme for forbindelserne mellem EU og Rusland i en overskuelig fremtid, og som bidrager til at udvikle potentialet i vores forbindelser.

Den skal omfatte et styrket retsgrundlag og retligt bindende tilsagn, der omfatter alle de vigtigste områder af vores forbindelser, således som det er fastsat i de fire fælles rum for EU og Rusland og i de tilhørende køreplaner, der blev vedtaget på topmødet i Moskva i maj 2005. Det er afgørende for EU at sikre velafbalancerede fremskridt på alle forhandlingsområder, bl.a. er der brug for substansbestemmelser om handel og investering⁵⁹.

På området ekstern sikkerhed fortsatte Rusland sit bidrag til EU's militære FSFP-mission EUFOR Tchad/RCA med 4 helikoptere og en styrke på 120 mand indtil afslutningen af missionen i marts 2009.

Dette var et godt eksempel på et effektivt krisestyringssamarbejde. Koordinationen med FSFP-flådemissionen EU-NAVFOR Atalanta til bekæmpelse af piratvirksomhed ud for Somalias kyst i 2009 er også udtryk for en meget positiv udvikling. Desuden besluttede Stockholmtopmødet mellem EU og Rusland i 2009 at genoptage de sonderende drøftelser om en rammeaftale om russisk deltagelse i EU's krisestyringsoperationer. De første uformelle kontakter i den forbindelse fandt sted i december 2009 og forventes at fortsætte i 2010.

Menneskerettighederne, demokratiet og retsstatsprincippet i Rusland gav fortsat anledning til bekymring i 2009. Dette var navnlig tilfældet i forbindelse med situationen i Nordkaukasus. Der var ikke desto mindre også nogle positive udviklinger i Rusland på menneskerettighedsområdet, bl.a. ratificeringen af protokol 14 til den europæiske menneskerettighedskonvention. I september 2009 underskrev præsident Medvedev et dekret om udnævnelse af en præsidentiel kommissær for børns rettigheder.

Kina

Kinas rolle på den internationale scene og landets generelle indflydelse på internationale spørgsmål fortsatte sin betydelige stigning i 2009. EU ser med tilfredshed på Kinas fornyede betydning, tror, at Kinas engagement i globale spørgsmål er en nøgle til global stabilitet og tilskynder løbende Kina til at spille en konstruktiv rolle i internationale forbindelser.

EU fortsatte navnlig med at tilskynde Kina til at påtage sig sin del af opgaven med at fremme regional stabilitet og til at spille en aktiv rolle i forbindelse med indsatsen for at søge løsninger på regionale kriser. Hvad angår forbindelserne mellem de to sider af Taiwanstrædet tilskyndede EU begge parter til at løse deres uoverensstemmelser fredeligt og ved hjælp af dialog og hilste de yderligere fremskridt, der er opnået under deres samtaler i 2009, velkommen.

---

⁵⁹ Europa-Parlamentet vedtog den 2. april 2009 en henstilling til Rådet om den nye aftale mellem EU og Rusland (EP-dok. P6_TA(2009)0215).

Forbindelserne mellem EU og Kina var generelt uproblematisk efter episoderne i 2008. Den politiske dialog var fortsat den væsentligste kanal til fortsættelse af det strategiske partnerskab mellem EU og Kina. Der skete gode fremskridt i de forhandlinger om en partnerskabs- og samarbejdsaftale, der blev indledt i 2007, navnlig for så vidt angår den politiske del. Samarbejdet fortsatte endvidere om en hel række sektordialoger, i alt over 56, herunder dialogerne om handelsspørgsmål og økonomiske spørgsmål.

Der blev undtagelsesvis afholdt to topmøder i 2009 (da det første, der fandt sted den 20. maj i Prag, i realiteten var en genindkaldelse af det udskudte topmøde i 2008), hvilket udsendte et signal om de to parter fornyede engagement. Begge topmøder fokuserede generelt på forbindelserne mellem EU og Kina og tog specifikt de globale udfordringer op, f.eks. den finansielle og økonomiske krise, klimaforandringer og de regionale og internationale forhold. På det andet topmøde, der fandt sted den 30. november i Nanjing, prioriterede EU forløbet op til klimakonferencen i København og fremtiden for de bilaterale forbindelser op til Lissabontraktatens ikrafttræden.

To runder i menneskerettighedsdialogen mellem EU og Kina og en række demarcher og offentlige erklæringer gjorde det muligt for EU at udtrykke betænkeligheder med hensyn til forværringen af menneskerettighedssituationen i Kina: en udbredt anvendelse af dødsstraf (herunder den første henrettelse af en EU-borger i et halvt århundrede, nemlig den psykisk syge britiske statsborger Akmal Shaikh), overgreb mod menneskerettighedsforkæmpere, begrænsninger i forsamlings- tros- og ytringsfriheden, og et stigende pres på jurister (herunder en dom på 11 års fængsel til Liu Xiaobo og Gao Zhishengs forsvinden). I den forbindelse bør den evaluering af menneskerettighedsdialogen mellem EU og Kina, der blev gennemført i 2009 i samråd med civilsamfundet, forbedre vores evne til at sikre, at dialogen bliver mere resultatorienteret.

Indien

Det strategiske partnerskab med Indien er meget vigtigt for EU, hvilket endnu en gang blev understreget på det tiende topmøde mellem EU og Indien, der blev afholdt den 6. november 2009. Forbindelserne med Indien er positive på nogle områder (handel og økonomiske spørgsmål), men der er behov for en yderligere udvikling med hensyn til politisk udveksling og samarbejde for at tackle fælles udfordringer (regionale spørgsmål, herunder Afghanistan, terrorisme, klimaforandringer og energi, internetsikkerhed, finansielle kriser og ikke-spredning). Ikke mindst terrorbekæmpelse og fredsbevarelse og fredsopbygning kalder på et øget samarbejde.

Forbindelserne mellem EU og Indien kunne have haft fordel af en klarere prioritering og strømlining af den af og til tunge dagsorden. På den anden side hindrede Indiens stærke politiske præference for forbindelser med enkelte medlemsstater frem for forbindelser med EU New Delhi i at komme videre med EU i følsomme spørgsmål. Lissabontraktatens ikrafttræden og udnævnelsen af en ny højtstående repræsentant/næstformand giver lejlighed til yderligere at forbedre fremlæggelsen af EU's politiske dagsorden og dets tiltag i regionen.

Indien har et kritisk syn på EU's engagement i Pakistan, navnlig efter angrebene i Mumbai. EU står derfor i fremtiden over for en dobbelt udfordring: det skal overbevise inderne om, at EU's engagement i Pakistan er til Indiens fordel, og det skal overbevise pakistannerne om, at hovedtruslen for dem ikke kommer fra Indien (men snarere fra de ekstremistiske kræfter, der undergraver deres land indefra). På det næste topmøde, der skal afholdes i anden halvdel af 2010 i Bruxelles, bør EU forsøge at reagere på de indiske ambitioner om at blive set som en selvstændig global aktør og strategisk partner.

Efter den positive beslutning om nukleart samarbejde med Indien, der blev truffet i Gruppen af Leverandører af Nukleart Materiale i 2008, og som er forbundet med visse betingelser, har EU indledt forhandlinger om en Euratomaftale, mens en række EU-medlemsstater fortsat vil sørge for en nøje overvågning af, om Indien implementerer alle de hensigtserklæringer, der blev fremsat før mødet i Gruppen af Leverandører af Nukleart Materiale.

Mexico⁶⁰

Mexico er i færd med at styrke sin rolle som en ny økonomisk magt og stadig vigtigere aktør på den globale scene, hvilket berettiger landet til en status som "strategisk partner" for EU.

Forbindelserne mellem EU og Mexico er gradvist blevet styrket siden 2004. EU besluttede i 2008 at tildele Mexico status som strategisk partner. Mexico fik på samlingen i Det Fælles Råd i Prag (i maj 2009) forelagt en fælles *gennemførelsesplan* med konkrete foranstaltninger til gennemførelse af det strategiske partnerskab. Arbejdet er siden da fortsat med henblik på forelæggelse af en endelig fælles gennemførelsesplan forud for topmødet.

2010 bliver et afgørende år for Mexico efter et meget vanskeligt 2009 (H1N1-epidemien, stærke virkninger af den økonomiske krise, øget vold i tilknytning til krigen mod narkotika og en alvorlig tørke). Indikatorer viser imidlertid, at der forventes et økonomisk opsving i år, og præsident Calderóns reformdagsorden optrappes.

Med hensyn til forbindelserne mellem EU og Mexico vil 2010 blive præget af vigtige begivenheder, navnlig det bilaterale topmøde (den 16. maj 2010), gennemførelsen af vores strategiske partnerskab og højtideligholdelsen af tiåret for ikrafttrædelsen af den globale aftale. Mexico er også vært for den næste konference mellem parterne i FN's klimakonvention i slutningen af 2010 i Cancún.

Brasilien⁶¹

Det strategiske partnerskab med Brasilien har givet startskuddet til en omfattende politisk dialog med det største land i Sydamerika og en af de vigtigste nye aktører i det 21. århundredes multipolære verden. I 2009 fandt der et møde sted mellem de politiske direktører (i marts i Prag), og det tredje topmøde mellem EU og Brasilien blev afholdt (i oktober i Stockholm) med en dagsorden, der fokuserede på den finansielle krise, de internationale klimaforhandlinger og øjeblikkets mest presserende regionale og internationale spørgsmål.

Det, der gør det strategiske partnerskab med Brasilien så vigtigt, er udligningen af forskellene mellem de udviklede lande og udviklingslandene. Et eksempel på dette er de internationale klimaforhandlinger, hvor EU har søgt og fortsat vil søge at bistå Brasilien. Mere generelt har EU og Brasilien et sæt fælles politiske værdier, og de vil samarbejde om at fremme disse værdier i de relevante multilaterale fora. Det er navnlig værd at nævne de regelmæssige konsultationer om menneskerettighedsspørgsmål i Genève og New York.

EU anser det for vigtigt at fortsætte samarbejdet med Brasilien om nøglespørgsmål på regionalt og internationalt plan. EU hilser Brasiliens aktive rolle i den sydamerikanske region velkommen og tilskynder landet til fortsat at spille en ledende rolle for at sikre fremme af demokrati og øget velstand gennem en øget økonomisk og politisk integration. Begge parter har løbende tilkendegivet deres interesse i en associeringsaftale mellem EU og Mercosur.

---

⁶⁰ Europa-Parlamentet vedtog den 12. marts 2009 en beslutning om et strategisk partnerskab mellem EU og Mexico (2008/2289(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0141).

⁶¹ Europa-Parlamentet vedtog den 12. marts 2009 en beslutning om et strategisk partnerskab mellem EU og Brasilien (2008/2288(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0140).

Endelig har EU og Brasilien arbejdet videre med oprettelsen trepartssamarbejdsprojekter med interesserede tredjelande for at bistå dem med at opfylde årtusindudviklingsmålene.

Japan

Der er sket fremskridt med opbygningen af det strategiske partnerskab mellem EU og Japan, som blev efterlyst i EU's sikkerhedsstrategi. Konsultationerne og den politiske dialog om internationale og globale emner af fælles interesse blev uddybet i 2009, bl.a. i form af strategiske dialoger om Østasien og Centralasien.

Kulminationen på vores nære samarbejde i 2009 var det bilaterale topmøde den 4. maj i Prag. Det viste sig ved denne lejlighed, at der er stærkt sammenfaldende synspunkter i forbindelse med FUSP-relaterede aspekter og spørgsmål på den internationale dagsorden, der giver anledning til betænkeligheder, og begge parter viste sig interesserede i fortsat at udveksle oplysninger og samarbejde, og de anerkendte, at der er et potentiale for et øget samarbejde om fred og sikkerhed.

Det blev besluttet at afholde menneskerettighedsdialoger og -konsultationer to gange om året, og EU tilskyndede fortsat Japan til at vedtage et moratorium for henrettelser, navnlig efter udnævnelsen i september 2009 af en ny justitsminister, som er tidligere medlem af parlamentets liga mod dødsstraf.

Canada

Den vigtigste begivenhed var topmødet i Prag i maj 2009, hvor lederne bl.a. fokuserede på FUSP-relevante spørgsmål som f.eks. Afghanistan, Mellemøsten og det østlige partnerskab. Det årlige ministermøde fandt sted i oktober i Ottawa, hvor man drøftede fredsprocessen i Mellemøsten, Iran, Honduras, Haiti og Cuba, Sudan og Darfur, Afghanistan og Pakistan, Arktis og gensidighed på visumområdet, navnlig Canadas genindførelse af krav om visa for borgere fra Den Tjekkiske Republik. I november 2009 blev der i Ottawa afholdt et møde i det fælles samarbejdsudvalg i forlængelse af et møde i koordinationsgruppen på højt plan.

Sydafrika

Forbindelserne mellem EU og Sydafrika er blevet styrket betydeligt siden etableringen af det strategiske partnerskab mellem EU og Sydafrika i 2007. Inden for rammerne af partnerskabets handlingsplan er den politiske dialog blevet opprioriteret, således at den nu indgår på de årlige topmøder, og sektorsamarbejdet er blevet udvidet til at omfatte en meget bred vifte af spørgsmål (herunder forskning, miljø og energi, rumfart, transport, migration og sundhed).

Det andet topmøde mellem EU og Sydafrika fandt sted den 11. september 2009, for første gang i Sydafrika og med præsident Jacob Zuma som vært. Topmødet gav lejlighed til at udforme fælles holdninger til globale spørgsmål (klimaforandringer og en reform af de internationale finansielle institutioner) og til konfliktsituationer i Afrika og andre steder i verden.

I løbet af 2009 fik samarbejdet med Sydafrika om strategiske spørgsmål fornyet fremdrift, bl.a. spørgsmål vedrørende miljø og energi, herunder CO₂-opsamling og -lagring samt rene kulstofteknologier. Der blev endvidere opnået fremskridt med hensyn til samarbejdet om rumfartsspørgsmål med en aftale om udvidelse af den europæiske geostationære navigationsoverlaytjeneste (EGNOS) over det sydlige Afrika og installation af elementer af Galileos jordbaserede infrastruktur i Sydafrika.

EU har i sine bestræbelser på at finde en løsning på krisen i Zimbabwe efter dannelsen af den nationale samlingsregering fortsat sin støtte til Southern African Development Community (SADC) og dets udpegede mægler, den sydafrikanske præsident Jacob Zuma.

G. MERE EFFEKTIVITET, KOMPETENCE OG SAMMENHÆNG

1. Konfliktforebyggelse

EU's styrke i forbindelse med konfliktforebyggelse ligger fortsat i dets evne til at tackle de forskellige facetter af denne udfordrende og omfattende opgave på en overordnet måde ved at samle den brede vifte af EU-instrumenter (bløde redskaber), navnlig forebyggende diplomati, udviklingspolitikker og -bistand, støtte til styrkelsen af demokratiske institutioner og retsstaten, fremme af forsoning og dialog og opbygning af institutionel og national kapacitet i forbindelse med konfliktforebyggelse. Mainstreaming af konfliktforebyggelsesaktioner i disse aktiviteter er vigtig og vil blive fremmet yderligere. Arbejdet med en EU-handlingsplan for skrøbelige situationer og konflikter blev indledt i 2009 med henblik på at udforme en mere sammenhængende tilgang fra EU-institutionernes og medlemsstaternes side til hele planlægnings- og implementeringscyklussen, således at sikkerhed og udviklingspolitik forbindes.

Den årsrapport, som Det Europæiske Råd vedtog i juni 2009 om EU's aktiviteter i forbindelse med konfliktforebyggelse, giver et samlet billede af Den Europæiske Unions igangværende bestræbelser på dette område. I november 2009 blev der indledt en statusproces i anledning af tiårsdagen for Göteborgsprogrammet i 2011.

I tråd med rapporten om gennemførelsen af den europæiske sikkerhedsstrategi, der identificerede fredsmægling som et underudnyttet potentiale for EU, vedtog AGEX-Rådet den 16.-17. november 2009 et "koncept for styrkelse af EU's mæglings- og dialogkapaciteter". I konceptet anerkendes betydningen af mægling som et effektivt og omkostningseffektivt instrument til konfliktforebyggelse, -forandring og -løsning, og der opfordres til en mere professionel, koordineret og fokuseret EU-tilgang. Dette vil give EU mulighed for yderligere at øge sin evne til at spille en aktiv rolle på området.

Ud over de regelmæssige ajourføringer af EU's overvågningsliste er der systematisk blevet udarbejdet rapporter og vurderinger af aktuelle og potentielle sikkerhedsrisici som led i tidlig varslings. Samarbejdet og kapacitetsopbygningen på området open source-efterretninger er blevet struktureret yderligere både institutionelt og nationalt.

Sikkerhedstrusler er også blevet tacklet på en langsigtet forebyggende måde på områderne energi, naturressourcer, klimaforandringer, ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og ulovlig handel med håndvåben og lette våben.

Dialogen, kapacitetsopbygningen og samarbejdet med FN, regionale organisationer og ikke-statslige aktører i forbindelse med fælles og rettidige reaktioner på sikkerhedsudfordringer og udformning af fælles tilgange er også i stigende grad blevet forbedret.

2. Konsolidering af FSFP⁶²

Civil-militære synergier i forbindelse med kapacitetsudvikling

Betydningen af EU's samlede tilgang til krisestyring blev på ny påpeget af Rådet, som i november 2009 besluttede at undersøge, på hvilke områder synergier mellem udvikling og brug af civil og militær kapacitet indebærer en merværdi og derfor bør videreføres. Disse områder omfatter bl.a. transport, kommunikation, sikkerhed og styrkebeskyttelse, logistik, rumkapacitet og medicinsk støtte.

---

⁶² Europa-Parlamentet vedtog den 19. februar 2009 en beslutning om den europæiske sikkerhedsstrategi og ESFP (2008/2202(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0075).

Et konkret eksempel på, at der er opnået civil-militære synergier, er det arbejde, der er foretaget af Kommissionen og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) i samarbejde med Generalsekretariatet for Rådet med henblik på integration af overvågning på havet. I oktober 2009 udsendte Kommissionen meddelelser på området, og EDA's Wise Pen-team udsendte en foreløbig rapport om sit arbejde, og slutrapporten blev forelagt i april 2010. Et andet konkret eksempel på civil-militær synergi er Rådet beslutning fra november 2009 om at etablere en pulje af europæiske eksperter i sikkerhedssektorreformer.

Civile kapaciteter

Arbejdet med det overordnede civile mål for 2010 fortsatte. Den civile kapacitet var genstand for drøftelser på forskellige niveauer. Som følge heraf lagde Rådet i juni 2009 vægt på planer og forslag om hurtig indsats, menneskelige ressourcer, udstyr og finansiering (herunder en mulig afgørelse om etablering af en permanent lagerkapacitet for EU), samtidig med at det understregede betydningen af en velkoordineret kapacitetsudviklingsramme.

Der blev udført vigtigt arbejde i forbindelse med adskillige spørgsmål, hvilket bidrog til en forbedring af EU's evne til hurtigt at reagere på kriser, bl.a. som støtte til EU's diplomatiske indsats. Processen med implementering af civile reaktionshold (CRH) fortsatte⁶³ med forelæggelsen af et revideret koncept, der bl.a. lægger op til en forøgelse af puljens målstørrelse til 200 eksperter samt, i det omfang det er muligt, tilpasning af de nærmere retningslinjer for CRH til dem, der gælder for EU's pulje af eksperter i sikkerhedsreformer. Kommissionen får nu også adgang til puljen.

Den hurtige reaktionskapacitet blev øget ved afgørelser om at forbedre de civile reaktionshold, etablere et midlertidigt lager inden for rammerne af EUPM Bosnien-Hercegovina inden udgangen af januar 2010 og indlede det forbedrende arbejde med en eventuel permanent lagerløsning med henblik på hurtig og regelmæssig deployering. Ved udgangen af 2009 kunne det endvidere konstateres, at der var sket fremskridt med hensyn til adskillige andre spørgsmål, herunder vedtagelsen af den første årlige rapport om de indhøstede erfaringer inden for civil ESFP (december 2009), den fortsatte udvikling af Goalkeepersoftware (et redskab til civil kapacitetsforvaltning)⁶⁴, vedtagelsen af et revideret og forbedret koncept for missioner til styrkelse af politiet (hænger sammen med retsstatsområdet)⁶⁵ og aftalen om at styrke uddannelsen i kønsrelaterede rettigheder og menneskerettigheder med henblik på FUSP-missioner og -operationer i forbindelse med en yderligere implementering af UNSCR 1325 og UNSCR 1820.

Militær kapacitet

Inden for rammerne af processen i forbindelse med det overordnede mål for 2010 og efter vedtagelsen i december 2008 af en erklæring om kapacitetsstyrkelse er arbejdet fortsat i forskellige fora, navnlig Det Europæiske Forsvarsagentur, for at styrke EU's krisestyringskapacitet. Rådet noterede sig i maj 2009 et nyt styrkekatalog. Det omfatter reviderede bidrag fra medlemsstaterne, som gjorde det muligt at løse to militære kapacitetsmangler og delvist udbedre yderligere 12.

EDA lancerede i samarbejde med EU's Militærkomité (EUMC) arbejdet med ajourføring af kapacitetsudviklingsplanen. Sideløbende hermed er EDA's og EUMC's arbejde med 12 udvalgte prioriterede CDP-aktioner fortsat. Der skete fremskridt med hensyn til EU's militære koncepter, herunder en godkendelse i maj i EUMC af konceptet for specialoperationer, rammekonceptet for militære efterretninger fra menneskelige kilder i EU-ledede operationer, computer-netværkskonceptet og implementeringskonceptet vedrørende EUFOR's deployerbare operationsbase.

---

⁶³ Det fornyede koncept for civile reaktionshold (CRH) blev godkendt af PSC i november 2009.

⁶⁴ Der blev desuden udsendt to onlineapplikationer (<https://esdp.consilium.europa.eu>).

⁶⁵ Der blev også indført generelle principper for analytisk kapacitet for missioner i CIVCOM.

Medlemsstaterne bekræftede på ny, at de er fast besluttede på at fastholde EU's høje ambitionsniveau i forbindelse med hurtig reaktionskapacitet. Konceptet for hurtig militær reaktion blev revideret i januar. Det definerer nu hurtig militær reaktion som et tidsrum på 5-30 dage fra krisestyringskonceptets godkendelse til det tidspunkt, hvor operationerne indledes i det fælles indsatsområde. På kampgruppekoordineringskonferencerne i april og oktober bekræftede medlemsstaterne deres tilsagn og fremsatte nye tilbud, der gjorde det muligt at holde to kampgrupper på standby indtil udgangen af 2011. I november godkendte Rådet et dokument med retningslinjer for en forøgelse af EU's kampgruppers fleksibilitet og brugbarhed. Der blev afholdt konferencer om hurtig reaktion til søs og hurtig luftvåbenreaktion i april og oktober 2009.

Der er overvejelser i gang om, hvordan leveringen af europæiske kapaciteter efter 2010 kan fremmes, herunder behovet for at øge synergierne mellem EU's civile og militære kapacitetsudviklingsprocesser.

Erfaringer og bedste praksis inden for civil FSFP

EU har løbende søgt at forbedre effektiviteten og den hurtige reaktionskapacitet i forbindelse med sine instrumenter med udgangspunkt i erfaringerne fra vores efterhånden mange missioner. Der er to vigtige erfaringer, der kræver yderligere politiske overvejelser, og to, der kræver mere praktisk opfølgning. Først de politiske spørgsmål: FSFP-missioner er vigtige FUSP-instrumenter, men de er ikke en erstatning for politik, og de skal indgå i en overordnet EU-strategi over for et land eller en region. FSFP går også i to retninger: der skal søges klare fremskridtsforanstaltninger på strategisk plan med værtsstaten inden og under deployeringen af en mission for at sikre støtte og opfølgning. For at civil FSFP fortsat kan være et effektivt og troværdigt redskab er der behov for et politisk fokusskift fra vellykket deployering til vellykket implementering. Med den stigende efterspørgsel efter krisereaktion står EU over for en mangel på eksperter. I modsætning til militære operationer afhænger civile missioner normalt af frivillig deployering. Trods dette er de civile dele af en operation ikke meget mindre hårde. EU og dets medlemsstater skal således udfylde den stadig større deployingskløft mellem bevilgede og faktiske niveauer af udstationeret personale, enten ved at øge bestræbelserne på at ansætte, uddanne og udstyre medarbejderne og gøre deployering mere attraktiv eller ved at sænke ambitionsniveauet.

EU har også identificeret endnu to mere praktiske prioriteter. For det første giver den revision af finansforordningen, der planlægges i 2010, mulighed for at forbedre de finansielle ordninger, således at de i højere grad kan tilpasses behovene inden for civil FSFP, navnlig i forbindelse med hurtig deployering og missioner af begrænset varighed. For det andet er der en række missionsstøttespørgsmål, der bør løses. Med henblik herpå er der bestilt en feasibilityundersøgelse, så der kan foretages en nærmere analyse af etableringen af et lager til opbevaring af missionsrelateret udstyr.

Siden EU's første deployeringer i 2003 har de interne erfaringer i højere grad fokuseret på, hvordan planlægningen kan forbedres, end på hvordan virkningen kan øges - en af grundene hertil er, at meget få missioner hidtil er blevet afsluttet (Themis Georgia, Proxima FYROM og Aceh MM). Medlemsstaterne øger allerede deres bestræbelser på at udvide kapaciteten. EU's finansielle og menneskelige ressourcer er begrænsede, og der er behov for at se kritisk på, hvor EU kan bidrage med den største merværdi. Derfor vil EU i fremtiden skulle vurdere, hvornår betingelserne for deployering er til stede, og arbejde tæt sammen med værtsstaterne for at sikre, at missionerne fortsat kan få en varig virkning på stedet.

Uddannelse og øvelser

Der blev i 2009 gjort en betydelig indsats for at nå de overordnede målsætninger, der er identificeret i EU's uddannelseskoncept, og som er at udforme en fælles europæisk sikkerhedskultur og forsyne medlemsstaterne og EU's institutioner med kvalificerede medarbejdere (diplomatisk personale, civilt personale, herunder politi og retsstatspersonale, samt militært personel), der kan arbejde effektivt med alle FSFP-spørgsmål, herunder medarbejdere, der kan arbejde i FSFP-missioner og -operationer. Dette omfattede en solid evaluering af tidligere uddannelsesforløb og erfaringer, en gennemgang af uddannelsesbehov og -krav og en videreudvikling af EU's uddannelsesprogram.

Inden for uddannelse i civil krisestyring var medlemsstaterne enige om at forbedre ordningen med uddannelse inden deployering i forbindelse med civile FSFP-missioner. Da FSFP-missioner bliver stadig mere komplekse, og da de miljøer, de foregår i, udgør en stadig større udfordring, fremhævede Rådet, at passende uddannelse forud for udsendelsen er vigtig for evnen til at gennemføre missionsmandater. Det er i den henseende vigtigt at bygge videre på de erfaringer, der er gjort med EF-projektet vedrørende uddannelse i de civile aspekter af krisestyring.

I slutningen af 2009 tog EUMS kataloget over fælles uddannelsesfaciliteter op til fornyet vurdering, herunder en eventuel optagelse af tredjelandes uddannelsesfaciliteter. Evalueringen viste, at kataloget over fælles uddannelsesfaciliteter anses for at være et søgeværktøj, der tilsyneladende opfylder de fleste medlemsstaters behov. Udarbejdelsen af kataloget over fælles uddannelsesfaciliteter i databaseformat må imidlertid udsættes på grund af de nuværende ugunstige forhold (personale, budget, prioriteter osv.).

Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi (ESDC) sørgede som den vigtigste uddannelsesaktør på EU-plan for strategisk uddannelse på FSFP-området til civile og militære medarbejdere. I det seneste år er der medlemsstater, der har igangsat nye kursustyper i ESDC-regi. De omfattede kurser, der behandlede vigtige emner såsom planlægning af FSFP-missioner, civil-militær koordinering, kapacitetsudvikling, fredsskabelse, reform af sikkerhedssektoren, international folkeret samt de regler, de gælder for væbnede konflikter. Endvidere er der gjort betydelige fremskridt med hensyn til uddannelse i kønsspørgsmål og sikkerhed. I december 2009 gennemførte ESDC for første gang sin årlige netværkskonference for de relevante civile og militære aktører, der beskæftiger sig med FSFP-uddannelse i EU.

ESDC fortsatte sin støtte til implementeringen af det europæiske initiativ, inspireret af Erasmus, vedrørende udveksling af unge officerer i løbet af grunduddannelsen, herunder gennemførelsen af et indledende fælles modul om ESFP i september 2009 i Lissabon. Der er yderligere arbejde undervejs, som navnlig fokuserer på at gøre status over de nuværende udvekslingsaktiviteter, udformningen af en retlig ramme for frivillig udveksling af officerer og etableringen af et europæisk militært meritoverførselssystem (MECTS).

Hvad angår ESDC's fremtidige udvikling arbejdes der fortsat på en ny retsakt, der videreudvikler ESDC i overensstemmelse med ESDC's styringskomité's anbefalinger, som Rådet godkendte i december 2008.

EU's krisestyringsøvelse i 2009 gik ud på at afprøve hurtig reaktion fra EU's side på en krise i forbindelse med et scenario, der involverer både EU's operationscenter og den civile planlægnings- og gennemførelseskapacitet (CPCC). EU's militærøvelse MILEX 09 fokuserede på spillet mellem EU's OHQ ved Larissa og en EU-FHQ i Napoli, hvor der særlig blev lagt vægt på de flådemæssige aspekter. Begge øvelser var en glimrende lejlighed til at afprøve de relevante EU-strukturer og -procedurer⁶⁶.

---

⁶⁶ 17.-26. juni 2009, jf. Rådets pressemeddelelse 10994/09 (Presse 177) af 12. juni 2009.

Finansiering

FUSP-budgettet er blevet forhøjet fra 47 mio. EUR i 2000 til 243 mio. EUR i 2009, og det forventes at nå op på over 400 mio. EUR i 2013. En overvældende del af midlerne på 2009-budgettet var afsat til operationer og aktioner vedrørende civil krisestyring, navnlig EULEX Kosovo (116 mio. EUR), EUPOL Afghanistan (36 mio. EUR) og EUMM Georgia (11 mio. EUR)⁶⁷.

3. Diversificering af FSFP

ESS-gennemførelsesrapporten fastslår, at "jo mere komplekse udfordringer vi står over for, jo mere fleksible må vi være". Dette betyder, at der er behov for at diversificere den række af instrumenter, EU har til rådighed, når der opstår en krise. Siden lanceringen af ESFP har de civile missioner traditionelt fokuseret på mentorordninger, overvågning og rådgivning på politiområdet og på forbedring af arbejdsrelationerne mellem politi og anklagemyndigheder. Disse opgaver er fortsat centrale for den civile ESFP, men der er blevet udformet en række andre aktiviteter for bedre at kunne reagere på sikkerheds- og stabilitetsudfordringer i de partnerlande, hvor missionerne er deployeret.

Opgaver

Reform af sikkerhedssektoren (SSR)

I 2009 fokuserede EU's aktiviteter inden for SSR på styrkelse af EU's kapacitet og på levering af konkrete resultater gennem EU's ESFP-missioner. Etableringen af en pulje af SSR-eksperter fra EU er fortsat som et prioriteret spørgsmål. Der kan trækkes på puljen for at bistå Rådet og Kommissionen i forberedelsen af EU's SSR-missioner og -aktioner.

EUSSR Guinea-Bissau fortsatte sit arbejde. Der blev indledt en strategisk gennemgang for at indsætte situationen i Guinea-Bissau i en regional kontekst. Missionens mandat er blevet forlænget indtil den 31. maj 2010 i afventning af en endelig rådsafgørelse. De to ESFP-missioner i DRC fortsatte deres støtte til SSR-processen i 2009, og begge missioner er blevet forlænget til midten af 2010. EUPOL RDC er aktiv inden for SSR's politi- og anklagesøjler. Navnlig i politi-sektoren blev der opnået gode fremskridt. EUPOL RD Congos mandat blev styrket i relation til bekæmpelsen af seksuel vold, bl.a. i overensstemmelse med Europa-Parlamentets beslutning om vold i DRC. I forbindelse med EUSEC RD Congo godkendte Rådet den 27. juli 2009 det reviderede generelle koncept, som fastlægger seks aktivitetsområder for EUSEC RD Congos fremtidige engagement, der indledes den 1. oktober 2009. EU har fortsat støtten til retsområdet, hvor der blev vedtaget en sektorreform i 2007.

Der blev vedtaget et program til 29 mio. EUR, som skal fokusere på en række spørgsmål, herunder uddannelse, kapacitetsopbygning, genopbygning af infrastruktur, modernisering af lovgivningen og etablering af nye domstolsstrukturer som omhandlet i DRC's forfatning fra 2006.

---

⁶⁷ Yderligere oplysninger findes i finansieringsoversigterne i retsakterne på FUSP-området (anført i bilag III).

Retsstatsprincippet

I 2009 nåede EU's retsstatsmission EULEX Kosovo⁶⁸ op på fuld operativ kapacitet, og virkningerne heraf kan allerede ses i Kosovo. EULEX har konsolideret sig som en stabilitetsfaktor, en nøgleaktør i bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption og i støtten til retsstatsreformer. EULEX har kunnet deployere i hele Kosovo og gjort betydelige fremskridt på alle områder af sit mandat (politi, retsvæsen og toldvæsen). EULEX fungerer som støtte for myndighederne i Kosovo, men har fortsat gennemførelsesbeføjelser, som gradvis vil blive overført til de lokale myndigheder. For at nå den ønskede sluttilstand, der er et gennemsigtig og ansvarligt multietnisk rets- og fængselsvæsen samt et politi og et toldvæsen med klart definerede roller, som er fri for politisk indflydelse, er EULEX Kosovo begyndt at anvende en *programmetode* for at måle missionens resultater, og de fremskridt, der sker i institutionerne i Kosovo med hensyn til anvendelse af retsstatsprincippet. Politiprotokollen, der er en samarbejds mekanisme mellem Serbien og EULEX, blev undertegnet.

Efter beslutningen i 2008 om at styrke EUPOL COPPS' indsats til støtte for det palæstinensiske strafferetssystem gennemførte missionen i 2009 en detaljeret vurdering af strafferetssektoren, og den har siden været i færd med at implementere en aftalt handlingsplan. Hidtil har både politi- og retssektionerne kunnet etablere et godt praktisk samarbejde med de tilsvarende lokale myndigheder.

EU's integrerede retsstatsmission for Irak (EUJUST Lex) fortsatte den vellykkede gennemførelse af et omfattende uddannelsesprogram for embedsmænd fra retsvæsen, politi og fængselsvæsen. Uddannelsesaktiviteterne omfatter kurser og seminarer i Europa og siden 2009 også i Irak.

Politiet

Bekæmpelse af organiseret kriminalitet

I 2009 støttede EUPM BiH udviklingen af BiH's kapacitet til bekæmpelse af organiseret kriminalitet (og korruption), navnlig konsolideringen af en liste over resultater af bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption. I hele 2009 fandt der drøftelser sted, som tog sigte på at ændre fokus for EUPM's mandat fra 1. januar 2010, således at det kommer til at omfatte støtte til bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption og navnlig fremme af forbindelsen mellem politi og anklagemyndighed.

Bekæmpelse af korruption

I 2009 udvidede EUPOL Afghanistan sin støtte til det afghanske indenrigsministeriums bekæmpelse af korruption, som er en af den afghanske regerings absolutte prioriteter. Missionen har navnlig støttet de afghanske myndigheders udformning af et implementeringsprogram til bekæmpelse af korruption, der tager sigte på at oprette og opretholde en intern afghansk korruptionsbekæmpelsesordning. EUPOL Afghanistans støtte omfatter tre hovedområder - kapacitetsopbygning, uddannelse/forebyggelse og håndhævelse. Dette har bl.a. ført til oprettelse af dedikerede afghanske korruptionsbekæmpelsesstrukturer.

Bekæmpelse af seksuel vold

Hen imod slutningen af 2009 fik EUPOL RDC yderligere til opgave at støtte bekæmpelsen af seksuel vold i DRC. EUPOL RDC's opgave er at opbygge en strafferetlig efterforskningskapacitet under det congolesiske politi og bidrage til udviklingen af en strategi til bekæmpelse af seksuel vold som led i en global politireform i DRC.

---

⁶⁸ Europa-Parlamentet vedtog den 5. februar en beslutning om Kosovo og EU's rolle (P6_TA--ROV(2009)0052).

Formidling af sikkerhed

EULEX Kosovo spiller inden for rammerne af sit begrænsede gennemførelsesmandat en vigtig rolle som en sekundær formidler af sikkerhed, der bistår politiet i Kosovo, når det er nødvendigt og i samarbejde med KFOR. I 2009 har EULEX kunnet løse komplicerede sikkerhedsspørgsmål, navnlig i det nordlige Kosovo. Det centrale i EULEX' mandat er imidlertid støtte til de lokale aktører på sikkerhedsområdet gennem overvågning, mentorvirksomhed og rådgivning.

Fredsovervågning

EU har mange instrumenter til sin rådighed for at kunne spille en vigtig rolle i post-konflikt-situationer. Disse instrumenter spænder fra diplomatisk mægling til observatørmissioner. Det mest konkrete eksempel er den civile krisestyringsmission (EU's observatørmission i Georgien, EUMM), der blev deployeret i Georgien efter udbruddet af konflikten i august 2008. EUMM er i øjeblikket den eneste internationale observatørmission i Georgien, og den spiller også en vigtig rolle i forbindelse med tillidsskabelse ved at dele formandskabet for møder i mekanismerne til forebyggelse af og reaktion på hændelser inden for rammerne af Genèveprocessen. Missionen har spillet en afgørende rolle for mindskelse af spændingerne og opretholdelse af stabiliteten i regionen. Det er fortsat et vigtigt mål for EU's observatørmission at få adgang til hele Georgiens område.

Bekæmpelse af piratvirksomhed

EU NAVFOR Somalia - operation Atalanta blev indledt i december 2008, og i december 2009 blev dens mandat forlænget med yderligere 12 måneder. I løbet af 2009 har den muliggjort sikre leverancer af fødevarehjælp fra Verdensfødevareprogrammets skibe ved at eskortere mere end 50 kommercielle fartøjer fra Mombasa to Mogadishu. Denne operation til bekæmpelse af piratvirksomhed har også vist sig vellykket til at afskrække fra og begrænse piratvirksomhed ud for Somalias kyst. På grundlag af overførselsaftalerne med Kenya og Seychellerne er 75 mistænkte pirater efter deres tilbageholdelse blevet overført til retsforfølgning i Kenya, og 11 er blevet overført til Seychellerne. EU har samarbejdet med UNODC om at yde støtte til Kenyas og Seychellernes retsvæsen i henhold til stabilitetsinstrumentet. EU har ud over at tackle virkningerne af piratvirksomhed også indledt et arbejde for at bidrage til udviklingen af den regionale flådekapacitet.

Beskyttelse af civile i væbnede konflikter

EU har været en aktiv spiller i drøftelserne om beskyttelse af civile i væbnede konflikter og vedtagelsen af UNSCR 1894 (2009). EU er villigt til sammen med FN at udvikle uddannelseskoncepter og -moduler.

Vifte af redskaber

Netværksbaserede kapaciteter (NEC)

Der er sket fremskridt i arbejdet med at udvikle netværksbaserede kapaciteter til støtte for FSFP. I denne sammenhæng blev det med henblik på gennemførelse af NEC-konceptet til støtte for den civil-militære koordination (CMCO) understreget, at det er vigtigt, at der gøres fremskridt i arbejdet på en gradvis og stadigt stigende måde med et passende engagement på et overordnet niveau i EU-institutionerne og medlemsstaterne.

EUSC

I overensstemmelse med Europa-Parlamentets opfordring om, at Den Europæiske Unions Satellitcenter (EUSC) udvikles fuldt ud, så dets potentiale kan udnyttes 100 %, ydede EUSC i 2009 uundværlig støtte til EU's militæroperationer, navnlig EU NAVFOR Atalanta og EUFOR Tchad/RCA. EUSC spillede også en øget rolle i støtten til EU's civile missioner, navnlig EU's observatørmission i Georgien. Inddragelsen af alle NATO-medlemmer, der ikke er medlemmer af EU, i EUSC's virksomhed var et vigtigt skridt i retning af en videreudvikling af EUSC.

Arbejdet blev fortsat med sikkerhedsdimensionen af den globale miljø- og sikkerhedsovervågning (GMES), hvilket er en afspejling af dens betydning for FUSP/FSFP.

4. Øget sammenhæng og effektivitet

Arbejdet med planlægning og udvikling af den civile kapacitet fortsatte, og det blev stærkt forbedret ved hjælp af retningslinjeprocessen, som udstak en velkoordineret kapacitetsudviklingsramme med særlig vægt på missionsstøtte på grundlag af konkrete aktioner vedrørende hurtig deployering, menneskelige ressourcer, finansielle spørgsmål og udstyr, herunder beslutningen om at etablere en lagerkapacitet for EU.

I 2009 er der registreret forbedringer i forbindelse med missionsstøtte gennem indgåelse af yderligere rammekontrakter, afgørelsen om at etablere midlertidig lagerkapacitet i EUPM, mens der foretages en forundersøgelse af mulighederne for en permanent løsning, samt, på området menneskelige ressourcer, en målrettet forbedring af styrkegenereringsprocesserne gennem bedre planlægning, øget forudsigelighed og strømlining af de nødvendige sæt af færdigheder.

Disse processer vil blive fortsat og konsolideret i 2010.

Samarbejde med tredjelande

Efterhånden som ambitionerne for og omfanget af FSFP's engagement udvides, får partnernes bidrag stadig større betydning. Den regelmæssige dialog med partnerne om FSFP for så vidt angår krisestyring blev fortsat, bl.a. med de europæiske medlemmer af NATO, der ikke er medlemmer af EU, andre lande, som har ansøgt om optagelse i EU, samt USA, Canada, Rusland, Ukraine og andre tredjelande. 12 tredjelande (Albanien, Angola, Canada, Chile, Kroatien, FYROM, Norge, New Zealand, Schweiz, Tyrkiet, Ukraine og USA) ydede betydningsfulde bidrag til syv af de igangværende missioner og operationer. (bl.a. EUFOR ALTHEA, EULEX Kosovo, EUPM BiH, EUPOL COPPS, EUPOL Afghanistan, EUNAVFOR Atalanta og EUPOL RD Congo). Desuden har Albanien, Kroatien og Rusland ydet værdifuld støtte til operation EUFOR Tchad/RCA, der blev afsluttet i marts 2009.

Der er blevet etableret et frugtbart samspil med adskillige andre partnere som led i aktiviteterne til bekæmpelse af piratvirksomhed og operation EU NAVFOR Atalanta (med bl.a. Kina, Indien, Rusland, Japan, Malaysia, Oman, Saudi-Arabien, Seychellerne og Yemen).

Det er nyttigt med deltagelse af tredjelande af både politiske og operative årsager. Det giver endnu en kanal til styrkelse af deres politiske forbindelser med EU og bidrager således til en mere udbredt støtte til EU's engagement i fred og stabilitet.

Efter drøftelserne i PSC om tredjelandes deltagelse i FSFP-operationer vil den højtstående repræsentant forelægge Rådet en henstilling om de lande, som der yderligere bør indledes forhandlinger med om indgåelse af rammeaftaler om deltagelse.

DEL II - FREMTIDSUDSIGTER FOR 2010

Den Europæiske Unions globale rolle er blevet udvidet i de senere år. Unionen har bidraget til stabilitet og demokrati i sine naboerområder, styrket forbindelserne med sine internationale partnere, bidraget til at tackle kriser og konflikter over hele verden, fremmet god regeringsførelse og menneskerettigheder samt støttet udviklingen. Vi har udsendt 23 FSFP-missioner, de fleste civile, men også militære. Det er alt sammen resultater, som vi kan være stolte af. Sammenlignet med situationen for ti år siden, har vi større tillid og er mere kompetente og effektive, når vi rækker videre ud i verden.

Men truslerne er også blevet større. De spørgsmål, vi står over - terrorisme og organiseret kriminalitet, spredning, naturkatastrofer, regionale konflikter, energiforsyningsikkerhed, klimaforandringer, ulovlig migration - er alle sammen blevet mere komplicerede og tættere forbundet med hinanden. Vores evne til at imødegå dem har ofte været begrænset. For at opnå vellykkede resultater kræver vores reaktion en samlet strategi, der udnytter hele den vifte af instrumenter, som vi råder over, og som sætter ind over for de underliggende årsager i lige så høj grad som over for symptomerne. Der kræves også partnerskaber med lande og organisationer verden over. Kort sagt er det nu mere end nogensinde før i vores historie nødvendigt med en europæisk udenrigspolitik, der er proaktiv, effektiv og velkoordineret.

Lissabontraktaten byder på nye muligheder⁶⁹. Den nye institutionelle ramme vil gøre det muligt for os at afpasse ressourcerne bedre efter prioriteterne⁷⁰. Den højtstående repræsentant/næstformand Catherine Ashton kommer med sin tredobbelte funktion til at spille en central rolle med hensyn til at skabe disse resultater sammen med medlemsstaterne, Kommissionen og Europa-Parlamentet.

Med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil⁷¹ får EU et helt nyt og enestående redskab til sin rådighed: en udenrigstjeneste, der fungerer på vegne af EU som helhed, og som giver os mulighed for at handle mere sammenhængende og effektivt på den globale scene. Oprettelsen af Tjenesten for EU's Optræden Udadtil er derfor både en central prioritet for Den Europæiske Union og en enestående chance, som vi ikke må lade gå fra os.

Det er en opgave, der haster. Begivenhederne i verden venter ikke på, at vi får færdiggjort vores interne institutionelle ordninger. Dagsordenen for 2010 er en større udfordring end alt andet, EU har oplevet i de sidste tyve år. Selv om der er visse tegn på genopretning, lader virkningerne af den økonomiske krise sig fortsat mærke over alt i verden. Vores klode er i mange regioner mere voldelig og ustabil end for en menneskealder siden. Konflikterne i Afghanistan, Pakistan, Yemen og Somalia har virkninger, som rækker langt ud over deres grænser. Det globale ikke-sprednings-system er udsat for et hidtil uset pres, især fra Iran. Naturkatastrofer som jordskælvne i Haiti og Chile har sat det internationale samfunds evne til at handle hurtigt med katastrofebistand og genopbygningsforanstaltninger på prøve. Og bag alt dette ser vi fortsat en forskydning i den økonomiske og politiske vægt over hele verden hen imod de nye vækstøkonomier i Asien og Latinamerika.

Den Europæiske Union vil i denne verden i forandring fortsat forfølge en udenrigspolitik, som afspejler både vores værdier og vores interesser. Det vil vi gøre ved at koncentrere vores indsats der, hvor vi kan gøre en forskel. Selv om er allerede er nået meget med hensyn til at skabe et sikkert og velstående naboerområde, er der stadig lang vej igen. Længere væk skal vi forstærke partnerskaberne med både mangeårige allierede og nye globale aktører og få dem til at arbejde på at omsætte ambitionerne til handling. Og vi skal sikre, at det globale system baseret på institutioner og regler bliver rustet til at imødegå en ny tidsalders udfordringer ved at dele beslutningstagning og magt.

⁶⁹ Europa-Parlamentet vedtog den 7. maj 2009 en beslutning om Parlamentets nye rolle og ansvar ved gennemførelsen af Lissabontraktaten (2008/2063(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0373).

⁷⁰ Europa-Parlamentet vedtog den 7. maj 2009 en beslutning om Lissabontraktatens indvirkning på udviklingen af den institutionelle balance i Den Europæiske Union (2008/2073(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0387). Europa-Parlamentet vedtog den 7. maj 2009 en beslutning om de finansielle aspekter ved Lissabontraktaten (2008/2054(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0374).

⁷¹ Europa-Parlamentet vedtog den 22. oktober 2009 en beslutning om de institutionelle aspekter af oprettelsen af Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (P7_TA-PROV(2009)0057).

Det vestlige Balkan er uløseligt knyttet til Europas stabilitet og velstand. EU vil fortsat støtte et europæisk perspektiv for regionen med brug af såvel førtiltrædelsesstøtte som FUSP og FSFP. Rådet anførte i sine konklusioner fra december 2009, at det vil vende tilbage til Kommissionens anbefaling vedrørende indledning af tiltrædelsesforhandlinger med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.

Det tilføjede også, at opretholdelse af gode naboforbindelser, herunder en gensidigt acceptabel forhandlingsløsning på navnespørgsmålet i FN-regi, fortsat er afgørende. Stabiliserings- og associeringsaftalen mellem EU og Montenegro trådte i kraft den 1. maj 2010. Kommissionen forventes at fremlægge sin udtalelse om Montenegros ansøgning om medlemskab af EU og om muligt om Albaniens ansøgning. Hvis der fortsat gøres gode fremskridt i samarbejdet med ICTY, vil Rådet kunne træffe beslutning om påbegyndelse af ratificeringen af stabiliserings- og associeringsaftalen mellem EU og Serbien. Rådet kunne også pålægge Kommissionen om at udarbejde en udtalelse om Serbiens ansøgning. EU vil fastholde sit engagement og sin støtte til Bosnien-Hercegovina i dets vej mod EU gennem en forstærket EU-tilstedeværelse, herunder EUPM og EUFOR Althea. Det er afgørende vigtigt, at reformerne skrider yderligere frem til trods for den komplekse politiske ramme og udsigten til valg i oktober 2010. I Kosovo er EU fortsat engageret i at styrke stabiliteten og udviklingen. Yderligere fremskridt med hensyn til decentralisering og reformer samt god regeringsførelse og retsstatsforhold bliver centrale prioriteter, som skal understøttes af både finansiell bistand og ekspertbistand og EULEX-retsstatsmissionen.

Tyrkiet er fortsat en vigtig regional aktør. Efter den historiske undertegnelse af protokollerne med henblik på normalisering af forbindelserne mellem Tyrkiet og Armenien i oktober 2009 ser EU frem til deres ratificering og gennemførelse. Efter at den mellemstatslige aftale om Nabuccogasrørledningen blev undertegnet i juli 2009, forbliver en rettidig afslutning af den sydlige korridor en af EU's højeste energiforsyningsprioriteter.

Den europæiske naboskabspolitik har ændret forholdet mellem EU og dets naboer. EU's bistand er blevet skræddersyet til partnernes reformbehov, og omfanget heraf inden for den nuværende finansielle ramme er steget med 32 %. Der er imidlertid stadig meget at gøre, hvis ENP's mål om fælles stabilitet, sikkerhed og velstand skal nås. Lissabontraktaten anerkender dette ved at forpligte EU til at udvikle særlige forbindelser med sine nabolande med henblik på at skabe et område med velstand og godt naboskab (artikel 8 i TEU).

Det østlige partnerskab, der blev iværksat i maj 2009, frembyder en platform med henblik på at fremskynde den politiske associering og yderligere økonomisk integration mellem Den Europæiske Union og interesserede partnerlande fra det østlige naboskab, jf. Pragdeklarationen.

Det østlige partnerskabs multilaterale ramme vil omfatte samarbejdsaktiviteter og fri dialog, der tjener partnerskabets formål. Partnerskabet vil blive styret af principperne om inklusivitet, differentiering, konditionalitet og fælles ejerskab. Endvidere bør visumdialogen gå ind i en fuldt operationel fase på grundlag af en handlingsplan for visumliberalisering som et langsigtet mål. EU vil arbejde sammen med den nye ledelse i Ukraine med henblik på politisk og økonomisk stabilitet. Hjælp til Republikken Moldova med at imødegå udfordringerne som følge af den økonomiske krise bliver en prioritet, og bestræbelserne på at løse Transdnestrienkonflikten efter 5+2-modellen vil blive fortsat. EU stiller sig også fortsat åbent til tættere forbindelser med Belarus, men der kan kun gøres fremskridt, hvis det modsvares af skridt til mere demokratisering og beskyttelse og fremme af menneskerettighederne, bl.a. ved afskaffelse af dødsstraffen.

I Georgien er EU fortsat engageret i bestræbelserne på at løse den langvarige konflikt, især gennem de igangværende forhandlinger i Genève, som stadig er det eneste forum, hvor alle parter er repræsenteret. EUMM Georgia vil fortsat stå centralt i at sikre sikkerhed og stabilitet på stedet, men dens tekniske kapaciteter bør konstant tages op til revision. EU bør fortsætte med at kræve adgang til Abkhasien og Sydossetien for EUMM sideløbende med, at der arbejdes for at genoprette OSCE's og FN's tilstedeværelse på stedet. EU ser også frem til i 2010 at indlede forhandlinger om associeringsaftaler med de tre lande i Sydkaukasus. EU støtter Minskgruppen i dens bestræbelser på at finde en løsning for Nagorno-Karabakh. Det østlige partnerskabs multilaterale dimension kan bidrage til at genopbygge tilliden mellem Armenien og Aserbajdsjan.

Middelhavsunionen bør gøre fremskridt i 2010 med hensyn til organisation, struktur og finansiering. Etableringen af et sekretariat med hjemsted i Barcelona og udnævnelsen af generalsekretæren i marts 2010 vil være betydningsfulde skridt, men det er vigtigt, at de hurtigt bliver operationelle og arbejder med projekter i regionen. Der er planlagt et ambitiøst program med ministermøder i 2010.

Den Europæiske Union vil fortsætte drøftelserne om rammeaftalen mellem EU og Libyen, så forhandlingerne kan afsluttes så hurtigt som muligt.

Uden for vores naboerumråde undergraver regionale konflikter stadig stabiliteten i mange dele af verden. Udviklingen i Mellemøsten vil fortsat dominere den internationale dagsorden i 2010. En løsning på den israelsk-palæstinensiske konflikt er nu mere afgørende end nogensinde.

EU opfordrer fortsat til, at der straks genoptages forhandlinger, som inden for en aftalt tidsramme skal føre til en tostats-løsning med Staten Israel og en uafhængig, demokratisk, sammenhængende og levedygtig palæstinensisk stat, der lever side om side i fred og sikkerhed. EU vil ikke anerkende andre ændringer af grænserne fra før 1967, herunder med hensyn til Jerusalem, end dem, som parterne er enige om. Hvis der skal opnås ægte fred, må der findes en løsning gennem forhandling på Jerusalems status som den kommende hovedstad for to stater. EU vil fortsat sammen med Kvartetten og de arabiske partnere indgå i et tæt engagement med parterne og støtte dem i forhandlingerne. EU vil fortsætte med at opfordre til en øjeblikkelig, varig og betingelsesløs åbning af grænseovergangsstederne for strømmen af humanitær bistand, handelsvarer og personer til og fra Gaza. EU støtter fuldt ud gennemførelsen af Den Palæstinensiske Myndigheds regeringsplan "Palæstina, afslutning af besættelsen, etablering af staten" som et vigtigt bidrag hertil og vil arbejde for øget international støtte til denne plan. EU er rede til at yde et væsentligt bidrag til post-konflikt-ordninger, der tager sigte på at sikre fredsordningernes holdbarhed, og vil fortsætte arbejdet med EU-bidrag til statsopbygning, regionale spørgsmål, flygtninge, sikkerhed og Jerusalem. En samlet fred i Mellemøsten kræver en regional tilgang. EU vil fortsat støtte forhandlingerne mellem Israel og Syrien og mellem Israel og Libanon.

Et andet sted i Mellemøsten har det seneste valg i Irak markeret endnu en milepæl i landets stabilisering. Mens slutresultaterne afventer bekræftelse, er EU rede til at engagere sig yderligere til støtte for denne proces og ser frem til sin tid at byde en ny irakisk regering velkommen. EUJUST LEX planlægger fortsat at bidrage til at styrke retsstaten, herunder med landeinterne aktiviteter, efterhånden som sikkerhedssituationen tillader det. Der har i de senere måneder været stigende international bekymring over den trussel, som ustabiliteten i Yemen udgør, bl.a. i kraft af sammenkædningen med den internationale terrorisme. EU vil følge en samlet strategi og arbejde sammen med Yemens naboer i regionen for at tackle dette spørgsmål og på længere sigt skabe politisk og økonomisk udvikling.

Den overordnede situation med hensyn til det iranske nukleare spørgsmål er for tiden meget negativ. Kinas, Frankrigs, Tysklands, Den Russiske Føderations, Det Forenede Kongeriges og USA's indsats for at få Iran inddraget i meningsfulde forhandlinger har hidtil ikke båret frugt. EU er stadig fast besluttet på at arbejde for en forhandlingsløsning efter en tostrengt tilgang.

Den Europæiske Union er rede til at tage de nødvendige skridt for at gå med i processen i FN's Sikkerhedsråd. EU vil fortsætte med at give udtryk for sin bekymring over den negative indvirkning, som de iranske politikker har på stabiliteten og sikkerheden i Mellemøsten, og vil fortsætte med at understrege, at Iran bør spille en ansvarlig rolle i regionen. EU er fortsat meget bekymret over menneskerettighedssituationen i Iran og vil fortsat følge den aktivt fremover og tage sine bekymringer op med den iranske regering samt minde Iran om landets internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet, bl.a. til at ophøre med sine overgreb mod det iranske folk og holde de personer ansvarlige, som har begået disse handlinger, og frigive dem, der blot udøver deres rettigheder. EU er også fortsat alvorligt bekymret over de foranstaltninger, som de iranske myndigheder har truffet for at forhindre borgerne i frit at kommunikere og modtage information via satellitbaseret TV- og radiospredning og internettet. EU vil være fast besluttet på at forfølge disse spørgsmål og træffe foranstaltninger for at bringe denne uacceptable situation til ophør.

Situationen i Afghanistan er stadig en stor udfordring for det internationale samfund og for regeringen i Kabul. I Afghanistan har EU fulgt en samlet strategi, der kombinerer politiske, civile, militære og udviklingsorienterede instrumenter. EU vil koncentrere sin indsats om styrkelse af retsstaten, især gennem EUPOL Afghanistan, statens kapacitet og institutioner til fremme af god regeringsførelse, menneskerettigheder og en effektiv offentlig forvaltning. Det vil også støtte økonomisk vækst, særlig gennem udvikling af landdistrikterne og sociale fremskridt. EU's tiltag vil understøtte den overgangsstrategi, der blev aftalt på den internationale konference om Afghanistan den 28. januar 2010 i London.

Pakistan er en central aktør i håndteringen af Afghanistan, samtidig med at dets egne store udfordringer tages op. Ud over rollen som omdrejningspunkt i spørgsmål vedrørende stabilitet og sikkerhed i regionen inddrager EU også Pakistan i at forbedre samarbejdet om centrale spørgsmål som terrorbekæmpelse, ikke-spredning, narkotikabekæmpelse og menneskerettigheder. Det er rede til at støtte pakistanske initiativer vedrørende reformer af sikkerhedssektoren, retsstaten og de demokratiske institutioner, herunder valgsystemet. Økonomisk udvikling bliver her ligesom alle andre steder også at afgørende betydning for at skabe stabilitet på længere sigt.

I Afrika undergraver ustabilitet og regionale konflikter i visse dele af kontinentet fortsat udviklingen. EU har et tæt engagement i Somalia, hvor det arbejder sammen med de internationale partnere, herunder Den Afrikanske Union, FN og USA.

Der vil i 2010 blive udsendt en EU-træningsmission med base i Uganda til støtte for den føderale overgangsregerings væbnede styrker som led i vores samlede strategi. EU er samtidig en vigtig bidragsyder af humanitær og finansiel bistand til landet, og flådeoperation Atalanta har ydet beskyttelse mod truslen fra sørøveri ud for Somalias kyst. Operation Atalantas afskrækkende virkning vil også afhænge af en vellykket retsforfølgning af de mistænkte personer, der pågribes under operationen. EU bør arbejde sammen med landene i den region, der er berørt af sørøveri, med henblik på indgåelse af overførselsaftaler. Sudan vil også stå over for store udfordringer i 2010 med landsdækkende valg, fredsbestræbelser i Darfurregionen og forberedelse af den folkeafstemning om Sydsudans status, der er berammet til januar 2011. EU vil arbejde sammen med Den Afrikanske Union og andre om at give Sudans befolkning en stabil og demokratisk fremtid.

Disse eksempler illustrerer den virkelighed, at der ikke er noget land, der alene er i stand til at imødegå vore dages internationale udfordringer. I det enogtyvende århundredes verden har partnerskaber fået en ny betydning som et uundværligt middel til at tackle fælles økonomiske og sikkerhedsmæssige udfordringer. EU har i løbet af de seneste ti år bestræbt sig på at forstærke sine bånd til de centrale globale aktører. Vi skal udnytte de muligheder, Lissabontraktaten skaber, og som gør det lettere for os at indgå et engagement med andre og for andre at engagere sig med os, for at komme videre.

Vores bånd til USA er lige så vigtige, som de altid har været. I de fleste tilfælde er et engagement på begge sider af Atlanten uundværligt for at kunne tackle dagens udfordringer, men det kan kun opnås, hvis der også er en fælles opfattelse af retningen. Den transatlantiske dagsorden spænder over den økonomiske krise og sikring af vores konkurrenceevne på lang sigt til global sikkerhed, herunder ikke-spredning, terrorbekæmpelse og nedrustning, håndtering af den globale opvarmning, opfyldelse af årtusindudviklingsmålene og regionale spørgsmål som Afghanistan, Pakistan og fredsprocessen i Mellemøsten.

Østpå er Rusland både nabo og en central partner på den globale scene i forbindelse med spørgsmål som Iran, Mellemøsten, Afghanistan og de langvarige konflikter i vores fælles nabozone. Vi har desuden en fælles interesse i, at Rusland bliver yderligere integreret i det internationale system og følger dets regler. Forhandlingerne om en ny aftale mellem EU og Rusland skal sikre afbalancerede fremskridt på alle områder i vores partnerskab.

Indien og Kina er centrale partnere i såvel regionale som globale spørgsmål. Over for Indien kan vi være mere ambitiøse i vores politiske drøftelser og samarbejde for at tackle fælles udfordringer som Afghanistan, terrorisme, klimaforandringer, den finansielle krise og ikke-spredning. Terrorbekæmpelse, fredsbevaring og fredsopbygning er alt sammen områder, der har potentiale til mere samarbejde. Partnerskabet med Kina har en strategisk betydning, som blot vil blive større fremover. Vi skal investere mere i opbygningen af et net af forbindelser, som gør det muligt for EU både at fremme sine interesser og værdier på det politiske og økonomiske område og engagere sig i udformningen af fælles løsninger på globale problemer.

I Østasien er Japan fortsat en central partner. Her er der også mulighed for at gøre mere med hensyn til fred og sikkerhed i et forhold, der traditionelt har været formet af økonomiske interesser. Forbindelserne med Republikken Korea vil i år blive ophøjet til strategisk partnerskab, bl.a. ved at der indgås en rammeaftale og en frihandelsaftale. Andre partnerskaber med bl.a. Brasilien, Mexico og Sydafrika bliver stadig vigtigere. Samarbejdet med internationale og regionale organisationer er også af afgørende betydning. Partnerskabet mellem FN og EU er en grundpille i vores udenrigspolitik. Men der er muligheder for at gå mere i dybden, navnlig inden for krisestyring. Vores bånd til NATO bør også gøres bredere, så vi kan forfølge vores fælles mål om øget sikkerhed både på vores eget kontinent og andre steder. OSCE har fortsat en vigtig rolle med at samle alle de lande, der har lod i Europas sikkerhed. Der er sat ny fokus på dette med Korfuprocessen vedrørende den euro-atlantiske sikkerhed, som EU fortsat vil befordre i 2010.

Disse bånd suppleres af båndene til regionale organisationer uden for Europa. ASEAN har i Sydøstasien uddybet forbindelserne med EU. Undertegnelsen af en omfattende partnerskabs- og samarbejdsaftale med Indonesien i november 2009 var et vigtigt skridt i forbindelserne mellem ASEAN og EU. EU vil fortsætte forhandlingerne om partnerskabs- og samarbejdsaftaler med andre ASEAN-medlemmer. Et fornyet engagement i forhandlinger om bilaterale frihandelsaftaler med enkeltstående ASEAN-lande bliver et afsæt for en kommende aftale i regional sammenhæng. I oktober 2010 er Europa vært for 8. ASEM-topmøde i Bruxelles. Både tættere økonomiske forbindelser og en energisk politisk dialog med den stadig vigtigere asiatiske region er af stigende betydning for Europas fremtid. Topmødet giver især en enestående mulighed for at definere de punkter, der er enighed om, forud for vigtige internationale forhandlinger.

Det første G20-møde i et ikke-G8-land er berammet til at skulle finde sted en måned senere, og kort efter starter 16. konference mellem parterne i FN's klimakonvention i Cancún.

EU er Den Afrikanske Unions vigtigste internationale partner, og den nye fælles Afrika-EU-strategi understreger det nye strategiske partnerskab mellem Europa og Afrika. Tredje topmøde mellem EU og Afrika i slutningen af november 2010 bliver en vigtig lejlighed for EU, AU og medlemsstaterne til at se på de foreløbige fremskridt, der er gjort inden for rammerne af strategien, give ny impuls til vores ambitiøse partnerskab og styrke den politiske koordinering og det praktiske samarbejde mellem EU og Afrika. Topmødet skal drøfte de centrale globale udfordringer, såsom fred og sikkerhed, klimaforandringer, energiadgang og -sikkerhed samt opfyldelse af årtusindudviklingsmålene.

Hvad angår Latinamerika og Caribien vil EU-LAC-topmødet i maj sætte dagsordenen for det strategiske partnerskab over de næste to år via Madriderklæringen og den tilhørende handlingsplan. Endvidere forventes følgende resultater: indgåelse af en associeringsaftale med Mellemamerika og en flerpartshandelsaftale med visse Andeslande (Colombia/Peru) og genoptagelse af forhandlingerne om en associeringsaftale med Mercosur, iværksættelse af investeringsfaciliteten for Latinamerika (LAIF), oprettelse af EU-LAC-fonden, enighed om skitsen til den fælles EU-Cariforum-strategi, enighed om en fælles gennemførelsesplan med Mexico, bekræftelse af en udviklings- og innovationsassociering med Chile og styrkelse af de bilaterale forbindelser.

EU vil fortsat i forskellige fora arbejde på at forstærke den internationale orden mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Et vellykket og afbalanceret resultat af gennemgangskonferencen i maj vedrørende traktaten om ikke-spredning bliver en særlig prioritet. Vi har også ydet et positivt bidrag til topmødet vedrørende nuklear sikkerhed i april 2010 i Washington og vil fortsætte med at skabe bevidsthed om, at det er nødvendigt at forstærke den nukleare sikkerhed på globalt plan. EU vil fortsat gennemføre sine politikker, navnlig de "nye EU-aktionslinjer i bekæmpelsen af spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler".

Beskyttelse og fremme af menneskerettigheder er generelt et grundlæggende element i vores udenrigspolitik. Forfølgelse af vores interesser skal altid kombineres med fremme af vores værdier.

EU vil i 2010 fortsætte med at fremme tendensen i retning af afskaffelse af dødsstraf.

EU vil fortsat følge spørgsmålet om religions- og trosfrihed og bekæmpelse af religiøs intolerance på nærmeste hold som led i sin menneskerettighedspolitik. Der blev indledt en ny menneskerettighedsdialog med Republikken Moldova i februar 2010, og der vil blive indledt en ny menneskerettighedsdialog med Indonesien. EU vil bestræbe sig på at videreudvikle sine forbindelser med ASEAN, bl.a. gennem samarbejde med ASEAN's nye mellemstatslige menneskerettighedskommission, og vil undersøge mulighederne for at indlede en dialog om menneskerettighedsproblemer i regionen. EU vil i fuldt omfang deltage i forberedelserne til evaluering af FN's Menneskerettighedsråd i 2011. Europa-Parlamentets aktive deltagelse i evalueringen af menneskerettighedsdialogerne med Rusland og Kina vil blive hilst velkommen, og det samme vil udvekslinger mellem relevante udvalg i Europa-Parlamentet og Rådet.

Med markeringen af tiårsdagen for den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik i 2009 og Lissabontraktatens ikrafttræden for nylig står det klart, at den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik har undergået en omfattende udvikling inden for en forholdsvis kort periode. Men det er også klart, at vi fortsat skal forbedre vores evne til at handle effektivt gennem mere strategisk beslutningstagning, bedre sammenhæng mellem vores politikker og styrkede militære og civile kapaciteter. Vi vil fortsætte arbejdet inden for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik for at forbedre vores hurtige deployeringskapacitet, skabe mere fleksible missionsstøtteordninger, styrke menneskerettigheds- og kønsperspektivet og nøje koordinere FSFP-aktiviteterne med de langsigtede stabiliserings- og udviklingsbestræbelser, der ledes af Kommissionen og de internationale partnere. Vores evne til at have en virkning afhænger af adgangen til relevant kapacitet, der understøttes af tilstrækkelige politiske og finansielle midler.

Det kan konkluderes, at 2010 bliver en milepæl for den europæiske udenrigspolitik. De institutionelle drøftelser, som førte frem til Lissabontraktaten, varede næsten ti år. Nu hvor processen er afsluttet, kan vi åbne et nyt kapitel. Det kommer i rette tid, fordi behovet for, at EU skuer udad og engagerer sig med resten af verden, er større en nogensinde. Hvis det ikke sker, vil det ikke kun være en forpasset mulighed. Det vil også være en tilbagetrækning fra den rolle, som vi har ambitioner om på verdensplan, og som både vores interesser og vores værdier kræver. Tiden er nu inde til at omsætte ordene til handling.

BILAG I

Legal acts in the CFSP area

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I. MESURES RESTRICTIVES			
I.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
24.09.2009	Prorogation de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/717/PESC L 253 (25.09.2009)
26.02.2009	Renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/164/PESC L 55 (27.02.2009)
10.02.2009	Prorogation et modification de la position commune 2004/133/PESC concernant des mesures restrictives à l'égard d'extrémistes dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 15	2009/116/PESC L 40 (11.02.2009)
I.2 AFRIQUE			
REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE DU CONGO			
27.04.2009	Application de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	position commune 2008/369/PESC art. 6; art. 23 (2)	2009/349/PESC L 106 (28.04.2009)
26.01.2009	Modification de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	art. 15	2009/66/PESC L 23 (27.01.2009)
RÉPUBLIQUE DE GUINÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2009/788/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 29	2009/1003/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Institution des certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de la République de Guinée	art. 215 §1 et 2	2009/1284/UE L 346 (23.12.2009)
27.10.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 15	2009/788/PESC L 281 (28.10.2009) + rectificatif L 282 (29.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
SOMALIE			
16.02.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la Somalie et abrogation de la position commune 2002/960/PESC	art. 15	2009/138/PESC L 46 (17.02.2009)
ZIMBABWE			
26.01.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2009/68/PESC L 23 (27.01.2009)
I.3 ASIE / OCÉANIE			
BIRMANIE / MYANMAR			
18.12.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 29	2009/981/PESC L 338 (19.12.2009)
13.08.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/615/PESC L 210 (14.08.2009)
27.04.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/351/PESC L 108 (29.04.2009)
RÉPUBLIQUE POPULAIRE DÉMOCRATIQUE DE CORÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 29	2009/1002/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 329/2007 concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 215 §1 et 2	2009/1283/UE L 346 (23.12.2009)
04.08.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	position commune 2006/795/PESC art. 6(1) art. 23(2)	2009/599/PESC L 203 (05.08.2009)
27.07.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 15	2009/573/PESC L 197 (29.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
IRAN			
15.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 215 §1 et 2	2009/1228/UE L 330 (16.12.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de l'article 7, paragraphe 2, du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran et abrogeant la décision 2008/475/CE	règlement (CE) no 423/2007 art. 15 (2)	2009/1100/CE L 303 (18.11.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	position commune 2007/140/PESC art. 7 (2) art. 23 (2)	2009/840/PESC L 303 (18.11.2009)
IRAQ			
05.03.2009	Modification de la position commune 2003/495/PESC sur l'Iraq	art. 15	2009/175/PESC L 62 (06.03.2009)
I.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
BIÉLORUSSIE			
15.12.2009	Prorogation des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie prévues dans la position commune 2006/276/PESC et abrogeant la position commune 2009/314/PESC	art. 29	2009/969/PESC L 332 (17.12.2009)
06.04.2009	Modification de la position commune 2006/276/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie et abrogeant la position commune 2008/844/PESC	art. 15	2009/314/PESC L 93 (07.04.2009)
RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre des dirigeants de la région de Transnistrie de la République de Moldova	art. 15	2009/139/PESC L 46 (17.02.2009)
OUZBÉKISTAN			
15.12.2009	Abrogation du règlement (CE) n o 1859/2005 instituant certaines mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 215 §1, art. 301	2009/1227/UE L 330 (16.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II. PESD			
II.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
15.12.2009	Prorogation du mandat du chef de la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-Herzégovine	art. 38, troisième alinéa décision 2009/906/PESC art. 10 §1	2009/958/PESC MPUE/1/2009 L 330 (16.12.2009)
08.12.2009	Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	art. 28, art. 43 §2	2009/906/PESC L 322 (09.12.2009)
11.11.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa; action commune 2004/570/PESC art. 6	2009/836/PESC BiH/15/2009 L 299 (14.11.2009)
09.06.2009	Modification de l'action commune 2008/124/PESC relative à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 14	2009/445/PESC L 148 (11.06.2009)
II.2 AFRIQUE			
04.12.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 38 action commune 2008/851/PESC art. 6	2009/946/PESC ATALANTA/8/2009 L 327 (12.12.2009)
08.12.2009	Modification de l'action commune 2008/851/PESC concernant l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie	art. 28, art. 43 §2	2009/907/PESC L 322 (09.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
17.11.2009	Modification et prolongation de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée- Bissau (UE RSS GUINÉE-BISSAU)	art. 14	2009/841/PESC L 303 (18.11.2009)
23.10.2009	Signature et conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République des Seychelles relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République des Seychelles, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/916/PESC L 323 (10.12.2009)
23.10.2009	Signature et application provisoire de l'échange de lettre entre l'Union européenne et la République des Seychelles sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de l'EUNAVFOR à la République des Seychelles, des personnes suspectées d'actes de piraterie ou des vols à main armée, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/877/PESC L 315 (02.12.2009)
19.10.2009	Abrogation de l'action commune 2007/677/PESC relative à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 14	2009/795/PESC L 283 (30.10.2009)
19.10.2009	Modification de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/769/PESC L 274 (20.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
02.10.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/758/PESC ATALANTA/7/2009 L 270 (15.10.2009)
25.09.2009	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/709/PESC art. 8	2009/723/PESC EUSEC/1/2009 L 257 (30.09.2009)
15.09.2009	Mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28 §3 premier alinéa	2009/709/PESC L 246 (18.09.2009)
27.07.2009	Signature et application provisoire de l'accord entre l'Union européenne et la République de Croatie sur la participation de la République de Croatie à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (opération Atalanta)	art. 24	2009/597/PESC L 202 (04.08.2009)
22.07.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/559/PESC ATALANTA/6/2009 L 192 (24.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
25.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/406/PESC relative à la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14	2009/509/PESC L 172 (02.07.2009)
15.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/466/PESC L 151 (16.06.2009)
10.06.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/446/PESC ATALANTA/5/2009 L 148 (11.06.2009)
27.05.2009	Nomination d'un commandant de l'opération de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa	2009/413/PESC ATALANTA/4/2009 L 132 (29.05.2009)
18.05.2009	Modification de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau (UE RSS GUINÉE- BISSAU)	art. 14	2009/405/PESC L 128 (27.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
21.04.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §5	2009/369/PESC ATALANTA/3/2009 L 112 (06.05.2009) + addendum L 119 (14.05.2009)
21.04.2009	Acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2	2009/356/PESC ATALANTA/2/2009 L 109 (30.04.2009)
26.02.2009	Échange de lettres entre l'Union européenne et le gouvernement du Kenya sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de la force navale placée sous la direction de l'Union européenne (EUNAVFOR) au Kenya, des personnes soupçonnées d'avoir commis des actes de piraterie qui sont retenues par l'EUNAVFOR et de leurs biens saisis en possession de cette dernière, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/293/PESC L 79 (25.03.2009)
17.03.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/288/PESC ATALANTA/1/2009 L 76 (24.03.2009)
II.3 ASIE / OCÉANIE			
17.11.2009	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2009/842/PESC L 303 (18.11.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
15.12.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 38 action commune 2009/475/PESC art. 9 §2	2009/982/PESC EUJUST LEX/2/2009 L 338 (19.12.2009)
15.12.2009	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 38, troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 11 §1	2009/957/PESC EUPOL COPPS/2/2009 L 330 (16.12.2009)
15.12.2009	Modification de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 28, art. 43 §2	2009/955/PESC L 330 (16.12.2009)
20.11.2009	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EU BAM Rafah)	art. 14	2009/854/PESC L 312 (27.11.2009)
03.07.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/475/PESC art. 9(2)	2009/596/PESC L 202 (04.08.2009)
11.06.2009	Mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2009/475/PESC L 156 (19.06.2009)
27.05.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens (EUPOL COPPS)	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 12(3);	2009/412/PESC EUPOL COPPS/1/2009 L 132 (29.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
31.07.2009	Prorogation du mandat du chef de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 25 troisième alinéa; action commune 2008/736/PESC art. 10 §1	2009/619/PESC EUMM GEORGIA/1/2009 L 214 (19.08.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/572/PESC L 197 (29.07.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de la décision 2008/901/PESC relative à une mission d'enquête internationale indépendante sur le conflit en Géorgie	art. 13 §3, art. 23 §1	2009/570/PESC L 197 (29.07.2009)
23.03.2009	Modification de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/294/PESC L 79 (25.03.2009)
III. INSTITUTIONNALISATION DE LA PESD: AGENCE EUROPÉENNE DE DÉFENSE, INSTITUT D'ÉTUDES DE SÉCURITÉ, CENTRE SATELLITAIRE ET COLLÈGE EUROPÉEN DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE			
10.11.2009	Modification de l'action commune 2001/555/PESC relative à la création d'un centre satellitaire de l'Union européenne	art. 14	2009/834/PESC L 297 (13.11.2009)
14.09.2009	Règlement du personnel du Centre satellitaire de l'Union européenne	action commune 2001/555/PESC action commune 2006/998/PESC art. 9, paragraphe 3	2009/747/PESC L 276 (21.10.2009)
IV. REPRÉSENTANTS SPÉCIAUX DE L'UNION EUROPÉENNE			
IV.1 AFGHANISTAN/PAKISTAN			
15.06.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan et le Pakistan et abrogeant l'action commune 2009/135/PESC	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/467/PESC L 151 (16.06.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/135/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.2 ANCIENNE RÉPUBLIQUE YOUGOSLAVE DE MACÉDOINE (ARYM)			
15.09.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/706/PESC L 244 (16.09.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/129/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.3 ASIE CENTRALE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/130/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.4 BOSNIE-HERZÉGOVINE			
11.03.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/181/PESC L 67 (12.03.2009)
IV.5 CAUCASE DU SUD			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/133/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.6 GÉORGIE			
15.12.2009	Modification de l'action commune 2009/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 28, art. 31(2), art. 33	2009/956/PESC L 330 (16.12.2009)
27.07.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/571/PESC L 197 (29.07.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/131/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.7 KOSOVO			
07.08.2009	Modification de l'action commune 2009/137/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/605/PESC L 206 (08.08.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/137/PESC L 46 (17.02.2009) + Rectificatif L 91 (03.04.2009)
IV.8 PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le processus de paix au Moyen-Orient	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/136/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.9 RÉGION DES GRANDS LACS AFRICAINS			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la région des Grands Lacs africains	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/128/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.10 RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en République de Moldavie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/132/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.12 SOUDAN			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Soudan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/134/PESC L 46 (17.02.2009)
V. NON-PROLIFERATION			
22.12.2009	Soutien d'activités de l'Union européenne visant à promouvoir auprès des pays tiers le contrôle des exportations d'armements et les principes et critères de la position commune 2008/944/PESC	art. 26(2) et art. 31(1)	2009/1012/PESC L 348 (29.12.2009)
27.07.2009	Soutien des activités de l'OIAC dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'UE contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/569/PESC L 197 (29.07.2009)
19.01.2009	Soutien d'activités de l'UE visant à promouvoir auprès des pays tiers le processus d'élaboration d'un traité sur le commerce des armes, dans le cadre de la stratégie européenne de sécurité	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/42/PESC L 17 (22.01.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
VI. LUTTE CONTRE LE TERRORISME			
22.12.2009	Modification du règlement (CE) no 881/2002 instituant certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités liées à Oussama ben Laden, au réseau Al-Qaida et aux Taliban	art. 215 §2	2009/1286/UE L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise à jour de la liste des personnes, groupes et entités auxquels s'appliquent les articles 2, 3 et 4 de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 29	2009/1004/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise en oeuvre de l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) n o 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, et abrogeant le règlement (CE) n o 501/2009	règlement (CE) no 2580/2001 art. 2 §3	2009/1285/UE L 346 (23.12.2009)
15.06.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2009/67/PESC	art. 15 et 34	2009/468/PESC L 151 (16.06.2009) + Corrigendum L 353 (31.12.2009)
26.01.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2008/586/PESC	art. 15 et 34	2009/67/PESC L 23 (27.01.2009)
VII. SECURITÉ			
30.11.2009	Conclusion de l'accord entre l'Australie et l'Union européenne sur la sécurité des informations classifiées	art. 24	2010/53/PESC L 26 (30.01.2010)
16.03.2009	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et Israël sur les procédures de sécurité pour l'échange d'informations classifiées	art. 24	2009/558/PESC L 192 (24.07.2009)
PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
27.10.2009	Accueil temporaire de certains Palestiniens par des États membres de l'UE	art. 15	2009/787/PESC L 281 (28.10.2009)

BILAG II

Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009

I. Appearances by the Presidency:

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
1	19.02	Formal sitting with President Klaus	Mini Plenary, Brussels
2	14.01	PM Topolánek on the priorities of the CZ Pcy	EP Plenary, Strasbourg
3	25.03	PM Topolánek on the results of the Spring European Council	EP Plenary, Strasbourg
4	06.04	PM Topolánek and DFM Kohout	ACP-EU JPA, Prague
5	15.07	PM Fischer on results of CZ Pcy and the European Council	EP Plenary, Strasbourg
6	14.01	FM Schwarzenberg on the situation in the Middle East/Gaza	EP Plenary, Strasbourg
7	20.01	FM Schwarzenberg on the CFSP priorities of the CZ Pcy	AFET, Brussels
8	17.03	FM Schwarzenberg	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
9	18.04	FM Schwarzenberg	66th EP/US Congress Transatlantic Legislators' Dialogue, Prague
10	22.04	FM Schwarzenberg - during the vote on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
11	16.12.08	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
12	14.01	VPM Vondra on the Gas supply to the EU by Ukraine and Russia	EP Plenary, Strasbourg
13	14.01	VPM Vondra on the situation in the Horn of Africa	EP Plenary, Strasbourg
14	14.01	VPM Vondra on relations between the EU and Belarus	EP Plenary, Strasbourg
15	14.01	VPM Vondra on commemoration of Srebrenica	EP Plenary, Strasbourg
16	03.02	VPM Vondra on resettlement of Guantánamo prisoners	EP Plenary, Strasbourg
17	03.02	VPM Vondra on alleged use of European countries by the CIA for the transport and illegal detention of prisoners	EP Plenary, Strasbourg
18	04.02	VPM Vondra on Kosovo	EP Plenary, Strasbourg
19	04.02	VPM Vondra on consular protection of EU citizens in third countries	EP Plenary, Strasbourg
20	18.02	VPM Vondra on the Barcelona Process -Union for the Mediterranean	Mini Plenary, Brussels
21	11.03	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
22	11.03	VPM Vondra on Croatia, Turkey and FYROM progress reports 2008	EP Plenary, Strasbourg
23	11.03	VPM Vondra on the mandate of the ICT for the former Yugoslavia	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
24	25.03	VPM Vondra on transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
25	25.03	VPM Vondra on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
26	25.03	VPM Vondra on EU-Belarus dialogue	EP Plenary, Strasbourg
27	25.03	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
28	01.04	VPM Vondra on a recommendation to the Council on the new EU-Russia agreement	Mini Plenary, Brussels
29	05.05	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
30	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on the situation in Moldova	EP Plenary, Strasbourg
31	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Western Balkans	EP Plenary, Strasbourg
32	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Non-proliferation	EP Plenary, Strasbourg
33	27.01	DFM Kohout on the results of GAERC (26-27/1)	Extraordinary AFET
34	24.02	DFM Kohout on the results of GAERC (23-24/2)	AFET, Brussels
35	25.02	DFM Kohout	1st Northern Dimension Forum, Brussels
36	17.03	DFM Kohout on the results of GAERC (16-17/3)	Extraordinary AFET, Brussels
37	28.04	DFM Kohout on results of GAERC (27-28/4)	Extraordinary AFET, Brussels
38	06.05	DFM Kohout on UN Conference on Racism	EP Plenary, Strasbourg
39	06.05	DFM Kohout on Human Rights in the world 2008	EP Plenary, Strasbourg
40	07.05	DFM Kohout	High-Level Contact Group for the relations with the Turkish Cypriot Community, Strasbourg
41	21.01	Director General for EU Countries, Burianek , CZ MFA	11th EP-BiH IPM, Brussels
42	21.01	COHOM chair Dlouha on the priorities of the CZ Pcy in the area of Human Rights	DROI, Brussels
43	29.01	PSC chair Amb. Sramek on the priorities of the CZ Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels
44	10.02	COHOM chair Dlouha on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
45	11.02	CZ Dep. Military Representative to the EU Pavel , CZ Perm. Rep.	EP-Afghanistan IPM, Brussels
46	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Georgia PCC, Brussels
47	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Russia PCC, Brussels
48	23.02	Ambassador Kuhn	EU-Croatia JPC, Zagreb
49	24.02	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Ukraine PCC, Brussels
50	16.03	COARM chair Ms Sequensova	SEDE
51	19.03	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	16th EP-Albania IPM, Tirana
52	25.03	DG Karfik , Section for Non-European Countries and Development Cooperation, CZ MFA	EU-Chile JPC in Strasbourg
53	26.03	Chair of EEA/EFTA WG Soukupova	EEA JPC
54	31.03	DG Secka , EU Section, CZ MFA	EU-FYROM JPC, Brussels
55	31.03	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Turkey JPC, Brussels
56	31.03	Head of External Relations Unit Fajkusova , CZ Perm. Rep.	EU-Mexico JPC, Brussels
57	06.04	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	2nd EP/Kosovo IPM, Pristina
58	07.04	Ambassador of Poland in Armenia, Knothe	EU-Armenia PCC, Yerevan
59	08.04	Ambassador Hrda , DG, Cabinet of the Minister, MFA	EuroLat JPA, Madrid
60	16.04	COHOM chair Dlouha on the Human Rights policies towards Russia and China	DROI, Brussels
61	15.07	PM Reinfeldt on presentation of the SE Pcy programme	EP Plenary, Strasbourg
62	07.10	PM Reinfeldt on results of the referendum in Ireland	Mini Plenary, Brussels
63	11.11	PM Reinfeldt on the outcome of the European Council incl. the mandate and attributions of the President of the European Council and of the High Representative/vice-president of the Commission, as well as the structure of the new Commission	Mini Plenary, Brussels
64	16.12	PM Reinfeldt on the results of the European Council and the SE Pcy	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
65	24.02	FM Bildt in preparation of the SE Pcy	AFET, Brussels
66	15.07	FM Bildt on Iran	EP Plenary, Strasbourg
67	15.07	FM Bildt on China	EP Plenary, Strasbourg
68	15.07	FM Bildt on Honduras	EP Plenary, Strasbourg
69	21.07	FM Bildt on presentation of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
70	25.11	FM Bildt on the enlargement strategy 2009 concerning the countries of the Western Balkans, Iceland and Turkey	EP Plenary, Strasbourg
71	25.11	FM Bildt on a political solution with regard to the piracy off the coast of Somalia	EP Plenary, Strasbourg
72	10.12	FM Bildt on the results of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
73	17.11	MoD Tolgfors on SE Pcy programme in the field of ESDP	AFET, Brussels
74	16.09	Minister for Europe Malmström on EU strategy for the Baltic Sea area	EP Plenary, Strasbourg
75	16.09	ME Malmström on the EC/Tajikistan PCA	EP Plenary, Strasbourg
76	20.10	ME Malmström on Democracy building in external relations	EP Plenary, Strasbourg
77	21.10	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
78	21.10	ME Malmström on EEAS	EP Plenary, Strasbourg
79	21.10	ME Malmström on Transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
80	04.11	ME Malmström on the results of GAERC	AFET, Brussels
81	11.11	ME Malmström on EU-Russia Summit	Mini Plenary, Brussels
82	25.11	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
83	15.12	ME Malmström on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
84	15.12	ME Malmström on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
85	15.12	ME Malmström on the situation in Georgia	EP Plenary, Strasbourg
86	16.12	ME Malmström on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg
87	16.12	ME Malmström on Belarus	EP Plenary, Strasbourg
88	16.12	ME Malmström on Violence in the Democratic Republic of Congo	EP Plenary, Strasbourg
89	08.07	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau
90	31.08	COHOM Chair Hammar skjöld on presentation of the SE Pcy priorities in the field of human rights	DROI, Brussels
91	07.09	PSC chair Amb. Skoog on presentation of the SE Pcy programme in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
92	15.09	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (14-15/9)	AFET, Strasbourg
93	30.09	Amb. for Human Rights, Nordlander on EU human rights dialogues ("in camera")	DROI, Brussels
94	06.10	ACP Chair Sohlström on state of play in the negotiations for the 2nd revision of the Cotonou Agreement	DEVE, Brussels
95	06.10	COAFR Chair Ndisi on the situation in Mauritania	DEVE, Brussels
96	14.10	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Israel + Palestinian delegations
97	15.10	Ambassador Winberg , SE MFA	SEDE Workshop: "Anti-Personnel Landmines: achievements and practices a decade after the 1997 Mine Ban Treaty", Brussels
98	15.10	COEST co-chair Hagström	Belarus delegation
99	15.10	COEST co-chair Fredriksson	Russia delegation
100	03.11	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA	EMPA, Brussels
101	03.11	Euromed Coordinator Ambassador Carlsson	EMPA, Brussels
102	04.11	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Maghreb delegation
103	09.11	COTRA Chair Brodén	32nd EP-Canada IPM
104	11.11	COEST Chair Hagström	7th EU-Kyrgyzstan PCC
105	12.11	COASI Chair Ozaki-Macias	7th EP/Malaysia IPM
106	16.11	Deputy PSC amb. Hartzell on the situation in Somalia	SEDE, Brussels
107	18.11	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (16-17/11)	AFET, Brussels
108	30.11	COHOM Chair Hammar skjöld on the results of the SE Pcy Programme in the field of human rights	SEDE, Brussels
109	30.11	Amb. for Human Rights, Nordlander on the results of the Pcy Programme on Human Rights	DROI, Brussels
110	02.12	SE Ambassador to Armenia and Azerbaijan, Aden	10th EU-Azerbaijan PCC
111	09.12	Counsellor Lärke , SE Perm. Rep	Delegation to the EU-Turkey JPC
112	10.12	PSC chair, Amb. Skoog on results of the SE Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
113	16.12	PSC chair, Amb. Skoog on the Foreign Affairs Council Conclusions (8/12) on the Middle East Peace Process	AFET WG on Middle East, Strasbourg
114	16.12	Swedish Ambassador to the Council of Europe, Sjögren	3rd EP-Serbia IPM

II. Presidency appearances as part of the 2006 I.I.A. (joint consultation meetings on the financing of CFSP)⁷²:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.02	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
2	02.04	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
3	22.07	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
4	07.10	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
5	02.12	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP

III. SG/HR Solana/ HR Ashton (from 1/12):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE

EP- appearances:

1	18.02	SG/HR Solana on role of the EU in the Middle East + joint Debate on CFSP, ESS/ESDP and NATO	Mini Plenary, Brussels
2	17.03	SG/HR Solana	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
3	02.12	HR Ashton - exchange of views	AFET, Brussels
4	15.12	HR Ashton on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
5	15.12	HR Ashton on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
6	16.12	HR Ashton on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg

⁷² Minimum five meetings per year required according to the 2006 I.I.A. OJ C 139, 14.06.2006, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE

Special Committee meetings⁷³:

7	29.04	SG/HR Solana meeting with the EP Special Committee on access to classified documents	JL

Meetings with EP President:

8	05.03	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
9	18.06	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL
10	07.09	SG/HR Solana meeting with EP President Buzek	EP

IV. Informal working lunches between members of the PSC and AFET, SEDE and DROI chairs:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.02	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	JL
2	06.10	Informal PSC lunch with new AFET, SEDE and DROI chairs	JL

V. European Union Special Representatives (EUSRs):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.01	EUSRs Semneby and Morel on the South Caucasus and the crisis in Georgia	AFET, Brussels
2	19.01	EUSR Fouéré on FYROM	AFET, Brussels
3	21.01	EUSR (and HR) Lajčák on Bosnia and Herzegovina's progress towards European integration	11th EP-BiH IPM, Brussels
4	11.02	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
5	01.09	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
6	06.10	EUSR Sequi on Afghanistan/Pakistan	AFET, Brussels

⁷³ OJ C298, 30.11.2002, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
7	11.11	EUSR Semneby	Enlarged bureau of AFET + Delegation for relations with Armenia, Azerbaijan and Georgia
8	24.11	EUSR Otte	AFET WG on Middle East, Strasbourg

VII. European Union Military Committee (EUMC):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	03.09	Chairman of the EUMC General Bentégeat	SEDE, Brussels

VIII. Senior Council Secretariat officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	20.01	PR on non-proliferation of WMD Giannella on the use of EC air safety regulations to reduce the number of air cargo companies involved in arms trafficking	DEVE, Brussels
2	29.01	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on fight against terrorism	SEDE, Brussels
3	09.02	Policy Unit Director Schmid on cyber security	SEDE, Brussels
4	10.02	PR for Human Rights Kionka on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels
5	10.02	PR on non-proliferation of WMD Giannella on non proliferation issues and arms exports control	SEDE, Brussels
6	16.03	Director DG E VIII Arnould on EUFOR/CHAD and Athena financing	SEDE, Brussels
7	08.07	DG Cooper on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau, Brussels
8	31.08	PR for Human Rights Kionka on the SE Pcy human rights priorities	DROI, Brussels
9	07.09	PR on non-proliferation of WMD Giannella	SEDE, Brussels
10	30.09	Civil OpsCdr Klompenhouwer on civilian ESDP missions	SEDE, Brussels
11	13.10	DG Cooper on Bosnia-Herzegovina ("in camera")	AFET WG on the Western Balkans + AFET coordinators
12	04.11	DG Cooper ("in camera")	Iran delegation

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
13	16.11	Ops Cdr Admiral Hudson on EUNAVFOR ATALANTA	SEDE jointly with TRAN and PECH
14	16.11	PR for Somalia Joana on Somalia	SEDE, Brussels
15	01.12	CMPD Deputy DG Arnould on CSDP - current issues	SEDE, Brussels

IX. Other senior officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	01.12	EDA Chief Executive Weis on activities of the EDA	SEDE, Brussels

X. Official EP visits to ESDP missions/operations in theatre or OHQ:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	09.01	SEDE and TRAN visited OHQ EU NAVFOR ATALANTA	Northwood, UK
2	24-27.02	SEDE visited EUMM Georgia	Georgia

XI. Official EP visits to Council Agency Headquarters:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.03	SEDE visited EDA	Brussels
2	03.12	SEDE visited SATCEN	Torrejon, Spain

BILAG III

CFSP budget 2009 - commitment appropriations

Actions financed in 2009:

19.0301 Monitoring and implementation of peace and security processes	€
2009/294/CFSP EUMM Georgia	2.100.000,00
2009/572/CFSP EUMM Georgia (prolongation until 14 September 2010, € 12.500.000)	9.000.000,00
2009/854/CFSP EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point (EUBAM Rafah)	1.120.000,00
19.0302 Non-proliferation and disarmament	
2008/974/CFSP Support for the Hague Code of Conduct	1.015.000,00
2008/858/CFSP Support of the Biological and Toxin Weapons Convention (BTWC)	1.400.000,00
2009/42/CFSP Support on EU activities - Arms Trade Treaty (UNIDiR)	836.260,00
2008/230/CFSP EU code of conduct on arms export - Sweden	116.500,00
2009/569/CFSP Support for OPCW activities - EU Strategy against Proliferation of WMDs	2.110.000,00
19.0303 Conflict resolution and other stabilisation measures	
2009/444/CFSP EULEX Kosovo (prolongation until 14 June 2010)(100 + 15.8 Mio)	115.835.118,00
2009/475/CFSP EUJUST LEX Iraq	10.800.000,00
2009/509/CFSP EUSEC DR Congo (1 October 2009 - 30 September 2010)	10.900.000,00
19.0305 Preparatory and follow-up measures	
Audit of AMM accounts	21.950,00
Purchase of equipment for preparatory measures	19.000,00
19.0306 European Union Special Representatives	
2009/128/CFSP EUSR African Great Lakes	1.425.000,00
2009/134/CFSP EUSR Sudan	1.800.000,00
2009/129/CFSP EUSR FYROM	305.000,00
2009/706/CFSP EUSR FYROM (prolongation until 31 March 2010)	263.000,00
2009/137/CFSP EUSR Kosovo	645.000,00
2009/605/CFSP EUSR Kosovo (budget increase)	102.000,00
2009/130/CFSP EUSR Central Asia	998.000,00
2009/132/CFSP EUSR Moldova	1.280.000,00
2009/136/CFSP EUSR Middle East Process	1.190.000,00
2009/133/CFSP EUSR South Caucasus	2.510.000,00
2009/131/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	445.000,00
2009/956/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	72.000,00
2009/135/CFSP EUSR Afghanistan - 2009/467/EUSR Afghanistan and Pakistan	2.830.000,00
2009/181/CFSP EUSR in Bosnia and Herzegovina	3.200.000,00

19.0307 Police Missions

2008/643/CFSP EUPOL Afghanistan (€ 64.000.000)	19.000.000,00
2009/445/CFSP EUPOL Afghanistan (extension until 30 May 2010)	17.400.000,00
2008/890/CFSP EUPM BiH (€12.400.000)	6.581.172,00
2009/906/CFSP EUPM BiH (€14.100.000 - prolongation until 31 Dec 2010)	14.100.000,00
2009/841/CFSP EU SSR GUINEA-BISSAU (prolongation until 31 May 2010)	1.530.000,00
2009/769/CFSP EUPOL RD Congo (extension until 30 June 2010)	5.150.000,00
2009/955/CFSP EUPOL COPPS (extension until 31 Dec 2010)	6.650.000,00

Bibliografiske data

Rådets Generalsekretariat

**Årsrapport fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik
til Europa-Parlamentet om de vigtigste aspekter og de principielle valg inden for FUSP**

2010 — 78 s. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-824-2745-3

ISSN 1831-8991

doi : 10.2860/28851

QC-AH-10-001-DA-C

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

www.consilium.europa.eu
www.eeas.europa.eu

